

341

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

*Wydanie Głównie
Cieplice*

1 9 3 7

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SPÓŁKA AKCYJNA
SOCIÉTÉ FERMIERE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.

CHORZÓW I G. ŚL.

RYNEK, L. 915.

TELEFON 409-01

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZ. AMONU

Z KOPALN. KRÓL, BIELSZOWICE, KNURÓW.

ADR. TELEGR. SKARBOFERME CHORZÓW

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGR.

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
ODNOWIENIE KONWENCJI WĘGLOWEJ — C. P.	707	CŁO ORAZ REGLAMENTACJA	727
OBRÓT USZLACHETNIAJĄCY — WL. WILCZEWSKI	709	KOMUNIKACJA I TRANSPORT	728
KRONIKA GOSPODARCZA:		KRONIKA TYGODNIOWA:	
Z MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU	713	PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	729
SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH	713	TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH	729
GÓRNICSTWO I PRZEMYSŁ:		SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
GÓRNICSTWO WĘGLOWE	714	BUDŻET	729
PRZEMYSŁ NAFTOWY	715	PODATKI I OPŁATY	732
HUTNICTWO	718	PIENIĄDZ I KREDYT	732
ROLNICTWO	721	4½% Wewnętrzna Pożyczka Państwowa 1937 r.	
Wpływy zmian cen na strukturę wydatków drobnego rolnika — B-wiecz		RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	733
Ograniczenie obrotu nieruchomości, powstałymi z parce- lacji — H. O.		Z BANKU POLSKIEGO	734
HANDEL:		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
TRAKTATY I KONWENCJE	724	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
HANDEL ZAGRANICZNY	725	OGÓLNE	735
Wydóz trzody chlewnej i przetworów w I kwartale 1937 r.—J. St.		DANIA	736
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	726	JUGOSŁAWIA	737
RYNEK AKCYJNY	727	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	737

ODNOWIENIE KONWENCJI WĘGLOWEJ

SPRAWA organizacji przemysłu węglowego ma zupełnie wyjątkowe znaczenie gospodarcze i dlatego nie może być ona traktowana na równi z innymi kartelowymi organizacjami przemysłu. Jakkolwiek i ta organizacja ma na czele swych zadań zapewnienie przemysłowi węglowemu, i jako całości i jako zrzeszonym w niej przedsiębiorstwom węglowym, jak najlepszych warunków prosperacji, to jednakże przemysł węglowy ma tak odrębne warunki produkcji, ma tak wielkie i ważne zadania w obrocie towarowym krajowym i zagranicznym, w tak znacznym stopniu koncentruje w sobie problemy robotnicze i socjalne, i odgrywa tak kluczową rolę wśród prze-

mysłu krajowego—że temu przemysłowi należy poświęcać specjalną uwagę i stosować do niego zupełnie odrębne kryteria organizacyjne. Postawienie sprawy organizacji przemysłu węglowego na płaszczyźnie zwykłych stosunków kartelowych prowadziłoby do zupełnie fałszywych pod względem celowości gospodarczej wniosków. Tak np., z jednej strony, rozwiązanie Konwencji Węglowej i wprowadzenie przemysłu węglowego w stan wolnej konkurencji rynkowej mogłoby przejściowo dostarczyć konsumentom nawet bardzo taniego węgla, to z drugiej strony, tego rodzaju decyzja wprowadziłaby przemysł węglowy w stan takiego chaosu, przede wszystkim na odcinku zatrudnienia, że na-

kowej, stwierdzić można, że obrót ten dzięki swym rozlicznym zastosowaniom i swym rozmiarom wysuwa się z szeregu wymienionych w prawie celnym rodzajów odprawy warunkowej—pod względem znaczenia gospodarczego—na pierwszy plan.

Prawo i przepisy celne rozróżniają 4 rodzaje obrotu uszlachetniającego: czynny, bierny, oraz reparacyjny bierny i czynny.

Obrót uszlachetniający czynny polega na bezcłowym przywozie towaru zagranicznego, względnie zagranicznego surowca, w celu jego uszlachetnienia, czyli dla obróbki lub przerobienia w kraju i następnie dla wywozu gotowego czy udoskonalonego towaru z powrotem za granicę. Obrót uszlachetniający bierny polega, odwrotnie, na wysłaniu towaru za granicę po to, aby go tam poddać uszlachetnieniu, tj. pewnym procesom obróbki dla nadania mu wyższego stopnia wykończenia, i następnie sprowadzeniu towaru wyższego rodzaju lub gatunku z powrotem do kraju bez opłaty cła. Bierny obrót uszlachetniający reparacyjny polega na wysyłce danego przedmiotu, który w kraju uległ zepsuciu, do naprawy za granicę i na powrotnym przywozie naprawionego przedmiotu do kraju bez cła. Wreszcie, czynny obrót uszlachetniający reparacyjny zachodzi, gdy przedmiot, który uległ za granicę zepsuciu, przywożony jest do kraju bez opłaty cła—w celu reparacji, a następnie wywożony jest z powrotem za granicę.

Istnieją również dwie formy odprawy celnej warunkowej, poza obrotem uszlachetniającym, a mianowicie: gdy towar zostaje przywieziony bez opłaty cła do czasowego użytku w kraju i w oznaczonym okresie czasu ma być wywieziony z powrotem za granicę, oraz gdy towar zostaje z kraju wywieziony do czasowego użytku za granicę i w oznaczonym czasie ma być z zagranicy z powrotem do kraju przywieziony.

W dziedzinie praktykowanego na polskim obszarze celnym obrotu uszlachetniającego, wyłączając obrót, uprawiany na podstawie umowy warszawskiej z dn. 24/X 1921 r. i konwencji genewskiej z dn. 15/V 1922 r., najważniejszym pod względem znaczenia gospodarczego jest czynny obrót uszlachetniający. W obrocie tym do poważniejszych pozycji zaliczyć należy sprowadzaną blachę zagraniczną. Jest to blacha żelazna, prawie wyłącznie blacha cynowana, tzw. blacha biała, służąca do wyrobu wszelkiego rodzaju puszek do konserw, wywożonych za granicę po napełnieniu: przetworami mięsnymi (jak szynki itp.), rybami, jarzynami, owocami itp. W 1935 r. kontyngent sprowadzonej w czynnym obrocie uszlachetniającym blachy wyniósł 270 t, a w 1936 r.—3 850 t, w czym 2 000 t przypada na przedsiębiorstwo gdańskie, które w roku tym poczęło sprowadzać blachę za zezwoleniami Ministerstwa Skarbu. Blacha sprowadzana jest głównie z Anglii i Niemiec, a wyrobione z niej puszki wywożone są jako opakowanie konserw do wielu państw kontynentalnych i zamorskich.

Kontyngent sprowadzonego w czynnym obrocie uszlachetniającym drzewa jodłowego i świerkowego, tzw. dłużyć, wyniósł w 1936 r. 30 tys. m³. W 1935 r. nie zgłaszano zapotrzebowania, toteż kontyngentu tego nie udzielano. Dłużyce sprowadzane są z Czechosłowacji, a po przetarciu na brusy, deski, kopalniaki itp.—wywożone są głównie na rynki angielskie i holenderskie. Wartość sprowadzonych w 1936 r. dłużyć wyniosła ok. zł 450 tys., a wywożonego materiału—zł 600—1 000 tys.

W 1935 r. przywieziono w czynnym obrocie uszlachetniającym wełny czesanej, barwionej i niebarwionej, 785 t wartości zł 5 239 tys., a wywieziono 748 t przędzy czesankowej, barwionej lub niebarwionej, wartości zł 7 914 tys. W ostatnim roku przywieziono wełny 660 t wartości zł 5 449 tys., a wywieziono przędzy 708 t wartości zł 7 683 tys., przy czym nadwyżka wywozu nad przywozem tłumaczy się przerobieniem w 1936 r. zapasów, nie przerobionych w latach poprzednich, względnie dodatkami fabrykacyjnymi. Przywożono wełnę głównie z Austrii, Belgii, Czechosłowacji i Niemiec, a wywożono przędzę przeważnie do krajów zamorskich. W 1935 r. przywieziono w czynnym obrocie uszlachetniającym przędzy wełnianej czesankowej 52 t wartości zł 863 tys., a wywieziono tkanin wełnianych 30 t wartości zł 829 tys. W 1936 r. przywieziono przędzy wełnianej czesankowej 66 t wartości zł 821 tys., a wywieziono tkanin 43 t wartości zł 946 tys. Pozostała reszta nie wywiezionego surowca przerabiana jest w bieżącym roku. Przędzę w tym obrocie przywożono z Anglii, Czechosłowacji, Belgii, Francji, Niemiec i Austrii, a tkaniny wywożono do różnych krajów kontynentalnych i zamorskich.

Dalej, w czynnym obrocie uszlachetniającym przywieziono w 1935 r. skrawków oraz główek i łapek karakułowych 17·6 t wartości zł 648 tys., a po zeszytciu ich w kraju przez specjalistów kuśnierzy wywieziono błamów i płaszczy 15·2 t wartości zadeklarowanej zł 725 tys., przy czym wywóz nastąpił w 62% do Niemiec, w 18% do Francji, w 15% do Stanów Zjedn. Am., poza tym do: Anglii, Holandii, Czechosłowacji, Austrii i Węgier. W 1936 r. przywóz w tym obrocie wyniósł 9·6 t wartości zł 343 tys., a wywóz—10·5 t wartości zadeklarowanej zł 573 tys., przy czym w 73% do Francji, w 11% do Niemiec, w 7% do Stanów Zjedn. Am., a reszta—do: Austrii, Kanady, Anglii, Czechosłowacji i Belgii. Zaznaczyć należy, że obrót uszlachetniający skrawkami karakułowymi odbywa się częściowo na rachunek własny kuśnierzy, a częściowo na rachunek zagranicznych firm. W tym ostatnim przypadku kuśnierz otrzymuje od firmy zagranicznej tylko wynagrodzenie za robociznę, a uszlachetniony towar wraca zazwyczaj do kraju, z którego nadszedł surowiec. Natomiast w przypadku, gdy kuśnierz zszywa blamy i płaszcze na rachunek własny, surowiec, sprowadzony np. z Francji, niekoniecznie wraca w postaci płaszczy i błamów do Francji, a często wysyłany jest w tej postaci do innego kraju, np. do Stanów Zjednoczonych Am.

Do ważniejszych pozycji czynnego obrotu uszlachetniającego należy także obrót fabrykatami i półfabrykatami hut i walcowni z żelaza i stali, które po uszlachetnieniu w Polsce wracają z powrotem za granicę. W 1935 r. sprowadzono w tym obrocie 30 651 t wartości zł 4 777 tys., a wywieziono 29 908 t wartości zł 6 757 tys. W 1936 r. odpowiednie liczby wynosiły: przywóz—37 700 t i zł 5 901 tys., wywóz—36 324 t i zł 9 407 tys.

Towary zagraniczne, sprowadzane w czynnym obrocie uszlachetniającym, są wolne czasowo od należności celnych. Należności te są jednak wymierzane według przepisów, dotyczących odprawy celnej ostatecznej, lecz nie pobrane. Należności te zabezpieczane są gotówką albo dopuszczonymi w tym celu papierami wartościowymi, lub wreszcie gwarancją bankową, wystawianą w sposób, określony w specjalnym zarządzeniu Ministra Skarbu. Tak samo zabezpieczany jest pisem-

nym zobowiązaniem wywóz sprowadzonych w czynnym obrocie uszlachetniającym zagranicznych towarów, zakazanych do przywozu.

1. Odprawa celna w obrocie uszlachetniającym może być dokonywana tylko na zasadzie osobnego zezwolenia władz celnych i na warunkach, wskazanych w tym pozwoleniu. Zezwolenie takie—o ile chodzi o czynny obrót uszlachetniający—udzielane jest przez Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu lub przez urząd celny, ale w tym ostatnim przypadku tylko, gdy chodzi o towary, co do których zastosowano uproszczony tryb postępowania celnego, i które zostały wyszczególnione w okólniku Ministerstwa Skarbu do urzędów celnych z dn. 8/IV 1936 r. Zezwolenie, wydane na obrót uszlachetniający, zwalnia od obowiązku przedstawiania osobnego pozwolenia przywozu, względnie i wywozu, przy odprawie celnej, co stanowi znaczne udogodnienie dla korzystającego z obrotu kupca lub przemysłowca.

Ważną zasadą czynnego obrotu uszlachetniającego jest konieczność wywozu tego samego towaru, jaki został przywieziony. Wynika stąd dla urzędów celnych obowiązek zabezpieczenia tożsamości sprowadzanego w tym obrocie towaru, dokonywany przeważnie przy pomocy odpowiedniego znakowania towaru, a w innych przypadkach—przy pomocy opisanie towaru z pobraniem próbek, rysunków itp.

Wyznaczone w zezwoleniu terminy przywozu i wywozu towarów są zależne od okresu czasu, niezbędnego dla danej obróbki lub przerobu towaru uszlachetnianego. Terminy te zresztą mogą być przedłużane zależnie od warunków danego obrotu.

Pozwolenie na czynny obrót uszlachetniający ustala ilościowy stosunek wytwarzanych w obrocie towarów do sprowadzonych w celu uszlachetnienia materiałów, przy czym określana jest jednocześnie ilość odpadków lub dodatków, dochodzących do sprowadzonego towaru w danej fabrykacji, oraz dopuszczalny ubytek albo przyrost materiałów. Takie określenie technicznego przerobu sprowadzonych w danym czynnym obrocie uszlachetniającym materiałów może być dokonane po uprzednim przeprowadzeniu próbnej fabrykacji pod dozorem celnym. Powstające przy fabrykacji odpadki, podlegające cłu, mogą być od opłaty celnej zwolnione pod warunkiem jednak albo wywozu za granicę, albo też zniszczenia lub przerobienia na towar wolny od cła.

Towary, podlegające obróbce w czynnym obrocie uszlachetniającym, mogą być przekazywane dla dalszego uszlachetnienia i wywozu ostatecznie wykończonego wytworu innym przedsiębiorstwom. Przedsiębiorstwa te, jak i same przeprowadzane przez nie procesy, są oczywiście z góry każdorazowo ustalane i określane w zezwoleniu na dany obrót.

Czynny obrót uszlachetniający jest może jedną z najbardziej skomplikowanych dziedzin naszego celnictwa. Toteż z konieczności rzeczy uregulowany jest szczegółowymi przepisami i podlega pewnemu porządkowi postępowania celnego, bez którego przywóz zagranicznego towaru bez cła w celu uszlachetnienia w kraju nie byłby w ogóle wykonalny. Otóż, dla uproszczenia tego postępowania wprowadzony został tzw. zautomatyzowany czynny obrót uszlachetniający. Jest to, krótko mówiąc, lista pewnych towarów, których w czynnym obrocie uszlachetniającym przywozi się najwięcej, względnie tych, których obrót wielo-

letnia praktyka pozwoliła ująć w pewne określone formy. W tym przypadku zezwolenie wydaje nie Ministerstwo Skarbu, działające w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu, a upoważniony do tego urząd celny—na podstawie opinii, wydanej przez terytorialnie właściwą izbę przemysłowo-handlową, według zasad i w sposób, zakreślony w okólniku Ministerstwa Skarbu z dn. 8/IV 1936 r., uzupełnionym dn. 3/XII 1936 r. Dołączona do okólników tych lista wymienia następujące dopuszczone w tym obrocie towary: blacha biała cynowana do wyrobu wszelkiego rodzaju puszek, wywożonych za granicę, olej sojowy rafinowany do wyrobu wywożonych konserw szprotowych, przędza bawełniana Nr 58 i wyższych numeracji angielskiej do wyrobu eksportowanych rękawiczek bawełnianych, tkanina bawełniana tzw. organdy-na do wyrobu mankietów do rękawiczek, wywożonych za granicę, czesanka do wyrobu przędzy barwiona lub nie dla wyrobu wywożonej za granicę przędzy w kraju nie barwionej, czesanka do wyrobu przędzy nie barwionej, sprowadzona dla fabrykacji wywożonej za granicę przędzy w kraju barwionej, śliwki suszone w workach dla przygotowania wywożonych śliwek suszonych, oczyszczonych i sortowanych w standaryzowanym opakowaniu skrzynkowym i wreszcie przędza z jedwabiu sztucznego dla wyrobu eksportowanych rękawiczek oraz fabrykacji wywożonych za granicę wyrobów dzianych i materiałów dzianych metrowych z jedwabiu sztucznego.

Uproszczenie w zautomatyzowanym czynnym obrocie uszlachetniającym polega głównie na wydawaniu zezwoleń na obrót wprost przez urząd celny, dzięki czemu procedura otrzymywania zezwoleń jest skrócona. Uproszczenie polega też na zniesieniu—poza szczególnymi, wyjątkowymi wypadkami—stosowanych w zwykłym czynnym obrocie uszlachetniającym próbnych fabrykacji, w przypadku bowiem zautomatyzowanego czynnego obrotu uszlachetniającego stosunek zużycia sprowadzonego dla uszlachetnienia zagranicznego towaru do wszelkiego rodzaju odpadków fabrykacyjnych oraz normy ubytku i przyrostu są z góry określone i podane we wspomnianej wyżej liście, na podstawie formuł, ustalonych długoletnią praktyką. Poza tym w zautomatyzowanym obrocie kontrola samego przerobu, dokonywana w zwykłym obrocie na miejscu fabrykacji, przeprowadzana jest tylko w wyjątkowych przypadkach, a mianowicie gdy istnieją wątpliwości co do prawidłowego dokonywania obrotu. Lista towarów, dopuszczonych w zautomatyzowanym czynnym obrocie uszlachetniającym, może być rozszerzana na dalsze odpowiednie artykuły.

Dane liczbowe, dotyczące zautomatyzowanego czynnego obrotu uszlachetniającego przedstawione zostały powyżej—łącznie ze statystyką, dotyczącą zwykłego czynnego obrotu uszlachetniającego.

Zarówno zwykły jak zautomatyzowany czynny obrót uszlachetniający uprawiany jest na większą skalę i posiada doniosłe znaczenie gospodarcze. Umożliwia on bowiem przerób w kraju obłożonych wysokim nieraz cłem towarów i surowców zagranicznych i wywóz ich w formie przerobionej lub obrobionej za granicę; pozwala dostosować wywożony za granicę towar ściśle do standardów i gustów zagranicznych odbiorców; doskonale też nadaje się do pionierskiego wypróbowywania nowych dróg zagranicznej wymiany towarowej. Z tego ostatniego zwłaszcza względu czynny obrót uszlachetniający posiada pierwszorzędne znaczenie dla

nowopowstających gałęzi przemysłu. Najważniejszym jednak bodaj plusem czynnego obrotu uszlachetniającego jest zatrudnienie, jakie obrót ten zabezpiecza licznym rzeszom robotniczym i fachowcom w kraju, oraz dopływ zagranicznych walut, którymi przyczynia się do wzmocnienia bilansu płatniczego.

Bierny obrót uszlachetniający stosuje się, według obowiązujących przepisów celnych, do towarów, wywożonych za granicę w celu poddania ich tam pewnej obróbce dla osiągnięcia wyższego stopnia wykończenia. Nie dozwolony jest zatem w tym przypadku przerób towaru uszlachetnianego za granicą. Do typowych przykładów obrotu tego rodzaju należy: wywóz za granicę surowych tkanin jedwabnych, wysyłanych celem wykończenia i nadrukowania wzorów, odpowiadających modzie w dziedzinie ubiorów damskich, wywóz za granicę wyprawionych skór futrzanych do uszlachetnienia, polegającego na wykończeniu i ufarbowaniu, i wywóz wyprawionych skór owczych dla uszlachetnienia, polegającego na przygotowaniu specjalnych skór do wyrobu rękawiczek, wywóz za granicę maszyn dla dalszej ich obróbki, względnie i wyposażenia wyrabianymi tylko za granicą przyrządami i aparatami, wywóz surowca celem wypróbowania sprowadzanych do kraju maszyn lub nowych procesów fabrykacyjnych itp.

W biernym obrocie uszlachetniającym poważną pozycję stanowi wspomniany wyżej obrót surowymi tkaninami jedwabnymi, których w 1935 r. wywieziono 5·2 t wartości zł 234 tys., a przywieziono wykończonych ufarbowanych drukowanych materiałów jedwabnych 8·3 t wartości zł 641 tys. W 1936 r. obrót ten zmniejszył się, a to na skutek zastosowania udoskoaleń, wprowadzonych w naszym przemyśle; wywieziono, mianowicie, 2·6 t wartości zł 154 tys., przywieziono — 1·9 t wartości zł 222 tys. Co się tyczy obrotu wyprawionymi skórami owczymi, wysyłanymi za granicę dla przerobienia na specjalne skóry dla wyrobu rękawiczek do prania w wodzie, to w 1935 r. wysłano w obrocie tym 3 051 skór wartości zł 14 tys., przywieziono zaś — 2 007 skór wartości zł 15 tys.; natomiast w 1936 r. wywieziono skór 15 954 szt. wartości zł 67 tys., przywieziono zaś — 9 115 szt. wartości zł 56 tys.

Bierny obrót uszlachetniający może być tylko wówczas stosowany, gdy danej obróbki, danego uszlachetnienia towaru w kraju dokonać nie można, lub gdy mają być wypróbowane nowe procesy fabrykacji lub nowe wzory. Obrót ten natomiast nie może mieć zastosowania w przypadku wprowadzonych do obszaru celnego towarów pochodzenia zagranicznego oraz do towarów, których tożsamość przy powrotnym przywozie nie może być stwierdzona. Od tej ostatniej reguły istnieją jednak dwa wyjątki, a mianowicie w przypadku, gdy towar, uszlachetniony za granicą, po powrocie do kraju ma być ponownie za granicę wywieziony, oraz gdy chodzi o bierny obrót uszlachetniający, w którym towar jest wywożony za granicę dla jednorazowego wypróbowania nowych procesów fabrykacyjnych lub nowych wzorów. W tych dwu przypadkach pominięty może być obowiązek zabezpieczenia i stwierdzania tożsamości towaru.

W biernym obrocie uszlachetniającym, jak w poprzednim przypadku, obrót jest praktykowany na podstawie zezwolenia Ministerstwa Skarbu, działającego w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu, i na warunkach, określanych w tym zezwoleniu zależnie od przypadku. Zezwolenia takie zwalniają od obowiązku

przedstawiania przy odprawie celnej wydawanych przez właściwą władzę specjalnych pozwoleń przywozowych względnie wywozowych — gdy chodzi o towary zakazane do przywozu względnie i wywozu. Zagraniczne dodatki, dodane podczas procesu uszlachetnienia w biernym obrocie uszlachetniającym, opłacają cło według stawki towaru powracającego.

Bierny obrót uszlachetniający jest mniej stosowany niż czynny obrót. Niemniej spełnia on nader pożyteczną rolę sposobu, pozwalającego sferom gospodarczym wykorzystać panujące w poszczególnych państwach różne warunki produkcji, oraz sprzyjając udoskonalaniu warunków produkcji krajowej.

Podobne korzyści oddaje naszemu życiu gospodarczemu bierny obrót uszlachetniający reparacyjny, polegający na wywozie, przeważnie artykułów zagranicznych, dla naprawy za granicę. Obrót ten jest jednak dopuszczalny tylko w tym przypadku, gdy dana reparacja nie może być dokonana w kraju, przy czym pozwolenia na obrót maszynami i aparatami udziela Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu, a w innych przypadkach — dyrekcja celi w porozumieniu z terytorialnie właściwą izbą przemysłowo-handlową.

Z czynności, stanowiących bierny obrót reparacyjny, wyłączone są: pozłacanie, posrebrzanie, malowanie, lakierowanie itp. odświeżanie powierzchni przedmiotu. Dodane przy naprawie za granicą materiały opłacają cło wg stawki, której podlegałby sam przedmiot naprawiony.

Czynny obrót uszlachetniający reparacyjny, w którym przysyłane są do Polski dla reparacji podlegające naprawie przedmioty, posiada u nas mniejsze zastosowanie.

Co się tyczy innych działów odprawy warunkowej poza obrotem uszlachetniającym, zauważyć należy, że zasadnicza różnica między obrotem uszlachetniającym i pozostałymi rodzajami warunkowej odprawy celnej polega na tym, iż o ile w przypadku obrotu uszlachetniającego towar ulega w kraju lub za granicą pewnym przemianom, pewnej obróbce, a nawet przeróbce, o tyle w innych przypadkach warunkowej odprawy celnej sprowadzany do czasowego użytku lub wysyłany za granicę dla czasowego użytku towar powraca za granicę lub do kraju bez wszelkiej zmiany — w takim stanie, w jakim był w chwili nadejścia z zagranicy lub wysyłki za granicę.

Prawo celne wymienia następujące przypadki, w których ani obróbka, ani tym mniej przerób nie jest dozwolony, czyli w których wpuszczony warunkowo zagraniczny towar wyjść musi z powrotem za granicę w stanie niezmienionym i — odwrotnie — powrócić musi z zagranicy również w stanie niezmienionym. Są to: 1) towary, przeznaczone na wystawy i targi, jarmarki, konkursy, zawody itp., 2) towary, przeznaczone do czasowego użycia, doświadczenia, wypróbowania lub naśladowania, 3) wzory i próbki, przewożone przez podróżujących agentów handlowych, 4) opakowania, 5) środki przewozowe, 6) zwierzęta, przeznaczone do czasowego użytku, na wyścigi, na wypas itp., 7) towary, przewożone w ruchu podróży, 8) przewożone w małym ruchu granicznym, 9) w innych przypadkach, ustalonych przez Ministerstwo Skarbu, np. gdy chodzi o kroje krawieckie (szablony) etc.

W wymienionych przypadkach towar przywożony jest do czasowego użytku, względnie powraca do kra-

ju, po pewnym okresie, bez opłaty cła i w stanie nie zmienionym. Oczywiście, obowiązuje tu również zasada zabezpieczania i stwierdzania tożsamości towaru, zabezpieczania należności celnych i ewentualnie wywozu towarów oraz zasada terminu powrotnego wywozu względnie przywozu odprawionego warunkowo towaru, a zezwolenia udzielane są—zależnie od przypadku—przez Ministerstwo Skarbu, przez dyrektora celnego, lub też upoważnione do tego urzędy celne dokonują odprawy wprost na zgłoszenie.

Odprawa warunkowa jednak ma na ogół znacznie mniejsze zastosowanie aniżeli obrót uszlachetniający.

Przepisy celne o odprawie warunkowej i obrocie uszlachetniającym istnieją i w innych państwach, a obrót towarowy, jaki stąd powstaje, zalega się wzajemnie, stanowiąc pewnego rodzaju zorganizowany system udogodnień celnych, które zwłaszcza w czasach powszechnego niemal podnoszenia barier celnych, mnożenia zakazów przywozu i wywozu towarów oraz rozwoju wszelkiego rodzaju reglamentacji—przyczyniają się do usprawnienia przemysłu krajowego i podnoszenia wywozu, a zwłaszcza do rozwoju zagranicznej wymiany towarowej.

Wł. Wilczewski

KRONIKA GOSPODARCZA

**Z MIN. PRZEMYSŁU I HANDLU
WYJAZD PANA MINISTRA PRZEMYSŁU
I HANDLU ANTONIEGO ROMANA DO FRAN-
CJI.**—W dn. 20 b. m. wyjechał do Paryża Pan Minister Przemysłu i Handlu Dr Antoni Roman z Małżonką. Panu Ministrowi towarzyszą w podróży: P. Dyrektor Dep. Ogólnego Ryszard Dittrich oraz P. Jerzy Gedroyc.

Pan Minister Przemysłu i Handlu przeprowadzi z Rządem Francuskim rozmowy, dotyczące polsko-francuskich stosunków ekonomicznych, które rozwijają się pomyślnie.

Podczas swego pobytu w Paryżu Pan Minister Roman podpisze w imieniu Polski zawartą ostatnio polsko-francuską umowę handlową.

SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH

**OTWARCIE SESJI NADZWYCZAJNEJ IZB USTAWODAW-
CZYCH.**—Dn. 18/V b. r. zostały doręczone Panom Marszałkom Senatu i Sejmu zarządzenia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, otwierające z dniem 19/V 1937 r. nadzwyczajną sesję Izb dla załatwienia 27 projektów ustaw.

Z tej liczby ustaw 7 projektów znajduje się w Senacie—jako załatwione przez Sejm podczas ostatniej sesji zwyczajnej, a których Senat nie zdążył już przepracować. Z powyższych projektów 5—to projekty rządowe, a mianowicie: projekt ustawy o Funduszu Kultury Narodowej Józefa Piłsudskiego, o likwidacji mienia opuszczonego, o zmianie granic województw: poznańskiego, pomorskiego, warszawskiego i łódzkiego oraz 2 projekty ustaw ratyfikacyjnych: o ratyfikacji układu między Polską i Szwajcarią, dotyczącego likwidacji sum, wpłacanych do odnośnych instytucji kompensacyjnych na rzecz wierzycieli polskich i szwajcarskich, podpisanego dn. 19/XI 1936 r., oraz projekt ustawy o ratyfikacji porozumienia między Polską i W. Brytanią o zmianie listy polskiej, załączonej do umowy handlowej z dn. 27/II 1935 r. Pozostałe 2 projekty ze znajdujących się w Senacie—pochodzą z inicjatywy poselskiej, mianowicie: projekt ustawy o zapewnieniu pracy i zaopatrzeniu uczestników walk o Niepodległość oraz projekt ustawy w sprawie zmiany dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 24/IV 1936 r. o zabezpieczeniu interesów osób, ubezpieczonych w Towarzystwie Ubezpieczeń na życie „Phoenix” za pośrednictwem głównego przedstawicielstwa na Polskę.

Następną grupę stanowią 4 rządowe projekty ustaw, które znajdują się w Sejmie, wniesione podczas ostatniej sesji zwyczajnej, których Sejm nie zdążył załatwić. Są to: projekt ustawy w sprawie zmiany ustawy z dn. 11/VIII 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych, 2 projekty ustaw o dodatkowych kredytach na lata 1935/36 i 1936/37 oraz projekt ustawy o Polskiej Akademii Literatury.

Największą grupę stanowi 16 nowych projektów ustaw rządowych, wniesionych obecnie do Sejmu. 11 z nich—to ustawy ratyfikacyjne, 5 zaś pozostałych—to: projekt ustawy o wykonywaniu zasady nieinterwencji w sprawy wewnętrzne Hiszpanii, projekt ustawy o dodatkowym

kredycie na rok 1937/38, projekt ustawy o sprzedaży i bezpłatnym odstąpieniu niektórych nieruchomości państwowych, dalej projekt ustawy o przedłużeniu okresu urzędowania tymczasowych organów ustrojowych gminy m. st. Warszawy, oraz projekt ustawy o zmianie ustawy z dn. 15/III 1933 r. o szkołach akademickich.

**RZĄDOWE PROJEKTY USTAW W SPRAWACH GOSPODAR-
CZYCH.**—Rząd wniósł projekt ustawy o dodatkowym kredycie na rok 1937/38. Projekt ten zwiększa wydatki zwyczajne, ustalone w budżecie na rok 1937/38, w grupie A.—Administracja, w części 7—„Ministerstwo Spraw Wewnętrznych”, w dziale 2—„Województwa i Starostwa”, w § 15—„Wydatki, związane z akcją rezerw aprowizacyjnych”—o kwotę zł 10 miln. W związku z tym w budżecie na rok 1937/38 zwiększa się wpłata do Skarbu Państwa w grupie C.—Monopole, w części 8—„Ministerstwo Skarbu”, w dziale 16—„Monopol Spirytusowy”—o kwotę zł 10 miln. W ogólnej sytuacji politycznej oraz wewnętrzno-gospodarczej posiadanie pewnych rezerw aprowizacyjnych okazuje się konieczne. Poza tym posiadanie takich zapasów pozwoli na kontynuowanie rządowej polityki gospodarczej na odcinku aprowizacyjnym bez wstrząsów.

Wniesiony przez Rząd projekt ustawy o przedłużeniu okresu urzędowania tymczasowych organów ustrojowych gminy m. st. Warszawy przedłuża okres prowizorium ustrojowego w stolicy na dalszy okres do dn. 1/X 1938 r. Z uwagi na fakt, iż problem województwa stołecznego oraz administracji samorządowej w województwie stołecznym nie znalazł dotychczas ustawowego rozwiązania—przedłużenie powyższe okazuje się konieczne.

Projekt ustawy o sprzedaży i bezpłatnym odstąpieniu niektórych nieruchomości państwowych przewiduje sprzedaż na cele spółdzielczo-budowlane za ulgową cenę zł 24 518 parcel państwowych w Krakowie o łącznej powierzchni 14 529 m² oraz bezpłatne odstąpienie Archidiecezji Warszawskiej parceli państwowej o powierzchni 3 650 m² w Warszawie, na Annopolu na plac pod kościół.

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICCTWO WĘGLOWE

STAN PRZEMYSŁU WĘGLOWEGO W KWIECNIU 1937 R.—Sytuacja przemysłu węglowego w kwietniu na ogół nie uległa zmianie. Wydobycie węgla utrzymało się na wysokim poziomie poprzedniego miesiąca. Zbyt węgla na rynku wewnętrznym—w związku z zakończeniem sezonu zimowego—nieznacznie zmalał, strata ta jednak została, nawet z dość znaczną nadwyżką, powetowana zwiększonym eksportem. W związku z taką samą ilością dni roboczych w kwietniu co i w marcu—natężenie produkcji, tj. przeciętne dzienne wydobycie—podobnie jak i całomiesięczne wydobycie—nie uległo w kwietniu zmianie i wynosiło ok. 106 tys. t. W przemyśle koksowym—w związku z mniejszą liczbą dni roboczych—zaznaczył się lekki spadek produkcji jak również i zbytu ogólnego, który po raz pierwszy od szeregu miesięcy nie przekroczył bieżącej produkcji. W przemyśle brykietowym sytuacja nie uległa zmianie; zarówno produkcja jak i zbyt brykietów utrzymał się na poziomie poprzedniego miesiąca.

Liczbowo stan przemysłu węglowego w kwietniu—według danych z tymczasowych—w poszczególnych rejonach węglowych ilustruje poniższe zestawienie (w tys. ton):

Rejony węglowe	Wydobycie	Zbyt w kraju ¹⁾	Eksport	Zapasy na zwałach ²⁾
Śląski	2 099	1 143	799	539
Dąbrowski	482	324	121	309
Krakowski	159	133	—	124
Razem:	2 740	1 600	920	972
Marzec 1937	2 748	1 634	840	975
Kwiecień 1936	2 055	1 234	622	1 196

Z zestawienia tego wynika, że wydobycie węgla kamiennego w kwietniu zmalało w porównaniu z marcem o 8 tys. t, przewyższając jednak jednocześnie o 685 tys. t, względnie o 33·33% wydobycie w analogicznym miesiącu 1936 r. Zaznaczyć przy tym należy, że po raptownym spadku wydobycia w marcu w rejonach dąbrowskim i krakowskim, w kwietniu nastąpiła nieznaczna zwyżka wydobycia w tych rejonach, natomiast produkcja rej. śląskiego nieco zmalała.

Ogólne wydobycie węgla od początku roku, tj. w okresie styczeń—kwiecień 1937 r., wynosiło 11 330 tys. t—wobec 9 018 tys. t w analogicznym okresie 1936 r., zatem w b. r. było większe o 25·63%.

Ogólny zbyt węgla kamiennego w kwietniu skurczył się w porównaniu z marcowym o 46 tys. t, względnie o 1·86%. Ponieważ eksport wzrósł, a zbyt krajowy zmalał, przeto w ustosunkowaniu się zbytu krajowego do eksportu nastąpiło pewne przesunięcie na korzyść wywozu za granicę; udział zbytu krajowego w ogólnym zbycie zmalał do 63·49%, a eksportu—wzrósł do 36·51%, gdy odpowiednie liczby dla marca wynosiły: 66·05% i 33·95%.

Zbyt krajowy węgla kamiennego zmniejszył się w kwietniu o 34 tys. t, czyli o 2·08%, przewyższając jednocześnie o 366 tys. t, względnie o 29·66%, zbyt w kwietniu 1936 r.

Udział poszczególnych grup odbiorców w zbycie węgla w kwietniu w porównaniu z marcem przedstawiał się następująco:

	Marzec		Kwiecień	
	tys. ton	%	tys. ton	%
Przemysł	934	57·16	950	59·38
Koleje żelazne	299	18·30	253	15·81
Pozostali odbiorcy (przeważnie węgiel dla opalu domowego)	401	24·54	397	24·81
Razem:	1 634	100·00	1 600	100·00

Na spadek zbytu węgla na rynku wewnętrznym wpłynęło głównie zmniejszenie dostaw węgla dla kolei żelaznych oraz w nieznacznym stopniu osłabienie zbytu węgla na cele opalu domowego, zapotrzebowanie bowiem węgla ze strony przemysłu—w związku z koniunkturalnym wzrostem produkcji w całym szeregu gałęzi przemysłów przetwórczych—kształtowało się zwyżkowo.

Zapotrzebowanie węgla ze strony przemysłu wzrosło w kwietniu w stosunku do marca o 16 tys. t, czyli o 1·71%. Do wzrostu odbioru węgla ze strony przemysłu przyczyniły się głównie wzmożone dostawy

dla przemysłów o charakterze sezonowym, a więc przede wszystkim dla przemysłu cementowego, ceramicznego, łącznie z cegielniami i wapiennikami, oraz dla cukrowni; zmalał natomiast odbiór węgla ze strony hutnictwa żelaznego i innych metali oraz dostawy węgla dla koksowni. Osłabił również, chociaż w znacznie mniejszym stopniu, odbiór węgla ze strony rolnictwa i przemysłu obróbczego. Pozostałe gałęzie przemysłowe nie wykazywały na ogół w odbiorze węgla w kwietniu w porównaniu z marcem poważniejszych odchyleń.

Od początku roku, tj. w okresie styczeń—kwiecień, zbyt krajowy wyniósł 6 815 tys. t—wobec 5 426 tys. t w analogicznym okresie 1936 r., czyli wzrósł w b. r. o 25·59%.

Eksport¹⁾ węgla kamiennego w kwietniu w porównaniu z marcem wzrósł o 80 tys. t, czyli o 9·52%, przewyższając jednocześnie o 298 tys. t, względnie o 48·07%, wywóz w analogicznym miesiącu 1936 r.

Ponieważ ogólny zbyt węgla kamiennego łącznie z zużyciem na cele techniczne kopalń odpowiadał w kwietniu mniej więcej bieżącej produkcji, przeto z a p a s y węgla na zwałach kopalnianych nie uległy zmianie i wynosiły na dz. 30/IV 972 tys. t.

Liczba robotników, zapisanych w kopalniach węgla kamiennego w kwietniu, utrzymała się na poziomie poprzedniego miesiąca, zaznaczyć jednak należy, że w rej. krakowskim nastąpił pewien spadek stanu załogi robotniczej, natomiast w rej. śląskim i dąbrowskim stan załogi robotniczej uległ niewielkiej poprawie.

Rejony	Marzec	Kwiecień
Śląski	47 532	47 637
Dąbrowski	17 820	17 855
Krakowski	6 703	6 553
Razem:	72 055	72 045

Ceny węgla w kraju pozostały w kwietniu niezmienione. Ceny węgla eksportowego fob Gdynia—Gdańsk wykazywały nadal tendencję zwyżkową i kształtowały się na poziomie sh 13/6÷19/6 za tonę węgla górnośląskiego w zależności od kraju przeznaczenia.

W kwietniu stawki frachtowe na przewóz węgla—przy mocnej tendencji oraz znacznych trudnościach przy uzyskaniu tonażu—nie wykazywały poważniejszych odchyleń w stosunku do poprzedniego miesiąca. Za statek ok. 3 000 t płacono—w sh: Sztokholm, Göteborg 5/-, Kopenhaga 4/9, Aarhus 5/-, Tromsø 7/-, Oslo 6/-, Bergen 6/6, Drondjem 6/9, Stavanger 6/6, Helsingfors 5/3, Viborg 5/6, Abo 5/3, Tallin 5/6, Rouen 8/-, Bordeaux 10/3, Nantes 10/-, Nice 13/6, Amsterdam 6/3, Rotterdam 6/-, Antwerpia 5/6, Alger (Bona), Philippeville, Sfax-Oran 13/-, Wenecja 13/-, Livorno 12/-, Genova 12/-, Rio de Janeiro 14/-, Buenos Aires 15/-, porty Jugosławii 13/-.

Produkcja koksu wynosiła w kwietniu 167 tys. t, czyli spadła w porównaniu z marcem o 9 tys. t, względnie o 5·11%. Ogólny zbyt koksu zmalał w stopniu nieco wyższym, mianowicie o 17 tys. t, czyli o 9·34% do 165 tys. t. Zbyt krajowy wyniósł 128 tys. t, czyli o 20 tys. t mniej w porównaniu z marcem, eksport zaś—37 tys. t, zatem o 3 tys. t więcej. Co się tyczy spadku zbytu na rynku wewnętrznym, to został on spowodowany sezonowym spadkiem zapotrzebowania na cele opalu domowego, zapotrzebowanie bowiem koksu ze strony przemysłu nie wykazywało poważniejszych odchyleń. Eksport koksu do poszczególnych krajów w kwietniu w porównaniu z marcem ilustruje następujące zestawienie (w tys. ton):

	Marzec	Kwiecień	Wzrost (+) lub spadek (—)
Austria	6	3	— 3
Szwecja	16	22	+ 6
Norwegia	3	3	—
Francja	—	5	+ 5
Rumunia	—	2	+ 2
W. M. Gdańsk	3	2	— 1
Inne kraje	4	—	— 4
Razem:	32	37	+ 5

Ponieważ produkcja koksu była nieco wyższa niż zbyt ogólny, przeto jego zapasy w ciągu miesiąca sprawozdawczego uległy niewielkiej zwyżce i wynosiły na dz. 30/IV 37 tys. t. Stan załogi robotniczej w koksowniach w kwietniu utrzymał się na poziomie poprzedniego miesiąca; wynosiła ona 2 342 robotników.

Produkcja brykietów w kwietniu wyniosła 12 tys. t, a więc utrzymała się na poziomie poprzedniego miesiąca; również i zbyt ogólny

¹⁾ Bez zużycia własnego kopalń i deputatów.

²⁾ Obliczono przy uwzględnieniu węgla, zużytego na cele własne kopalń, na deputaty oraz węgla, skreślonego przy sprawdzaniu zapasów.

¹⁾ Liczby, dotyczące eksportu, omówiliśmy szczegółowo w zesz. 19/1937, str. 652.

ny brykietów nie uległ zmianie i stanowił 12 tys. t. Załoga robotnicza składała się, jak i poprzednio, ze 100 robotników.

Po prowizorycznym przedłużeniu Polskiej Konwencji Węglowej na okres miesiąca — w II połowie kwietnia podpisana została ostateczna umowa w sprawie przedłużenia tej organizacji na dalsze 3 lata. W związku z jej przedłużeniem zmieniony został również i jej statut. Zmiany te szły w kierunku dostosowania obecnego statutu do nowych zmienionych warunków, a poniekąd i zadań Polskiej Konwencji Węglowej. Z ważniejszych zmian wymienić przede wszystkim należy zmiany, mające na celu rozszerzenie chłonności rynku wewnętrznego, jak również jego zasięgu w drodze udostępnienia okręgom rolniczym oraz ziemiom wschodnim możliwości nabywania węgla na specjalnych warunkach.

EKSPORT WĘGLA KAMIENNEGO W I POŁOWIE MAJA 1937 R. w porównaniu z przeciętną za połowę kwietnia — przy mniejszej o 2 liczbie dni roboczych (11 wobec 13) — zmalał o 35 tys. t do 425 tys. t. Przeciętna dzienna wysyłka węgla kamiennego za granicę w okresie 1-15 maja, łącznie z węglem okrętowym, wynosiła ok. 38 tys. t, zatem wzrosła w stosunku do przeciętnej wysyłki w kwietniu o ok. 3 tys. t. Dzienna wysyłka z rej. śląskiego wynosiła ok. 33 tys. t, a z rej. dąbrowskiego — ok. 5 tys. t.

Spadek wywozu dotyczył rejonu śląskiego, z którego wywieziono 363 tys. t, czyli o 36 tys. t mniej w porównaniu z przeciętną za połowę poprzedniego miesiąca, natomiast eksport z rej. dąbrowskiego wzrósł o 1 tys. t do 62 tys. t.

Wywóz na rynki środkowo-europejskie utrzymał się mniej więcej na poziomie przeciętnej za połowę poprzedniego miesiąca i wynosił 25 tys. t.

Eksport na rynki skandynawskie wzrósł o 22 tys. t do 159 tys. t, przy czym wzrosły wysyłki do wszystkich krajów, objętych tą grupą rynków, prócz Norwegii, do której wywóz znacznie spadł.

W okresie sprawozdawczym na rynki bałtyckie nie eksportowano. Na rynki zachodnio-europejskie wywieziono ogółem 103 tys. t — wobec 108 tys. t przeciętnie za połowę kwietnia; spadek wywozu dotyczył Belgii i Szwajcarii, eksport bowiem do Francji i Holandii wzrósł.

Eksport na rynki południowo-europejskie znacznie spadł, mianowicie o 39 tys. t do 52 tys. t, przy czym eksportowano jedynie do Włoch.

Wywóz na rynki pozaeuropejskie kształtował się na ogół korzystnie i wynosił 36 tys. t — wobec 32 tys. t przeciętnie za połowę kwietnia. Wzrost wysyłek do tej grupy rynków został wywołany wzmocnionym wywozem do Egiptu i Afryki.

Wysyłki do W. M. Gdańska (8 tys. t), jak również odbiór węgla okrętowego (42 tys. t) — kształtowały się niskoko.

Przeladunek węgla w portach Gdynia i Gdańsk w okresie sprawozdawczym w porównaniu z przeciętną za połowę kwietnia zmalał o 48 tys. t do 375 tys. t, z czego na Gdynię przypada 257 tys. t, czyli o 21 tys. t mniej, a na Gdańsk 118 tys. t, zatem o 27 tys. t mniej — w porównaniu z przeciętną za połowę kwietnia.

PRZEMYSŁ NAFTOWY

PRZEMYSŁ NAFTOWY W MARCU 1937 R. — Wydobycie ropy w marcu b. r. wynosiło 4 241 cyst. brutto — wobec 3 876 cyst. w lutym. Przeciętna dzienna produkcja wynosiła zatem 136 cyst. — wobec 138 cyst. w lutym.

Ilość ropy, zupytę na opał i manko, wynosiła — bez zmiany — blisko 4% produkcji brutto.

Ekspedycja ropy do rafinerii wynosiła 4 097 cyst. — wobec 3 912 cyst. w lutym.

Zapasy ropy, zamagazynowanej na kopalniach i tłoczniach, wynosiły w końcu marca 1 887 cyst. (1 749).

W rejonie boryslawskim poważniejszych dowień nie było. Otwór świdrowy „Minister Kwiatkowski” kop. „Pionier-Bitumen” pozostawał w eksploatacji do dn. 12/III b. r. Produkcja wynosiła w dn. 1/III b. r. 6-4 t, następnie zaczęła spadać — do 4-5 t ropy dziennie. Roz-

poczęto zatem wyrabiać zasyp i pogłębiono otwór do 1 733 m. Przewiercone pokłady przedstawiały się jako ciemno-szare piaskowce kwarcytowe z okrucami czarnego łupku. W ostatniej głębokości napotkano silniejszą objawę gazu, przy czym płyn ropny podniósł się do wysokości 1 200 m od spodu. Jednak produkcja, która przez to nowopodwiercenie wzrosła do 10 t ropy na dobę, zaczęła znów spadać przez tworzenie się na nowo zasypu. Przystąpiono zatem ponownie do wyrabiania zasypu i rozszerzenia dalszej części otworu, osiągając z powrotem głęb. 1 m od spodu. Z innych pogłębianych otworów w Boryslawiu — otw. „Emil Parnas” kop. „Katarzyna B” osiągnął w warstwach popielskich głębokość 1 604 m w rurach 5-4-calowych. Wiercenie ukończono w dn. 25/III i otwór oddano do eksploatacji. Otwór produkuje ok. 0-8 t ropy na dobę i 0-16 m³ gazów na minutę.

W rejonach marek specjalnych rejonu drohobyckiego większe dowień nastąpiły: w Schodnicy na kop. „Pereprostyna” — „Inspektor” — 0-5 t dziennie z głęb. 302 m i „Muchowate LVIII” — 0-7 t dziennie z głęb. 339 m. W rejonie jasielskim znaczniejsze dowień uzyskano w Krygu w otworach Nr „XIV” i „XXV” kop. „Elżbieta” — 4 i 3 t dziennie z głęb. 238 m i 281 m, „Maria II” kop. „Kinga” — 2-5 t dziennie z głęb. 444 m i 3 t dziennie z otworu „Nr XVIII” kop. „Nagroda” — z głęb. 286 m. Z szeregu innych mniejszych dowień, podobnie jak w miesiącu poprzedzającym, wyróżniają się dowień w Dolinie „Pollon-Dolina VII” o wydajności 0-4 t na dobę z głęb. 54 m, „Nr IX” — z głęb. 72 m 0-3 t. Znamienne jest też dowień w Niebysłowie na kop. „Pionier-Ślązak” na głębokości 107 m horyzontu roponośnego o wydajności 0-3 t na dobę, oraz na kop. „Kubarz” w Przysłupiu, gdzie w otw. „Nr I” już w głębokości 73 m nawiercono pierwsze ślady ropy.

W odbudowie ciśnienia złoża nie nastąpiły poważniejsze zmiany. System ten, stosowany przez wtłaczanie powietrza lub spalin w złoża na kopalniach „Muchowate”, „Harem” w Schodnicy oraz „Ropita” i „Minerwa” w Harkłowej — utrzymywał nadal produkcję na poziomie znacznie wyższym niż przed stosowaniem tej metody.

W ruchu wiertniczym nie nastąpiły poważniejsze zmiany. W wierceniu znajdowało się 135 otworów świdrowych — wobec 140 w lutym. Nowych otworów uruchomiono 11 (16). W rejonie jasielskim rozpoczęto wiercenie 4 (6): „Nr II” kop. „Jerzy” w Krygu, „CLX Adam” w Libuszy, „Zawisza IV” w Ropicy Polskiej i „Gazolina I” kop. „Dębica” w Dembicy. W rejonie okr. drohobyckiego rozpoczęto wiercenie 4 (6): „Galicja-Muchowate LIX” w Schodnicy, „Chodowice II” w Chodowicach, „Polmin IX” kop. „Konrad Wallenrod” w Daszawie i „Ropienka CXI” w Ropience. W okr. rej. stanisławowskiego uruchomiono 3 nowozałożone otwory (4): Nr „IX” i „II” kop. „Pollon-Dolina” w Dolinie i „Nr III” na kop. „Pionier-Ślązak” w Niebysłowie.

Ruch terenowy wykazuje silniejsze ożywienie w gminach powiatów: stryjskiego i żydaczowskiego, położonych na południow-wschód od gazowego rejonu daszawskiego.

Do badań sejsmicznych czynione są przygotowania przez S-kę Akc. „Pionier” w powiatach: drohobyckim, stryjskim i żydaczowskim.

S-ka Akc. „Pionier” zgłosiła zamiar otwarcia ruchu kopalni „Pionier-Ślązak” w Niebysłowie, obejmując szereg pól naftowych („Pionier”, „Kazimierz”, „Miroslawa” i „Ropianki”). Zgłoszono też kopalnię „Pollon-Dolina” w nowych granicach przez dołączenie nowych obszarów „Podliwce I” i „II”.

Z wierzeń na nowych nieodkrytych jeszcze terenach szczególnie wyróżnia się prowadzone systemem „rotary” wiercenie w Wierzbowcu, doprowadzone w końcu miesiąca do głębokości 560 m (wwiercono zatem 338 m). Trudniej natomiast posuwa się wiercenie tym samym systemem w Staruni, gdzie natrafiono na bardzo sypliwy teren, którego nie można przewiercić bez rur, gdyż po każdorazowym podciągnięciu świda otwór zaciska się łem, kamieniami i woskiem ziemnym. Ponadto, pomimo 3-krotnego zacementowania, płuczka uciekała w teren, prawdopodobnie w chodniki i szyby natrafionej nieczynnej kopalni wosku.

Produkcja i obrót ropą w marcu 1937 r. (w cysternach)

OKRES	J A S Ł O				D R O H O B Y C Z				S T A N I S Ł A W Ó W				R A Z E M			
	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca
Luty 1937	872	13	862	411	2 640	135	2 720	1 164	364	6	330	174	3 876	154	3 912	1 749
Marzec 1937	967	18	966	410	2 880	142	2 732	1 314	394	7	399	163	4 241	167	4 097	1 887
Stycz. ÷ marzec 1937	2 777	46	2 748	410	8 394	420	8 418	1 314	1 152	18	1 132	163	12 323	484	12 298	1 887
„ „ 1936	2 607	27	2 631	354	8 933	441	9 159	1 528	1 460	16	1 501	71	13 000	484	13 291	1 953

Produkcja i zużycie gazów ziemnych w marcu 1937 r. (w tys. m³)

O K R E S	J A S Ł O				D R O H O B Y C Z				S T A N I S Ł A W Ó W				R A Z E M			
	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zużycie własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko
Luty 1937	12 512	2 765	9 363	384	24 886	6 173	18 651	62	5 111	3 514	914	683	42 509	12 452	28 928	1 129
Marzec 1937	13 476	2 747	10 496	233	25 616	6 776	18 773	67	5 686	3 909	972	805	54 778	13 432	30 241	1 105
Stycz. ÷ marzec 1937	40 934	8 459	31 413	1 062	79 520	19 555	59 755	210	16 319	8 481	5 685	2 153	136 773	36 495	96 853	3 425
„ „ 1936	37 255	7 678	28 650	927	77 426	20 641	56 517	268	14 396	11 726	1 027	1 643	129 077	40 045	86 194	2 838

Liczba otworów wiertniczych na kopalniach ropy i gazów ziemnych w marcu 1937 r.

O K R E S		L i c z b a o t w o r ó w													Ilość otworów, produkujących ropę	Przeciętna dzienna produkcja otworu — w t	
		Montowane	Zmontowane	Wiercone			Instrument.	Wyłącznie gazowe	Samopłynące	Łyżkowane	Pompowane	Tłokowane	Rekonstrukc.	Likwidacja			Razem
				Produk-tywne	Bez pro-dukcji	Razem											
Luty	1937	13	21	56	84	140	13	213	25	498	2 326	329	24	21	3 608	3 234	427
Marzec	1937	10	9	49	86	135	17	224	26	491	2 348	325	27	19	3 631	3 239	422

Ceny ropy nie uległy zmianie; na ropę brutową marki boryslawskiej ustalono cenę zł 1 350 za cysternę 10-tonową loco zbiorniki.

Wydobycie gazów ziemnych wynosiło 44 778 tys. m³—wobec 42 509 tys. m³ w lutym. Przeciętnie dziennie wydobywano zatem 1 457 tys. m³—wobec 1 596 tys. m³ w lutym.

Manko gazowe wynosiło bez zmiany ok. 3% produkcji.

Ceny gazu ziemnego w Boryslawiu zostały ustalone przez Izbę Przemysłowo-Handlową we Lwowie na gr 4.28 za m³ (4.42). W rejonie jasielskim za gaz płacono gr 6.0 za m³, doliczając za tłoczenie gr 0.64 dla zakładów przemysłowych i gr 0.94 dla miast.

Liczba robotników, zatrudnionych na kopalniach ropy i gazów, wynosiła 9 561 (9 500).

Wobec wygaśnięcia z końcem marca b. r. umowy zbiorowej z dn. 29 IX 1934 r., obowiązującej w przemyśle naftowym, rozpoczęto ostatnio na terenie Boryslawia pertraktacje celem zawarcia nowej umo-

wy. Ze strony organizacji robotniczych wystąpił z projektem nowej umowy Centralny Związek Górników w Polsce imieniem własnym i Związku Robotników Przemysłu Metalowego oraz Centralnego Związku Robotników Przemysłu Chemicznego. Projekt zawiera szereg nowych żądań, jak: objęcia umową wszystkich przedsiębiorstw, a nie jak dotąd tylko większych firm, zwiększenia zatrudnienia większej liczby robotników kwalifikowanych, ustalenia zakresu pracy robotników kwalifikowanych, oraz podwyżki płac o 15%.

W marcu było czynnych 27 rafinerii nafty, które zatrudniały ogółem 3 229 robotników i majstrów (w lutym 3 167). Z tej liczby—3 185 robotników było zajętych przy pracach, związanych bezpośrednio z ruchem zakładów.

Przeróbka ropy w rafineriach wynosiła 42 508 t (w 1936 r. przeciętnie miesięcznie 40 770 t). Przerobiono ropy boryslawskiej (standard) 22 852 t, specjalnej maloparafinowej 14 923 t, specjalnej bezparafinowej 4 733 t.

Eksport produktów naftowych do poszczególnych krajów w marcu 1937 r. (w tonach)

Kraj przeznaczenia	Benzyna	Nafta	Olej gazowy	Oleje lekkie o c. g. do 0.890	Oleje smarowe	Parafina	Asfalt	Koks	Smary stałe, mydło naftowe	Świece	Wazelina	Półprodukty	Pozostałości destylacyjne ¹⁾	Razem
Austria	59	—	673	—	56	44	—	187	1	—	—	—	—	1 020
Czechosłowacja	3 745	1 080	—	—	211	—	10	—	—	—	—	—	—	5 046
Dania	109	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	109
Jugosławia	—	4	—	—	41	148	—	—	—	—	—	—	—	193
Łotwa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	31
Niemcy	341	15	—	—	90	70	186	15	5	—	—	—	—	722
Szwajcaria	28	—	812	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	854
Szwecja	—	—	—	—	31	—	—	—	—	—	—	—	—	31
Węgry	—	—	—	—	—	45	—	15	—	—	—	—	—	60
Włochy	—	—	—	—	—	137	—	—	—	—	—	—	—	137
Razem:	4 282	1 099	1 485	14	1 429	444	196	217	6	—	—	—	31	8 203
Gdańsk	453	121	1 288	6	1 330	754	185	—	2	—	—	—	216	4 355
Gdynia	10	14	352	—	477	—	—	—	—	—	—	—	202	1 055
Ogółem: ²⁾	4 745	1 234	3 125	20	2 236	1 198	381	217	8	—	—	—	449	13 613

¹⁾ Oleje napędowe i opałowe.

²⁾ W tym 49 t gazoliny, wysłanej przez gazoliniarnie.

Wytwórczość produktów naftowych wyniosła ogółem 38 919 t, a więc strata przy przeróbce stanowiła 8·5% (w 1936 r. przeciętnie—8·1%).

Konsumpcja produktów naftowych w kraju wyniosła 27 181 t (w tym wewnętrzne spożycie rafinerii 1 148 t) i przedstawiała się następująco (w tonach bez spożycia rafinerii):

	Marzec 1937	Przec. mies. 1936
Benzyna	4 745	4 660
Nafta	1 234	2 350
Oleje gazowy i opalowy	3 574	2 200
Oleje smarowe	2 256	2 830
Parafina	1 198	1 000

	Marzec		Przec. mies.
	1936	1937	1936
Benzyna	4 274	5 200	5 750
Nafta	8 263	9 083	10 670
Oleje gazowy i opalowy	4 644	5 093	4 850
Oleje smarowe	3 310	3 761	3 480
Parafina	781	734	780

Ekspert produktów naftowych (właściwie wysyłka z rafinerij, przeznaczona na eksport) wynosił ogółem 13 613 t, czyli był nieco większy niż przeciętny eksport miesięczny w 1936 r. (13 350 t). Z poszczególnych produktów wywieziono za granicę (w tonach):

Ruch zapasów produktów naftowych w rafineriach przedstawia się następująco (w tonach):

	I/III 1937	I/IV 1937	I/IV 1936
Benzyna	21 343	21 418	24 004
Nafta	8 604	9 993	15 931
Oleje gazowy i opałowy	10 779	9 751	4 994
Oleje smarowe	55 825	54 425	73 598
Parafina	5 859	6 094	3 032
Inne produkty	57 184	58 422	50 899

Razem:	159 594	160 103	172 458

Produkcja i obrót produktami naftowymi w m a r c u 1937 r. (w tonach)

P r o d u k t	Wytwór- czość	Wysyłka do spożycia w kraju	Wysyłka do innych rafin.	Zużycie własne	Eksport	Przychód		Z a p a s y	
						z innych rafineryj i gazoli- niarni	import	w dn. 28/II 1937	w dn. 31/III 1937
Benzyna rekt. o cięż. gat.:									
do 0'710	145	229	3	—	—	3	—	396	312
0'711 ÷ 0'740	2 929	2 485	78	2	450	90	—	5 499	5 503
0'741 ÷ 0'760	1 034	730	244	—	335	197	—	5 673	5 595
0'761 ÷ 0'770	510	155	70	—	203	12	—	1 049	1 143
0'771 ÷ 0'790	559	97	—	—	53	—	—	938	1 347
Benzyna surowa	2 397	21	38	—	2 737	92	—	5 728	5 421
„ z destylacji rozkładowej ¹⁾	—	—	—	—	46	—	—	392	338
Razem:	7 566	3 717	433	2	3 824	394	—	19 675	19 659
Gazolina	—	1 483	12	—	872	2 458	—	1 668	1 759
Łącznie benzyna i gazolina:	7 566	5 200	445	2	4 696	2 852	—	21 343	21 418
Nafta	11 722	9 083	56	10	1 234	50	—	8 604	9 993
Olej gazowy	7 111	4 897	57	8	3 125	57	—	10 287	9 368
Oleje lekkie o c. g. do 0'890 . .	841	1 039	4	—	20	4	—	1 792	1 574
„ napędowy i opałowy	536	196	—	—	449	—	—	492	383
Oleje smar. o cięż. gat. pow. 0'890:									
Maszynowe V 50 ⁰ C do 3 E . .	516	38	7	—	1 295	38	—	11 698	10 912
„ „ „ „ pow. 3 E	1 782	1 480	19	4	878	29	—	34 127	35 557
Cylindrowe do pary przegrzanej	159	169	11	1	—	5	—	611	594
„ „ „ nasyczonej	180	221	17	2	11	24	—	760	713
Olej „ kompresorowy	77	3	77	—	26	—	—	252	223
„ transformatorowy ²⁾	—	1	—	—	15	—	—	327	279
„ turbinowy	40	16	—	—	1	1	—	92	116
„ samochodowy	126	278	4	2	10	2	—	1 300	1 134
„ wagonowy letni	489	64	—	—	—	—	—	3 423	3 848
„ „ zimowy	466	398	—	—	—	—	—	1 296	1 364
Oleje lotnicze	13	51	—	—	—	2	—	121	85
„ inne	—	3	—	—	—	3	—	26	26
Razem oleje smarowe:	3 816	2 722	135	9	2 236	104	—	54 033	52 851
Wazelina	19	15	—	—	—	—	—	202	206
Smary stałe	409	384	21	—	2	8	11	515	536
Parafina	2 167	734	6	—	1 198	6	—	5 859	6 094
Asfalt	2 027	1 429	7	—	381	18	—	15 931	16 159
Koks	321	26	64	226	217	64	—	417	269
Produkty atypowe	125	37	—	—	5	1	—	185	269
„ uboczne	253	131	1	52	1	2	—	925	994
Olej parafinowy ³⁾	—	5	419	—	—	374	—	22 068	21 059
Gacz i oleje potne	142	—	—	—	—	—	—	2 756	2 898
Słops	1 042	—	—	386	—	—	—	711	1 367
Pozostałości	1 781	135	—	455	—	—	—	13 474	14 665
O g ó ł e m:	38 919	26 033	1 216	1 148	13 564	3 540	11	159 594	160 103

1) Potracono 8 t, wziętych z zapasów i domieszanych do benzyn innych.

2) " 32 " " " " " oddanych do rafineryj.

b)	"	959	"	"	"	"	"	dalszej przeróbki.

W przemyśle gazolinowym sytuacja była w dalszym ciągu pomyślna. Produkcja gazoliny wyniosła w marcu 3 359 t (2 977 t). Z ogólnej ilości 44 778 tys. m³ gazu ziemnego, wyprodukowanego na kopalniach — przerobiono w gazoliniarniach 23 525 t, czyli 52,5%. Ze 100 m³ przerobionego gazu otrzymano przeciętnie 14,3 kg gazoliny (w lutym 14,7 kg). Do rafinerii nafty wysłano jako domieszkę do benzyn ciężkich celem otrzymania benzyny motorowej 2 853 t gazoliny. W ruchu było 27 zakładów gazolinowych, które zatrudniały 341 robotników.

KOPALNICTWO WOSKU ZIEMNEGO W MARCU 1937 R.

W marcu wydobyto 36 t wosku ziemnego, a zatem o 2 t mniej niż w lutym. Za granicę wywieziono 35 t, tj. o 32 t mniej niż w lutym. Eksport w miesiącu sprawozdawczym był skierowany do Francji (29 t) i Stanów Zjedn. (6 t). Zapasy zmagazynowanego wosku ziemnego wynosiły 124 t (121 t). Czynne były 2 kopalnie, zatrudniające 356 osób (399). Ceny wosku ziemnego nie uległy zmianie; płacono — zależnie od gatunku — zł 270—150—70 za 100 kg loco kopalnia.

HUTNICTWO

ZNIESIENIE CŁA NA SURÓWKĘ.—Sprawa braku surówki na rynku krajowym, który daje się odczuwać już od paru miesięcy, musiała wywołać akcję, zmierzającą do usunięcia tej poważnej bolączki gospodarczej. W sprawie tej z Rządem współdziała również i przemysł, przygotowując do uruchomienia nowe wielkie piece; jest to jednak akcja, obliczona na dalszy termin, i chwilowo ulgi przynieść nie może. Należało zatem przedsięwziąć coś, co usunęłoby wszelkie hamulce dla dopływu surówki z zewnątrz.

Jednym z takich hamulców było cło przywózowe na surówkę w wysokości zł 5 od 100 kg. Było ono ustalone w momencie, kiedy ujawniała się pewna tendencja przywozu surówki bez żadnego gospodarczego uzasadnienia, a szkodliwa dla rozwoju polskiego przemysłu wielkopiecowego. Dziś sytuacja zmieniła się zasadniczo; nie ma już tych przesłanek, które odgrywały rolę wówczas, przeciwnie — trudności w otrzymaniu surówki przez przemysł przetwórczy przemawiają za koniecznością udostępnienia jej ze wszelkich źródeł. Kierując się więc tymi pobudkami, Rząd postanowił zastosować ulgę celną w wysokości 95%, czyli że za sprowadzaną surówkę importer będzie płacił cło w wysokości gr 25 od 1 t plus gr 2,5 kosztów manipulacyjnych. Gdyby surówka była zwolniona zupełnie od cła, to przy przywozie przez granicę lądową koszty manipulacyjne wyniosłyby gr 36 od tony. Utrzymanie więc tych 5% cła dają importerom korzyść gr 8,5, której nie mieliby, gdyby nastąpiło całkowite zwolnienie od cła.

KOPALNICTWO RUD CYNKOWO-OLOWIANYCH W IV KWARTALE 1936 R.

—W IV kwartale ub. r. koniunktura światowa na rynku cynku i ołowiu doznała znacznej poprawy, i ceny tych metali na giełdzie londyńskiej bardzo zwiększyły się. Jednakże poprawa ta nie wywarła żadnego wpływu na wzrost wydobycia rudy krajowej, które było w IV kwart. nawet cokolwiek niższe aniżeli w III kwartale ub. r. — chociaż wyższe niż w analogicznym okresie 1935 r. Natomiast przywóz rudy zwiększył się bardzo znacznie — zarówno w porównaniu z III kwartałem 1936 r., jak i z IV kwartałem 1935 r. Zasługuje na uwagę zarówno sam wzrost przywozu rudy — z 16 246 t w III kwart. do 24 045 t w IV kwart. (+50%), jak i fakt zwiększenia się przywozu rudy z innych krajów poza Niemcami. Podczas gdy przywóz z innych krajów stanowił w III kwart. zaledwie kilkaset ton, w IV kwart. doszedł do 7 967 t, czyli stanowił 33,3% całego przywozu (reszta, tj. 66,7% — import z Niemiec). Z powyższej ilości 7 967 t przypada 50% na Włochy, 25% na Rumunię, 13% na Meksyk i 12% na Holandię. Dużą rolę grało spożycie tlenku cynkowego, wytwarzanego z ubogiej rudy, znajdującej się na starych zwalach. Siegało ono w okresie sprawozdawczym 13 tys. t — wobec 10 tys. t przed rokiem. Przywóz rudy ołowianej z Niemiec został niemal zupełnie wstrzymany. Kopalnie w b. Kongresówce i w Małopolsce pozostawały nadal nieczynne.

Wydobycie cynkowo-ołowianej masy rudnej — po ręcznym tylko odrzuceniu kamieni — liczbowo przedstawiało się w następujący sposób:

	Wydobycie ton	Liczba robotników
1935 — przec. mies. . . .	26 366	1 398
I kwart. 1936 — przec. mies.	28 955	1 325
II „ „ „ „	26 964	1 646
III „ „ „ „	29 909	1 644
Październik 1936	31 031	1 321
Listopad „	28 883	1 313
Grudzień „	28 069	1 342

IV kwart. 1936 — przec. mies.	29 328	1 325
IV „ 1935 — „ „	28 110	1 519
Styczeń ÷ grudzień 1936 . .	345 469	—
„ „ 1935 . .	316 393	—

Jak z tego zestawienia widać, przeciętne miesięczne wydobycie w IV kwart. w porównaniu z III kwart. pozostało prawie bez zmiany, w porównaniu zaś z IV kwart. 1935 r. zwiększyło się o 4%. Poziom wydobycia był najwyższy w październiku, w następnych zaś miesiącach utrzymywał się na cokolwiek niższym poziomie od przeciętnej III kwartału. W ciągu całego 1936 r. w porównaniu z 1935 r. wydobycie wzrosło o 9,2%. W porównaniu z przeciętnym kwartalnym wydobyciem w 1913 r. wydobycie w IV kwart. ub. r. wynosiło zaledwie 25,3%, w porównaniu zaś z 1929 r. — 31,0%. Po wzbogaceniu wydobytych rud otrzymano poniższe ilości rud użytkowych, przygotowanych do wytapiania (w tonach):

	Rudy cynkowe:			Rudy ołowiane:		
	w kawał- kach	w szla- mach	razem	w kawał- kach	w szla- mach	razem
I kwart. 1936	30 893	—	30 893	962	—	962
II „ „	34 580	1 103	35 683	1 297	—	1 297
III „ „	43 952	1 758	45 710	2 007	—	2 007
IV „ „	30 860	165	30 925	1 672	—	1 672
Stycz. ÷ grudz. 1936	140 285	3 026	143 311	5 938	—	5 938
„ „ 1935	135 049	2 923	137 972	6 111	179	6 290

Ruda ze zwalów oraz odpadki kopalniane wzbogacane były pod postacią tlenku cynkowego, używanego następnie do pieców mufowych i do elektrolizy. Wytwórczość tlenku cynku wynosiła w IV kwart. 1936 r. 7 921 t — wobec 7 941 t w III kwart., czyli utrzymała się na tym samym poziomie. W IV kwart. 1935 r. wytwórczość stanowiła 7 930 t, czyli była również prawie taka sama. W ciągu całego 1936 r. wytwórczość tlenku cynku wynosiła 31 903 t — wobec 26 118 t w 1935 r.; wzrost wytwórczości wyniósł więc 22,2%. Przy fabrykacji tlenku zatrudnionych było w IV kwart. przeciętnie 218 robotników — wobec 220 w III kwart. i 208 w IV kwart. 1935 r.

Liczba czynnych kopalń pozostawała bez zmiany, tj. pracowały 2 kopalnie na Górnym Śląsku. Większość wydobycia, gdyż 85,8%, dała kopalnia „Orzeł Biały”, należąca do S. A. „Giesche”. Kopalnie w woj. kieleckim i krakowskim nie pracowały.

Ogólna liczba robotników, zatrudnionych w kopalniach rud — łącznie ze wzbogacaniem i wytwórczością tlenku — uległa w IV kwart. w porównaniu z III kwart. dosyć znacznemu zmniejszeniu, gdyż spadła o 319, tj. o 24%. W porównaniu z przeciętną miesięczną IV kwart. 1935 r. liczba robotników w okresie sprawozdawczym była niższa o 194, czyli o 14,7%. Z ogólnej liczby robotników w końcu grudnia przy wydobyciu — łącznie z płuczkami i wzbogacaniem — pracowało 1 105, tj. 82,3%, przy fabrykacji tlenku 218, tj. 16,3% oraz przy stróżowaniu 19, tj. 1,4%.

Przeciętny zarobek robotnika bez potrąceń — na dniówkę oraz miesięczny — podany jest dla różnych kategorii robotników w poniższym zestawieniu (w zł):

	L i s t o p a d			
	1936		1935	
	dniówka	miesięcz.	dniówka	miesięcz.
Ogół robotników	8'90	219'00	8'00	200'00
Górnicy na dole	11'56	270'00	11'30	264'00
Wykwalifikow. na górze . .	9'42	237'00	9'32	234'00
Niewykwalifikowani . . .	7'45	216'00	7'17	185'00

Wydajność pracy robotnika w poszczególnych miesiącach podana jest w poniższym zestawieniu, przy czym przy obrachunku uwzględnieni zostali tylko robotnicy, zatrudnieni przy wydobyciu, jednak bez zatrudnionych przy wzbogacaniu rud:

	Liczba robotników	Wydajność:	
		miesięczna	dzienna
Lipiec 1936	1 151	26'9	0'995
Sierpień „	1 154	25'1	1'000
Wrzesień „	1 145	26'0	1'000
Październik „	968	32'1	1'180
Listopad „	961	30'0	1'200
Grudzień „	991	28'2	1'230

Wydajność robotnika w IV kwart. w porównaniu z III kwart. zwiększyła się o 20%; była ona wyższa niż w pierwszych 3 kwartałach 1936 r. i niż w IV kwart. 1935 r.

Przywóz rudy cynkowej i ołowianej w stanie wzbogaconym przedstawiał się — według danych Gł. Urz. Stat. — jak następuje:

	Ruda cynkowa		Ruda ołowiana	
	ton	tys. zł	ton	tys. zł
1935 — przec. mies.	5 335	394	790	123
I kwart. 1936 — przec. mies.	3 548	206	31	11
II „ „ — „ „	7 357	486	25	3
III „ „ — „ „	5 415	340	9	3.3
Październik 1936	4 244	257	134	52
Listopad „	7 156	493	17	7
Grudzień „	12 645	934	—	—
IV kwart. 1936 — przec. mies.	8 015	561	50	20
IV „ 1935 — „	5 399	457	547	169
Styczeń ÷ grudzień 1936	73 067	4 782	276	110
„ „ 1935	64 026	4 724	9 477	1 481

Jak widać z powyższego, przywóz rudy cynkowej wzrósł w IV kwart. w porównaniu z III kwart. o 48-0%, był on też w tym samym stosunku wyższy od przywozu w IV kwart. 1935 r. W ciągu całego 1936 r. przywóz zwiększył się w porównaniu z przywozem 1935 r. o 14.1%, lecz wartościowo utrzymał się niemal na tym samym poziomie. Przywozu rudy ołowianej prawie że nie było, gdyż przeciętna miesięczna wynosiła w 1936 r. zaledwie 23 t — wobec 790 t w 1935 r. Jest to wynikiem zupełnego zahamowania przywozu rudy ołowianej z Niemiec do Polski, przeprowadzonego stopniowo w ciągu 1936 r.

HUTNICtwo CYNKOWE I OŁOWIANE W IV KWARTALE 1936 R. — W IV kwartale 1936 r. zaznaczyło się duże ożywienie na światowym rynku metali nieżelaznych. Odbiło się to również na poważnejwyżce ceny cynku, który z £ 13¹¹/₁₆ w końcu września podniósł się do £ 19¹³/₁₆, czyli o £ 6¹/₁₆ na przyciętą tak znacznej zwyżki, sięgającej 45%, są przede wszystkim wzmoczone zbrojenia, choć dużą rolę grają także czynniki spekulacyjne. W hutach polskich zwyżkowa tendencja koniunktury światowej nie wywołała zwiększenia produkcji cynku, która utrzymała się w IV kwartale prawie na tym samym poziomie, co i w III kwartale 1936 r., zbyt zaś uległ nawet pewnemu zmniejszeniu, które zaznaczyło się jednak tylko w eksporcie, podczas gdy sprzedaż na rynku krajowym cokolwiek wzrosła. Również i w zakresie produkcji i zbytu blachy cynkowej nie nastąpiły większe zmiany. Brak reakcji ze strony hut polskich na zwyżkową tendencję rynku światowego należy przede wszystkim przypisać wielkim trudnościom w zdobywaniu rudy.

Na światowym rynku ołowiu nastąpiła w IV kwart. 1936 r. jeszcze większa zwyżka ceny — z £ 18 w końcu września do £ 28 w końcu grudnia, a więc o 56%. Również i tutaj główną przyczyną były zbrojenia i spekulacja, a dodatkowo działało unieruchomienie jednego z głównych producentów ołowiu, mianowicie Hiszpanii, wskutek przedłużającej się wojny domowej. W przeciwieństwie do cynku zaznaczył się w hutnictwie ołowiu pewien wzrost produkcji, sięgający 24%. Zbyt podniósł się w tym samym stosunku, lecz ograniczał się wyłącznie do rynku krajowego.

Wskaźniki wytwórczości w poszczególnych miesiącach 1936 r. w stosunku do przeciętnej miesięcznej 1930 r. (jako maksymalnej wytwórczości), przyjętej za 100, przedstawiały się następująco:

	I 936			I 935		
	Październik	Listopad	Grudzień	Październik	Listopad	Grudzień
Cynk mufł. i elektrol.	55.6	54.1	56.6	52.8	50.8	52.4
Blacha cynkowa	100.4	100.0	90.0	85.2	70.0	32.2
Ołów surowy	41.7	56.1	41.7	40.0	50.0	53.7

W liczbach absolutnych wytwórczość hut cynkowych i ołowianych przedstawiona jest w poniższym zestawieniu (w tonach):

	Kwas siark. 50° Bł	Cynk	Blacha cynk.	Ołów	Minia i glejta
a) w województwie krakowskim					
1935 — przec. mies. . .	1 991	—	—	—	—
I kwart. 1936 — przec. mies.	2 134	—	—	—	—
II kwart. 1936 — przec. mies.	2 134	—	—	—	—
III kwart. 1936 — przec. mies.	2 189	—	—	—	—
Październik 1936 . . .	2 204	—	—	—	—
Listopad „ . . .	2 111	—	—	—	—
Grudzień „ . . .	2 213	—	—	—	—
IV kwart. 1936 — przec. mies.	2 176	—	—	—	—
IV kwart. 1935 — przec. mies.	1 988	—	—	—	—
Styczeń ÷ grudzień 1936	25 928	—	—	—	—
„ „ 1935	23 896	—	—	—	—

b) w województwie śląskim

1935 — przec. mies.	10 321	7 050	1 086	1 568	199
I kwart. 1936 — przec. mies.	9 360	7 415	735	1 590	140
II kwart. 1936 — przec. mies.	10 263	7 549	1 254	706	115
III kwart. 1936 — przec. mies.	11 229	7 811	1 595	1 254	163
Październik 1936	11 424	8 098	1 633	1 397	61
Listopad „	11 586	7 898	1 636	1 879	128
Grudzień „	12 765	8 260	1 488	1 393	126
IV kwart. 1936 — przec. mies.	11 925	8 085	1 585	1 556	105
IV kwart. 1935 — przec. mies.	8 554	7 549	977	1 584	230
Styczeń ÷ grudzień 1936	128 329	92 580	15 508	15 021	1 469
„ „ 1935	123 851	84 606	13 035	18 849	2 391

c) ogółem w Polsce

1935 — przec. mies.	12 312	7 050	1 086	1 568	199
I kwart. 1936 — przec. mies.	11 504	7 415	735	1 590	140
II kwart. 1936 — przec. mies.	12 396	7 549	1 254	706	115
III kwart. 1936 — przec. mies.	13 418	7 811	1 595	1 254	163
Październik 1936	13 628	8 098	1 633	1 397	61
Listopad „	13 697	7 898	1 636	1 879	128
Grudzień „	14 978	8 260	1 488	1 393	126
IV kwart. 1936 — przec. mies.	14 101	8 085	1 585	1 556	105
IV kwart. 1935 — przec. mies.	10 542	7 549	977	1 584	230
Styczeń ÷ grudzień 1936	154 257	92 580	15 508	15 021	1 469
„ „ 1935	147 767	84 606	13 035	18 819	2 391

Do liczb wytwórczości cynku, powyżej podanych, włączony jest już również i cynk elektrolityczny, którego wytwórczość była mniejsza w IV kwart. niż w III kwart. o 20%. W ciągu całego 1936 r. wyprodukowano 18 617 t cynku elektrolitycznego — wobec 20 361 t w 1935 r., tj. o 8-8% mniej. Ogólna wytwórczość cynku w IV kwart. w porównaniu z III kwart. wzrosła o 3-5%, w porównaniu zaś z IV kwart. 1935 r. o 7-5%. Wytwórczość w ciągu całego 1936 r. była większa niż w 1935 r. o 9-5%. Najwyższa wytwórczość miesięczna cynku w 1936 r. uzyskana była w grudniu, przekraczając również wytwórczość we wszystkich miesiącach 1935 r. Pomimo to w porównaniu z najlepszym powojennym rokiem 1930 wytwórczość grudniowa stanowiła zaledwie 56-6%.

Przez cały IV kwart. ub. r. liczba pieców cynkowych w ruchu utrzymywała się na poziomie wrześniowym, tj. pracowało 48 pieców z 8 424 mufłami. Ogółem przepracowano w IV kwart. 4 390 pieco-dni — wobec 4 205 pieco-dni w III kwart.; w IV kwart. 1935 r. pracowały w październiku, listopadzie i grudniu po 44 piece z 7 716 mufłami, dając w całym kwartale 4 018 pieco-dni. Na 1 pieco-dzień (dobę) przypadały następujące ilości cynku mufłowego: w IV kwart. 1936 r. — 4.65 t, w III kwart. 1936 r. — 4.55 t i w IV kwart. 1935 r. — 4.31 t. Jak widać, w IV kwart. zaznaczył się lekki wzrost wydajności pieców mufłowych, stanowiący 2-2%. Wszystkie 4 huty, pracujące piecami mufłowymi, znajdowały się na Górnym Śląsku; czynna była tylko 1 elektroliza — z 2 istniejących.

Ogólny zbyt cynku cokolwiek się zmniejszył w IV kwart. w porównaniu z III kwart., przy czym spadek dotyczył jedynie eksportu, natomiast zbyt krajowy wzrósł. W porównaniu z IV kwart. 1935 r. ogólny zbyt w b. r. był nieco większy — przy wzrastającym udziale zbytu krajowego. W ciągu całego 1936 r. w porównaniu z 1935 r. zbyt ogólny wzrósł o 14-2%, przy czym zbyt krajowy zwiększył się o 12-8%, a eksport o 14-8%. W ogólnym zbycie sprzedaż za granicę wynosi 70-6%, na rynku krajowym zaś — 29-4%.

Liczbowo zbyt cynku — łącznie mufłowego i elektrolitycznego (bez pyłu cynkowego) — przedstawiał się następująco (w tonach):

	Z b y t:	
	w kraju	za granicę
1935 — przec. mies.	1 956	4 598
I kwart. 1936 — przec. mies.	1 695	5 044
II kwart. 1936 — przec. mies.	2 413	5 606
III kwart. 1936 — przec. mies.	2 250	5 794
IV kwart. 1936 — przec. mies.	2 250	5 794
IV kwart. 1935 — przec. mies.	1 695	5 044
Styczeń ÷ grudzień 1936	25 928	15 021
„ „ 1935	23 896	18 819

Październik 1936 . . .	2 440	4 562	7 002
Listopad „ . . .	2 213	4 788	7 001
Grudzień „ . . .	2 661	4 718	6 970
IV kwart. 1936 — przec. mies.	2 439	4 689	7 128
IV kwart. 1935 — przec. mies.	1 969	4 579	6 548
Styczeń — grudzień 1936	26 448	63 383	89 831
„ „ 1935	23 476	55 180	78 656

Ogólny zbył cynku w IV kwart. wykazał w porównaniu z III kwart. spadek o 11·4%, w porównaniu zaś z IV kwart. 1935 r. — wzrost o 8·9%. Zbyt krajowy zwiększył się odpowiednio o 8·4% i 24·1%, natomiast wywóz za granicę zmniejszył się o 19·1% wzgl. zwiększył się o 2·4%.

Wytwórczość blachy cynkowej nie uległa w kwartale sprawozdawczym prawie żadnej zmianie w porównaniu z III kwart. 1936 r., natomiast w stosunku do IV kwart. 1935 r. była ona większa o 62·2%. W ciągu całego 1936 r. wytworzono blachy o 19·2% więcej niż w 1935 r. Główną przyczyną wzrostu produkcji blachy było ożywienie w przemyśle budowlanym, które nastąpiło w II połowie 1936 r. Liczby, podane niżej w zestawieniach wytwórczości, obejmują jedynie blachę, produkowaną w walcowniach hutniczych. Poza tą ilością samodzielną walcownia w Oświęcimiu wyprodukowała jeszcze w IV kwart. 1936 r. 630 t — wobec 666 t w III kwart. i 431 t w IV kwart. 1935 r. W ciągu całego 1936 r. walcownia ta wyprodukowała 2 229 t — wobec 1 664 t w 1935 r.

Zbyt blachy cynkowej, wytwarzanej w hutach, podaje poniższe zestawienie (w tonach):

	Z b y ł :		
	w kraju	za granicę	razem
1935 — przec. mies. . .	594	441	1 035
I kwart. 1936 — przec. mies.	388	460	8 48
II kwart. 1936 — przec. mies.	729	580	1 309
III kwart. 1936 — przec. mies.	938	630	1 568
Październik 1936 . . .	941	592	1 533
Listopad „ . . .	882	642	1 524
Grudzień „ . . .	602	767	1 369
IV kwart. 1936 — przec. mies.	808	667	1 475
IV kwart. 1935 — przec. mies.	561	321	882
Styczeń — grudzień 1936	8 664	6 936	15 600
„ „ 1935	7 132	5 290	12 422

Ogólny zbył blachy cynkowej zmniejszył się w IV kwart. 1936 r. w porównaniu z III kwart. o 5·9%, lecz wzrósł w porównaniu z IV kwart. 1935 r. o 67·2%. W ciągu całego 1936 r. podniósł się w porównaniu z 1935 r. o 25·8%, przy czym zbył na rynku krajowym wzrósł o 21·5% i w eksporcie o 31·2%.

Ogólny zapas cynku we wszelkich postaciach zwiększył się z 1 991 t w końcu września do 2 107 t w końcu grudnia, tj. o 5·8%.

Kwas siarkowy był wytwarzany w jednej siarkowni w Małopolsce i w 4 pralniach na Górnym Śląsku. Wytwórczość w IV kwartale wykazała dość znaczny wzrost: w stosunku do III kwart. (o 25%) i do IV kwart. 1935 r. (o 33·3%). W ciągu całego 1936 r. w porównaniu z 1935 r. wytwórczość zwiększyła się o 4·4%. Udział dzielnic w wytwórczości wynosił: Górny Śląsk 83·1% i Małopolska 16·9%.

Zbyt kwasu siarkowego w dalszym ciągu odbywał się wyłącznie w kraju. Zapotrzebowanie jego jest tak duże, że na wywóz nic nie pozostaje. Zbyt w IV kwart. 1936 r. wzrósł zarówno w stosunku do III kwart., jak i do IV kwart. 1935 r. Liczbowo zbyt kwasu siarkowego przedstawiał się następująco (w tonach):

	Z b y ł :		
	w kraju	za granicę	razem
1935 — przec. mies. . .	10 379	5·7	10 385
I kwart. 1936 — przec. mies.	11 575	—	11 575
II kwart. 1936 — przec. mies.	10 870	—	10 870
III kwart. 1936 — przec. mies.	10 391	—	10 391

Październik 1936 . . .	12 157	—	12 157
Listopad „ . . .	12 436	—	12 436
Grudzień „ . . .	12 727	—	12 727
IV kwart. 1936 — przec. mies.	12 440	—	12 440
IV kwart. 1935 — przec. mies.	11 276	—	11 276
Styczeń — grudzień 1936	135 829	—	135 829
„ „ 1935	124 542	22	124 564

Zbyt kwasu w IV kwart. był większy niż w III kwart. o 19·7% i niż w IV kwart. 1935 r. o 10·3%. Sprzedaż w ciągu całego 1936 r. przekroczyła sprzedaż w 1935 r. o 9%. Zapasy kwasu siarkowego zmniejszyły się z 12 903 t w końcu września do 9 222 t w końcu grudnia, tj. o 28·5%.

Ołów w wytwarzaniu jedna tylko huta na Górnym Śląsku. Wytwórczość zwiększyła się w IV kwart. 1936 r. w porównaniu z III kwart. o 23·9%, lecz w porównaniu z IV kwart. 1935 r. zmniejszyła się o 1·8%. W ciągu całego 1936 r. wytwórczość była mniejsza niż w 1935 r. o 20%.

Ogólny zbył ołowiu był większy w IV kwart. zarówno w stosunku do III kwart. (o 10·6%) jak i w stos. do IV kwart. 1935 r. (o 9·0%), pomimo zupełnego ustania wywozu; dowodzi to wzrostu pojemności rynku krajowego. Liczbowo zbyt ołowiu przedstawiał się następująco (w tonach):

	Z b y ł :		
	w kraju	za granicę	razem
1935 — przec. mies. . .	487	298	785
I kwart. 1936 — przec. mies.	376	285	661
II kwart. 1936 — przec. mies.	576	239	815
III kwart. 1936 — przec. mies.	640	77	717
Październik 1936 . . .	917	—	917
Listopad „ . . .	708	—	708
Grudzień „ . . .	754	—	754
IV kwart. 1936 — przec. mies.	793	—	793
IV kwart. 1935 — przec. mies.	404	323	727
Styczeń — grudzień 1936	7 157	1 804	8 961
„ „ 1935	5 845	3 577	9 422

W ciągu całego 1936 r. w porównaniu z 1935 r. zbyt ogólny ołowiu zmniejszył się o 4·9%, przy czym na rynku krajowym wzrósł o 22·4%, a w eksporcie zmniejszył się o 49·6%.

Liczba pieców szybowych, czynnych w IV kwart., wynosiła w pierwszych 2 miesiącach po 2 i w trzecim — 3; przepracowały one łącznie w tym okresie 173 pieco-dni — wobec 155 pieco-dni w III kwart. i 202 pieco-dni (przy 3 piecach czynnych) w IV kwart. 1935 r.

Srebro wyprodukowano w IV kwartale 1936 r. 844 kg. Zbyt krajowy wyniósł 42 kg — wobec 29 kg w III kwart. i 14 kg w IV kwart. 1935 r. Wywozu nie było. Zapasy srebra wzrosły z 3 371 kg w końcu września do 4 173 kg w końcu grudnia, tj. o 23·8%.

Minia i glejta były wytwarzane w znacznie mniejszej ilości niż w III kwart., gdyż spadek ich wytwórczości wynosił 44%; w porównaniu z IV kwart. 1935 r. zmniejszenie wytwórczości stanowi 54·3%. W ciągu całego 1936 r. w porównaniu z 1935 r. produkcja zmniejszyła się o 38·5%. Zbyt ogólny minii i glejty w IV kwart. zmniejszył się w porównaniu z III kwart. o 5·9%, w porównaniu zaś z IV kwart. 1935 r. zwiększył się o 24·7%. W ciągu całego 1936 r. zwiększył się o 12%, przy czym zbyt na rynku krajowym zwiększył się o 23·9%, a eksport zmniejszył się o 44·6%.

Liczba robotników wynosiła 4 521 w końcu grudnia — wobec 4 377 w końcu września, co daje wzrost w ciągu IV kwart. o 3·3%. Z powyższej liczby w końcu grudnia w przemyśle cynkowym pracowało 4 354 robotników, w przemyśle ołowianym 167. W końcu grudnia 1935 r. ogółem pracowało 4 026 robotników, z których 3 831 w przemyśle cynkowym i 195 w ołowianym. W stosunku więc do 1935 r. liczba robotników była większa o 328.

Przeciętny zarobek robotnika (w zł za dniówkę i miesięcznie) bez potrąceń wynosił w listopadzie:

	Cynk		Ołów	
	dniówka	miesięcz.	dniówka	miesięcz.
Ogółem	9·15	241·00	9·62	264·00
Wykwalifik. (wytapiacze)	11·61	318·00	11·37	313·00
Niewykwalifikowani	7·45	191·00	8·69	235·00

Dostawa materiałów surowych odbywała się normalnie. Ilości, dostarczone hutom cynkowym w IV kwartale 1936 r. (w nawiasach liczby z III kwart.), wynosiły (w tonnach): rudy wszelkiej 39 201 (29 487), w czym rudy zagranicznej 17 657 (8 494), koksu i koksiku dla wszelkich celów 13 286 (8 235), glinki ogniotrwałej 6 458 (5 469), w czym zagranicznej było 3 821 (3 610). Spożycie twerzyw w hutach cynkowych wyniosło: rudy cynkowej w piecach wytapiających 38 311 (33 614), tlenku cynkowego 12 978 (14 075), węgla dla wszystkich potrzeb 93 973 (84 697), koksu i koksiku 9 156 (8 716). Hutnictwo ołowiane w tymże okresie otrzymało: rudy 2 877 (2 857), zagranicznej nie było zupełnie, wszelkiego rodzaju odpadków ołowiu 2 231 (2 126). Spożycie twerzyw w hucie ołowianej wyniosło: rudy ołowianej 6 917 (5 200), złomu i odpadków ołowianych 2 472 (1 934), węgla 1 847 (1 424) i koksu 963 (826).

Wywóz z wytworów hutnictwa cynkowego i ołowianego przedstawiony jest w poniższym zestawieniu, przy czym ilości podane są według danych Depart. Gór.-Hutn. Min. Przem. i Handlu, wartość zaś—według danych Gł. Urz. Stat. (w tonach i tys. zł):

	Cynk i pył cynko- wy	Bla- cha cynko- wa	Kwas siar- kowy	Ołów	Minia i glejta	Ogól- na war- tość
1935—przec. mies..	4 910	441	9	298	19	2 185
I kwart. 1936 — przec. mies.	5 621	460	10	285	15	2 513

II kwart. 1936—przec. mies.	5 913	580	7	239	6	2 745
III kwart. 1936—przec. mies.	5 975	610	10	77	10	2 617
Październik 1936 . .	4 773	592	—	—	5	2 079
Listopad „ . .	5 145	626	—	—	6	2 235
Grudzień „ . .	5 017	752	—	—	9	2 391
IV kwart. 1936—przec. mies.	4 978	663	—	—	7	2 235
IV kwart. 1935—przec. mies.	4 962	321	—	323	23	2 167
Styczeń÷grudzień 1936	67 465	6 920	51	1 804	70	30 333
„ „ 1935	58 919	5 290	22	3 577	231	26 165

Oprócz wyżej wymienionych artykułów jedna z hut wywoziła w IV kwart. 51 t kadmu wartości ok. zł 400 tys. W ciągu 1936 r. wywieziono 162 t kadmu wartości ok. zł 1 590 tys. Ogólny wywóz hutniczy w IV kwart. ub. r. obniżył się w stosunku do III kwart. pod względem tonażu o 15·6%, pod względem zaś wartości o 14·6%. W ciągu całego 1936 r. w porównaniu z 1935 r. wywóz był większy wagowo o 12·3% i wartościowo o 15·9%.

ROLNICTWO

WPLYW ZMIAN CEN NA STRUKTURĘ WYDATKÓW DROBNEGO ROLNIKA

Analizując w poprzednich uwagach¹⁾ strukturę wydatków drobnego rolnika na rynku towarowym w latach 1927/28, 1929/30 i 1930÷35, stwierdziliśmy, że najwyższy stosunkowy wzrost udziału w całości wydatków wykazały w średniej za lata 1930÷35 w porównaniu z rokiem 1927/28 i 1929/30 te grupy wydatków, które dotyczyły towarów o tendencji najmniejszego spadku cen w badanym okresie. To stwierdzenie od razu nasunęło pytanie, w jakim stopniu na taki stan rzeczy wpłynęła sama wysokość ceny towarów, zawartych w danej grupie wydatków, a w jakim stopniu to, że właśnie te grupy wydatków dotyczyły—być może—towarów, których ilościowe skurczenie było przeprowadzone przez drobnego rolnika w stopniu słabszym niż odnośnie innych towarów. I dlatego powstała zrozumiała chęć niezależnienia się przy porównywaniu wydatków drobnego rolnika na rynku towarowym w wymienionych wyżej latach od fluktuacji cen poszczególnych towarów i ustalenia w ten sposób „ilościowych” zmian, zaszłych w tych latach w zakupach drobnego rolnika. Tego zagadnienia dotyczą właśnie obecne nasze uwagi.

Dla stwierdzenia ruchu cen w badanym okresie oparliśmy się na materiałach, ustalanych przy obliczaniu wskaźnika cen hurtowych, ponieważ nie nasuwające poważniejszych zastrzeżeń dane, dotyczące cen detalicznych, płaconych przez rolnika za tak różnorodne towary, jakie musieliśmy w badaniach naszych uwzględnić, są—jak sądzić—w ogóle nie do ustalenia za lata minione, a w każdym razie przekraczają nasze możliwości techniczne. Dla konsekwencji korzystaliśmy z danych, ustalonych przy obliczaniu wskaźnika cen hurtowych, nawet wówczas, gdy dla poszczególnych towarów mogłaby być ustalona w sposób zupełnie zadowalający detaliczna cena, płacona przez rolnika. Ponieważ badania nasze dotyczą dość znacznego okresu czasu, nie sądzimy zresztą, aby przyjęcie wskaźnika cen hurtowych zamiast detalicznych mogło mieć poważniejszy wpływ na wyniki naszych badań.

Znacznie trudniejszą i nie dającą się rozwiązać bez poważniejszych zastrzeżeń sprawą było podporządkowanie poszczególnym grupom wydatków gotówkowych drobnego rolnika poszczególnych podgrup towarowych, uwzględnianych przy ustalaniu wskaźnika cen hurtowych. Zwłaszcza w tych wypadkach, gdy jednej grupie wydatków należało koniecznie podporządkować szereg podgrup towarowych—i tym samym

ustalić wagę każdej z nich. W tym trudnym zadaniu pomogły nam w pewnym stopniu będące w toku badania, oparte na surowych materiałach Wydziału Ekonomiki Rolnej Drobnych Gospodarstw Wiejskich, a zmierzające właśnie do ustalenia, jaki jest szczegółowy skład towarowy poszczególnych grup wydatków drobnego rolnika, uwzględnionych w publikowanych przez Wydział danych.

Tym niemniej rozumiemy, że niektóre dokonane przez nas podporządkowania mogą budzić poważniejsze zastrzeżenia ze względu na wyniki badań; nie wydaje się jednak, aby na gruncie podgrup towarowych, ustalanych przy obliczaniu wskaźnika cen hurtowych, można było wywiązać się z tego zadania w sposób o wiele bardziej zadowalający.

Rzecz prosta, że całemu szeregowi grup wydatków drobnego rolnika nie można zupełnie podporządkować odpowiednich podgrup towarowych²⁾. Dotyczyło to zwłaszcza grup wydatków, zaliczonych w poprzednich naszych uwagach do „najważniejszych innych wydatków”. Grupy wydatków, dla których takie podporządkowanie zostało dokonane, stanowią dla roku 1927/28—76·73%, dla roku 1929/30—78·77% i dla średniej za lata 1930÷35—75·42% całość wydatków gotówkowych drobnego rolnika na rynku towarowym.

Należy podkreślić, że jako wskaźnik dla roku 1927/28 został przyjęty wskaźnik z 1928 r., ponieważ obliczenia wskaźnika cen hurtowych w obecnym jego ujęciu rozpoczęły się dopiero od początku 1928 r.

Zupełnie minimalny jednak ruch cen w tym czasie zapewnia, że mogliśmy to uczynić bez jakiegokolwiek uszczerbku dla naszych badań.

(P. tablicę na następnej stronie)

Ustalane w ten sposób przytoczone w poprzednich naszych uwagach wydatki gotówkowe drobnego rolnika zostały dla roku 1929/30 i dla średniej za lata 1930÷35 podzielone przez podane w powyższym zestawieniu wskaźniki, aby w ten sposób kwoty wydatków w badanym okresie były ze sobą w pełni porównywalne. Poniższe zestawienie zawiera wyniki dokonanej podziału oraz podaje wskaźniki, obliczone przy przyjęciu za podstawę roku 1929/30, w którym—jak to już zostało podkreślone w poprzednich uwagach—był najbardziej przychylny dla

¹⁾ Same wskaźniki dla poszczególnych podgrup towarowych zaczerpnęliśmy z nieopublikowanych przeważnie materiałów Referatu Cen Głównego Urzędu Statystycznego, za których udostępnienie na tym miejscu serdecznie Kierownikowi i Pracownikom Referatu dziękujemy. Do nas należało tylko wyprowadzenie średniej za rok 1929/30 i za pięćlecie 1930÷35 z otrzymanych wskaźników miesięcznych.

Wskaźniki cen, uwzględnione przy przeliczeniu wydatków gotówkowych drobnego rolnika ($2 \div 50$ ha) z roku 1929/30 i z lat 1930 ÷ 35 według cen z roku 1927/28 (1928 r. = 100)

Grupy wydatków gotówkowych	Podgrupy towarowe, uwzględniane przy obliczaniu wskaźnika cen hurtowych	Wskaźnik dla 1929/30 r.	Wskaźnik dla średniej z lat 1930 ÷ 35
Sól	Sól szara	99.1	103.8
Mąka	Mąka żytnia	61.3	48.7
Nasiona wszelkie i zboża na paszę	Ziemiopłody	56.0	44.8
Środki do prania	Mydło	101.3	74.1
Obuwie	W połowie uwzględniono obuwie skórzane i w połowie skóry obuwiowe	89.3	55.2
Światło	Produkty rafineryjne	108.8	99.4
Mięso i tłuszcze	Mięso i tłuszcze	103.4	51.2
Kawa, cykorja, herbata i dodatki kuchenne	Towary kolonialne	103.3	77.2
Bielizna	W $\frac{3}{4}$ — tkaniny lniane i w $\frac{1}{4}$ — wyroby dziane i pończosznicze	93.5	74.0
Węgiel i inne środki opałowe	W $\frac{2}{5}$ — węgiel i w $\frac{3}{5}$ — drewno surowe	96.0	68.4
Naprawa i budowa budynków	W $\frac{1}{2}$ — mineralne materiały budowlane i w $\frac{1}{2}$ — drewno obrobione	93.5	57.8
Odzież	W $\frac{1}{2}$ — tkaniny bawełniane i w $\frac{1}{2}$ — odzież gotowa	98.2	67.5
Inwentarz żywy	Zwierzęta rzeźne	99.8	46.1
Tytoń i papierosy	Tytoń	106.6	102.7
Cukier	Cukier	99.2	108.4
Pasze treściwe	Otręby	49.1	40.9
Naprawa i dokupno inwentarza martwego oraz dokupno nowych narzędzi	W $\frac{4}{5}$ — wyroby gotowe dla produkcji rolnej i w $\frac{1}{5}$ — skóry rymarskie	101.4	85.9
Meble i sprzęty oraz dokupno i naprawa sprzętu kuchennego	Urządzenia i sprzęty domowe	105.9	88.1
Nawozy sztuczne	Nawozy sztuczne	102.8	61.2
Napoje alkoholowe	W $\frac{3}{4}$ — spirytus i w $\frac{1}{4}$ — piwo	108.7	114.2

artykułów hodowlanych stosunek cen tych artykułów do cen artykułów produkcji roślinnej, i który tym samym nadaje się najbardziej za podstawę przy wszelkich badaniach, dotyczących budżetu drobnego rolnika. Poszczególne grupy wydatków zostały w zestawieniu naszym uszeregowane według tendencji malejącej otrzymanych wskaźników dla średniej za lata 1930 ÷ 35:

Wydatki gotówkowe drobnego rolnika ($2 \div 50$ ha) na rynku towarowym w latach 1927/28, 1929/30 i 1930 ÷ 35 w przeliczeniu wg cen z 1927/28 r.

Grupy wydatków gotówkowych	1927/28		1929/30	Średnia za lata 1930 ÷ 35	
	liczby absol. zł	wskaźnik (1929/30 r. = 100)	zł	liczby absol. zł	wskaźnik (1929/30 r. = 100)
Sól	16.46	113.0	15.69	13.73	87.5
Mąka	24.27	97.0	25.02	21.03	84.1
Nasiona wszelkie i zboże na paszę	230.86	116.1	198.84	151.89	76.4
Środki do prania	20.47	88.5	23.13	17.34	75.0
Obuwie	170.73	108.3	157.60	115.47	73.3
Światło	23.85	91.4	26.10	17.98	68.9
Mięso i tłuszcze	139.06	86.9	160.01	109.79	68.6
Kawa, cykorja, herbata i dodatki kuchenne	32.50	88.0	36.93	24.44	66.2
Bielizna	110.13	137.9	79.86	47.93	60.0
Węgiel i inne środki opałowe	123.25	91.8	134.32	79.09	59.7
Naprawa i budowa budynków	358.34	102.3	349.43	204.10	58.4
Odzież	361.46	105.6	342.42	191.93	56.1
Inwentarz żywy	605.88	100.2	604.86	319.98	52.9
Tytoń i papierosy	50.79	104.5	48.61	24.40	50.2
Cukier	69.01	93.3	73.98	36.49	49.3
Pasze treściwe	174.57	65.7	265.70	129.32	48.7
Naprawa i dokupno inwent. martwego oraz dokupno drobnych narzędzi	359.25	118.4	303.47	107.59	35.5
Meble i sprzęty oraz dokupno i naprawa sprzętu kuchennego	105.57	125.0	84.48	28.12	33.3
Nawozy sztuczne	196.34	70.7	277.55	65.46	23.6
Napoje alkoholowe	48.29	108.7	44.43	9.20	20.9
Razem:	3 221.08	99.0	3 252.43	1 715.28	52.7

Dla ustalenia, w jakim stopniu na procent udziału danej grupy wydatków drobnego rolnika w całości jego wydatków na rynku towaro-

wym wywarło swój wpływ w latach 1929 ÷ 35 samo przesunięcie ilościowych zakupów, dokonanych przez rolnika w obrębie poszczególnych grup wydatków, a w jakim stopniu wpłynęła na to zupełnie nierównomierna w różnych grupach wydatków fluktuacja cen — obliczyliśmy procent udziału poszczególnych grup wydatków w stosunku do całości, przyjmując za podstawę przytoczone w poprzedniej tablicy wydatki w przeliczeniu według cen z 1927/28 r.

Aby otrzymać liczby bezpośrednio porównywalne z liczbami, ustalonymi w poprzednich uwagach dla faktycznych wydatków drobnego rolnika w tym samym okresie — obliczenia zostały wykonane w stosunku do całości wydatków, chociaż grupy wydatków, które podległy przeliczeniu według cen 1927/28 r., nie objęły — jak to wyjaśniono powyżej — całości wydatków. Dokonano tego w ten sposób, że procent udziału danej grupy wydatków, ustalony w stosunku do całości grup wydatków, które podległy przeliczeniu, został dodatkowo jeszcze podzielony przez przytoczony uprzednio procent, jaki stanowiła całość grup wydatków podległych przeliczeniu w stosunku do całości wydatków drobnego rolnika na rynku towarowym przed dokonaniem przeliczenia według cen z roku 1927/28.

Przytoczone niżej zestawienie zawiera wyniki tak dokonanych obliczeń i porównywy je z odpowiednimi danymi, zawartymi w poprzednich naszych uwagach. Kolejność grup wydatków została ustalona w ten sposób, że najpierw przytoczono wydatki, związane z gospodarstwem rolnym, a następnie wydatki, związane z gospodarstwem domowym i prywatnym rolnika; każda z tych grup wydatków została przytoczona według malejącego udziału w całości wydatków za lata 1930 ÷ 1935 po przeliczeniu tych wydatków według cen z roku 1927/28.

Podział wydatków gotówkowych drobnego rolnika ($2 \div 50$ ha) na rynku towarowym w latach 1927/28, 1929/30 i 1930 ÷ 35 bez uwzględnienia różnicy cen i po przeliczeniu według cen z 1927/28 r.

Grupy wydatków gotówkowych	Udział % -owy w całości wydatków gotówkowo-towarowych:				
	w roku 1927/28		w roku 1929/1930:		w średniej za lata 1930 ÷ 35:
	w roku 1927/28	po przelicz. wg cen z 1927/28 r.	przed przelicz. 1927/28 r.	po przelicz. 1927/28 r.	przed przelicz. 1927/28 r.
Inwentarz żywy	14.43	14.65	15.89	14.07	10.95
Naprawa i budowa budynków	8.55	8.46	8.60	8.97	8.76

Nasiona wszelkie i zboże					
na paszę	5'52	4'82	2'93	6'68	3'83
Pasze treściwe	4'16	6'43	3'43	5'69	3'93
Naprawa i dokupno inw.					
martwego oraz dokup-					
no drobnych narzędzi	8'56	7'35	8'09	4'73	6'86
Nawozy sztuczne	4'68	6'72	7'52	2'88	2'98
Odzież	8'61	8'29	8'85	8'44	9'62
Obuwie	4'07	3'82	3'71	5'08	4'73
Mięso i tłuszcze	3'32	3'88	4'36	4'83	4'18
Węgiel i inne środki					
opałowe	2'93	3'25	3'39	3'48	4'03
Żelazna	2'62	1'93	2'07	2'11	2'63
Cukier	1'64	1'79	1'93	1'60	2'94
Mebel i sprzęty oraz do-					
kupno i naprawa sprzę-					
tu kuchennego	2'51	2'05	2'35	1'24	1'83
Tytoń i papierosy . . .	1'21	1'18	1'37	1'07	1'86
Kawa, cykorja, herbata					
i dodatki kuchenne . .	0'77	0'89	1'00	1'07	1'40
Mąka	0'57	0'61	0'40	0'93	0'76
Światło	0'56	0'63	0'75	0'79	1'33
Środki do prania . . .	0'48	0'56	0'62	0'76	0'95
Sól	0'39	0'38	0'41	0'60	1'06
Napoje alkoholowe . . .	1'15	1'08	1'10	0'40	0'79

Podane zestawienia w sposób tak różnorodny i jednocześnie tak ważki oświetlają strukturę wydatków drobnego rolnika w okresie lat kryzysu w porównaniu z latami 1927/28 i 1929/30, że do szerszego ich omówienia powróćmy niebawem.

B - wicz

OGRANICZENIE OBROTU NIERUCHOMOŚCIAMI POWSTAŁYMI Z PARCELACJI

Założeniem obowiązującego w Polsce prawodawstwa agrarnego jest przede wszystkim stworzenie indywidualnych drobnych, a jednocześnie samowystarczalnych gospodarstw rolnych, zdolnych do wyżywienia właściciela i jego rodziny. Poprzez parcelację, komasację i upelnornienie niektórych gospodarstw karłowatych dąży się więc do wytworzenia typu rolnika drobnego, jednak nie karłowatego i tą drogą do choćby częściowego odproletaryzowania wsi.

Brak było jednak dotąd przepisów, które zapobiegałyby ponownemu rozdrabnianiu gospodarstw, tworzonych znacznymi wysiłkami i kosztami. Rozdrobnienie to szybko postępowało naprzód, stwarzając obawy stopniowego paraliżowania akcji przebudowy ustroju rolnego. Jak się okazało, proces podziału gospodarstw, dokonywany przede wszystkim na skutek działań rodzinnych, a następnie — częściowej odsprzedaży ziemi dla spłaty długów, zaległości podatkowych, lub z innych powodów — nie uległ zahamowaniu, mimo udzielanych przez Państwo kredytów na działy rodzinne oraz ustawodawstwa oddłużeniowego.

Ten stan rzeczy stworzył więc konieczność zahamowania procesu rozdrabniania ziemi na niesamowystarczalne gospodarstwa karłowate, narazie w odniesieniu do gospodarstw, powstałych z parcelacji. Ostatnio ogłoszona ustawa z dn. 14/IV 1937 r. o ograniczeniu obrotu nieruchomościami, powstałymi z parcelacji, („Dz. Ust. R. P.” Nr 36, poz. 272) wprowadza szereg nowych przepisów, zmierzających do ograniczenia swobodnego obrotu ziemią — poprzez nadanie władzom ziemskim odpowiednich uprawnień, i do utrzymania tą drogą gospodarstw wiejskich, powstałych w drodze parcelacji, w wielkości pierwotnej. Ustawa ta stosuje się nie tylko do gospodarstw, powstałych w wyniku parcelacji rządowej, lecz również do powstałych z parcelacji Państwowego Banku Rolnego oraz instytucji i osób prywatnych. Ustawa obowiązuje od dn. 14/V 1937 r. na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem górnośląskiej części woj. śląskiego. Wyłączone zostały spod działania ustawy grunty, znajdujące się w obrębie granic administracyjnych gmin miejskich, znajdujące się w obrębie granic ochrony sanitarnej uzdrowisk oraz położone na terenach, objętych prawomocnymi planami zabudowania, i innych, określonych w art. 53 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 16/II 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowie osiedli, w brzmieniu ustawy z dn. 14/VII 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 56, poz. 405).

Najbardziej istotne przepisy z punktu widzenia niepodzielności gospodarstw zawierają art. 2 i 3 omawianej ustawy. Art. 2 postanawia, że gospodarstwa, powstałe z parcelacji, nie mogą być, bez zezwolenia władzy, zbywane ani w całości, ani w części, jak również wydzierżawiane, zastawiane lub obciążane. Jedynie gospodarstwa, będące własnością małoletnich, mogą być — do czasu ich pełnoletności — wydzierżawiane za zgodą władzy opiekuńczej. Właściciele gospodarstw, powstałych z parcelacji, obowiązani są do osobistego gospodarowania i bez zezwolenia władzy nie mogą powierzać gospodarowania innej osobie. Przepis ten należy rozumieć w ten sposób, że powierzenie gospodarowania nawet na dłuższy okres czasu dzieciom lub rodzicom właściciela nie uważa się za sprzeczne z ustawą. Natomiast powierzenie gospodarowania nawet na krótki okres czasu innej osobie wymaga zezwolenia władzy i musi być uzasadnione ważnymi względami, jak choroba, odbywanie służby wojskowej, powołanie na urząd publiczny itd. Art. 3 postanawia, że o licytacji gospodarstw, podlegających ograniczeniom ustawy, zawiadamiane być muszą właściwe władze ziemskie, a reflektujący na kupno z licytacji, z wyjątkiem jedynie zainteresowanych instytucji kredytu długoterminowego, muszą się wykazać odpowiednim zezwoleniem władzy. Do wydawania powyższych zezwoleń, jak również do składania wniosków o zastosowanie do gospodarstwa ograniczeń, wynikających z ustawy — uprawniony jest w myśl art. 9 właściwy starosta powiatowy, przy czym winien on kierować się w tym względzie zasadami, ustalonymi przez Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

Jak sądzić można z przepisów omawianej ustawy — zasady te polegać będą w pierwszym rzędzie na zapewnieniu gospodarstwu w każdym wypadku cech samodzielnego warsztatu rolnego o należytyim poziomie kultury rolnej warsztatu, którego dochodowość stanowić będzie dostateczne źródło trwałego utrzymania dla rolnika i jego rodziny. Udzielenie zezwolenia na zbycie lub podział gospodarstwa, ze szkodą dla jego samodzielności, może więc nastąpić tylko wówczas, gdy leży to w interesie publicznym, np. dla pobudowania na działce szkoły, domu ludowego itp. Poza tym zezwolenie na zbycie względnie wydzierżawienie gospodarstwa będzie mogło być udzielone, o ile rolnik wnioszek swój uzasadni ważnymi względami, np. chorobą i wynikającą stąd niemożnością gospodarowania, z drugiej zaś strony warunki zawieranej transakcji nie spowodują trudności w utrzymaniu gospodarstwa na należytyim poziomie, a więc np. warunki spłat lub wysokość tenuty nie będą zbyt uciążliwe dla gospodarstwa. Kandydat na nabywcę, lub ubiegający się o zezwolenie licytant, musi się wykazać obywatelstwem polskim i swą niekaralnością za przestępstwa przeciw Państwu, ponadto zaś musi być rolnikiem, praktycznie przygotowanym do prowadzenia gospodarstwa wiejskiego. Zbycie lub wydzierżawienie części gospodarstwa może być poza tym dozwolone, o ile część, pozostała przy dotychczasowym właścicielu, zachowuje mimo podziału cechy samodzielnego gospodarstwa rolnego, część zaś zbywana, czy wydzierżawiana, uzupełni w sposób uzasadniony inne drobne gospodarstwo rolne lub też nadaje się do stworzenia nowego samodzielnego warsztatu rolnego.

Ograniczenia własności, przewidziane ustawą, stosują się w myśl art. 4 zarówno do pierwotnych, jak i późniejszych nabywców gospodarstwa, powstałego z parcelacji, przy czym gospodarstwa, powstałe przed wejściem w życie tej ustawy, tj. przed dniem 14/V 1937 r., a po dn. 1/IX 1919 r. — mogą być poddane ograniczeniom przez użyczenie ich, na wniosek władzy, w księgach hipotecznych; przepis ten stosuje się również do gospodarstw, powiększonych po dniu wejścia w życie ustawy do normy gospodarstwa samodzielnego, w drodze nabycia działek z parcelacji.

Art. 5 ustawy postanawia, że Minister Rolnictwa i Ref. Roln., po zasięgnięciu opinii właściwej izby rolniczej, ustali normy obszarowe gospodarstw samodzielnich dla poszczególnych województw.

W myśl art. 4 ustawy w aktach sprzedaży gospodarstw, powstałych w drodze parcelacji, notariusze mają obowiązek zamieszczać za urzędu wzmiankę o powyższych ograniczeniach. W wypadkach zaś przyznania przez sądy prawa własności gruntów, oddanych w posiadanie nabywców w drodze parcelacji nieruchomości ziemskich, wzmianki o istniejących ograniczeniach będą, na wniosek władzy, zamieszczane

w orzeczeniach sądu. Odnosnie gospodarstw, powstałych z parcelacji po dn. 14/V 1937 r., brak wzmianki o ograniczeniach w umowie sprzedaży lub w wykazie hipotecznym nie zwalnia jednak tych gospodarstw od ustanowionych ograniczeń.

Przewidziane w art. 2 ograniczenie prawa swobodnego obciążania gospodarstwa przez właściciela bez zezwolenia władzy rozumieć należy w ten sposób, że władza, czuwać będzie nad tym, aby warunki udzielonego kredytu nie były zbyt uciążliwe w stosunku do możliwości dochodowych gospodarstwa, przy czym brane będą pod uwagę już istniejące obciążenia. Cel, na jaki kredyt jest zaciągany, winien być gospodarczo uzasadniony: na niezbędne inwestycje, spłatę współwłaścicieli, wyposażenie dzieci itp.

W myśl art. 7 ustawy umowy, zawarte wbrew ograniczającym przepisom ustawy, są nieważne. Tenże artykuł przewiduje ponadto, że w tym wypadku gospodarstwo może być poddane przymusowemu wykupowi na podstawie przepisów ustawy z dn. 28/XII 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej, a w szczególności art. 22 i 23 tej ustawy, upoważniających władze ziemskie do wniesienia do księgi hipotecznej majątku, podlegającego przymusowemu wykupowi, zastrzeżenia, a następnie przepisania tytułu własności na rzecz Skarbu Państwa po przeprowadzeniu odpowiedniego postępowania. Jeżeli gospodarstwo, podlegające ograniczeniom, zostanie wbrew przepisom ustawy sprzedane, władze ziemskie mogą zastosować przymusowy wykup za wynagrodzeniem bądź w wysokości ceny sprzedażnej, ustalonej w umowie, bądź na podstawie szacunku władz ziemskich, w myśl art. 27, 28 i 29 ustawy o wykonaniu reformy rolnej. Wpłata wynagrodzenia następuje w myśl przepisów tejże ustawy.

Poza tymi rygorami—art. 8 ustawy przewiduje, w stosunku do właściciela gospodarstwa, który rozporządził gospodarstwem wbrew ustanowionym ograniczeniom, jak również w stosunku do nabywcy lub użytkownika tego gospodarstwa—karę aresztu do 3 miesięcy i grzywny do zł 3 000 lub jedną z tych kar. Do orzekania o tych wykroczeniach i do wymierzania kar ustawa upoważnia właściwą powiatową władzę administracji ogólnej.

W myśl art. 10 od ujawnienia w księgach hipotecznych ograniczeń, łącznie z prawem własności—nie będą pobierane osobne opłaty ani przez sądy, ani przez pisarzy hipotecznych, natomiast zostały obniżone o połowę opłaty od wpisów ograniczających gospodarstwa, powstałe z parcelacji między dniem 1/IX 1919 r. i dniem 14/V 1937 r., oraz gospodarstwa, powiększone w drodze parcelacji do norm gospodarstwa samodzielnego.

Art. 11 upoważnia Radę Ministrów do całkowitego lub częściowego zawieszania działania ustawy, w wniosek Ministra Rolnictwa i Reform

Rolnych, w poszczególnych województwach i powiatach lub też w odniesieniu do pewnych kategorii gospodarstw.

Wreszcie, art. 12 postanawia, że nieruchomości, podlegające ograniczeniom na mocy omawianej ustawy, zostają jednocześnie zwolnione spod działania przepisów, wynikających z rozporządzenia tymczasowego Rady Ministrów z dn. 1/IX 1919 r., normującego przenoszenie własności nieruchomości ziemskich, oraz rozporządzenia Niemieckiej Rady Związkowej z dn. 15/III 1918 r. o obrocie nieruchomościami ziemskimi. Również do gospodarstw tych nie stosuje się przepisów, wynikających z art. 54 o wykonaniu reformy rolnej, postanawiającego, że grunty, nabyte w drodze reformy rolnej, nie mogą być dzielone, sprzedawane, wdzierżawiane lub zastawiane bez zezwolenia władz ziemskich do czasu spłaty obciążających je pożyczek państwowych lub pożyczek P. B. R. Jednakże odnośne wpisy hipoteczne dokonane przed wejściem w życie omawianej ustawy, pozostają w mocy.

H. O.

PRZESUNIĘCIE PŁATNOŚCI PODATKU GRUNTOWEGO ZA ROK 1937.—Rozporządzeniem Ministra Skarbu z dn. 30/IV 1937 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 36, poz. 276) został na podstawie art. 97 § 5 ordynacji podatkowej przesunięty do dn. 30/VI termin płatności I raty państwowego podatku gruntowego za 1937 r. płatnikom tego podatku, nie opłacającym progresji (opłacającym od swych gruntów, położonych w granicach jednego powiatu, nie więcej jak zł 110 rocznie), oraz uczestnikom podatkowych jednostek zbiorowych.

Jak wiadomo, ostateczny termin płatności I raty podatku gruntowego przypada normalnie na dn. 30/IV każdego roku—w myśl art. 10 dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 4/XI 1936 r. o zmianie przepisów o państwowym podatku gruntowym („Dz. Ust. R. P.” Nr 85, poz. 593). Powyższe rozporządzenie Ministra Skarbu o przesunięciu terminu płatności spowodowane jest niemożnością dokonania we właściwym terminie wymiaru podatku gruntowego przez władze skarbowe na podstawie nowego rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 31/III 1937 r., wydanego w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych i Rolnictwa i Ref. Roln. o wymiarze i poborze państwowego podatku gruntowego, które to rozporządzenie zostało ogłoszone w „Dz. Ust. R. P.” Nr 32, poz. 250 dopiero w dn. 27/IV 1937 r. Również rozporządzenie wykonawcze Ministra Skarbu do ordynacji podatkowej z dn. 25/III 1937 r., ukazało się dopiero w „Dz. Ust. R. P.” Nr 35 z dn. 7/V 1937 r.

Płatnicy podatku gruntowego, którym onawianym rozporządzeniem przesunięto termin płatności, stanowią olbrzymią większość ogółu płatników, a władze skarbowe nie byłyby w stanie dokonać im wymiaru podatku gruntowego do dn. 30/IV b. r. Przesunięty termin umożliwi oparcie wymiaru na nowych zasadach, ustalonych rozporządzeniem z dn. 31/III 1937 r.

WYWÓZ TRZODY CHLEWNEJ I PRZETWORÓW W I KWARTALE 1937 R.—p. str. 725.

HANDEL

TRAKTATY I KONWENCJE

UMOWY KONTYNGENTOWA I PŁATNICZA Z WŁOCHAMI.—

W dn. 18/V podpisany został w Rzymie, w wyniku dłuższych rokowań, układ kontyngentowy oraz układ płatniczy (rozrachunkowy). W najbliższym czasie podpisana będzie związana z układem kontyngentowym i płatniczym umowa turystyczna oraz układ finansowy.

Układ kontyngentowy zawarty został na okres od dn. 1/IV b. r. do końca 1938 r. i zawiera klauzulę o milczącym przedłużeniu na okresy półroczne. Daje to stabilizację stosunków, pożądaną zwłaszcza po ostatnim dość nienormalnym okresie naszej wymiany handlowej z Włochami. Układ zawiera szereg postanowień specjalnych, mających na celu usprawnienie działania układu, przez nadanie mu maksymalnej elastyczności, i zachowanie równowagi w obrotach. M. in. powołuje on mieszaną komisję rządową, na wzór komisji, kontrolujących obrót towarowy z niektórymi innymi krajami.

Plafon kontyngentowy ustalono w ten sposób, że nasza lista eksportowa wynosi z górą 91 miln. lirów, lista zaś włoska—z górą zł 20 miln.

20% wpływów z naszej listy eksportowej przeznaczone jest na pokrywanie polskiej turystyki do Włoch. Jeśli wziąć pod uwagę, że z układu kontyngentowego wyłączony został węgiel, mający pokrywać różne nasze tytuły dłużnicze, a także kompensować roczne dostawy Fiata—ustalone wzajemnie kontyngenty wydają się stanowić b. szeroką podstawę formalną dla rozwoju stosunków handlowych.

W naszych kontyngentach eksportowych przeważają artykuły rolnicze, wynoszące blisko 72% całej listy. Nomenklatura produktów przemysłowych została jednak również odpowiednio rozbudowana.

Równocześnie z układem kontyngentowym zawarte zostało porozumienie w sprawie „zamrożeń” włoskich w Zahanie, powstałych do dn. 1/IV b. r. Zlikwidowane będą ona częściowo węglem, częściowo zaś artykułami rolniczymi wg specjalnej listy kontyngentowej.

Co do układu płatniczego (rozrachunkowego) nie odbiega on zasadniczo od dotychczasowego provizorium. Istotną zmianę stanowi zastąpienie Zahanu przez Polski Instytut Rozrachunkowy.

Całość układów z Włochami omówimy bliżej w jednym z następnych zeszytów.

HANDEL ZAGRANICZNY

WYWÓZ TRZODY CHLEWNEJ I PRZETWORÓW
W I KWARTALE 1937 R.

Rok bieżący rozpoczął się pod znakiem dalszego rozwoju eksportu trzody chlewnej, a zwłaszcza przetworów mięsnych. Pocieszający jest fakt, że mimo znacznej wyższości cen zbóż i pasz, powodującej automatycznie wzrost cen żywca, tempo eksportu nie osłabło, chociaż ceny za granicą nie poszły w górę w tym stopniu co w kraju. Wartość eksportu w I kwartale b. r. wyniosła zł 42 221 tys., podczas gdy w IV kwartale ub. r.—zł 35 480 tys., a w I kwart. ub. r.—tylko zł 31 181 tys.

Wysiłki w kierunku rozwoju eksportu szyniek w puszkach i innych przetworów mięsnych spowodowały, że obecnie Stany Zjedn. wysunęły się na czoło odbiorców tych towarów, dystansując Anglię. Od sytuacji więc na rynku amerykańskim w pierwszym rzędzie będą zależały dalsze losy naszego eksportowego przemysłu mięsnego. Przemysł ten w chwili obecnej reprezentowany jest przez 38 czynnych fabryk, z czego 24 fabryki zajmuje się produkcją szyniek w puszkach. W najbliższej przyszłości spodziewane jest uruchomienie dalszych 4 eksportowych fabryk mięsnych, z czego 2 na ziemiach wschodnich.

Poważnym posunięciem w okresie sprawozdawczym w kierunku dalszego rozwoju eksportu przetworów mięsnych jest rozszerzenie planu zwiększenia eksportu mięsnego. Ministerstwo Przemysłu i Handlu po porozumieniu z Polskim Związkiem Eksporterów Bekonów i Artykułów Zwierzęcych nałożyło na przetwórnictwo bekonowe obowiązek wykonywania wywozu przetworów mięsnych na inne rynki poza Anglię (rynek skontyngentowany) przynajmniej w wysokości 125% każdorazowego przydziału bekonowego oraz na eksporterów szyniek w puszkach do Stanów Zjedn.—obowiązek wywozu na różne rynki również innych przetworów mięsnych poza szynkami.

Orientacyjny ruch cen na świnie w Polsce i w Wiedniu oraz na bekony w Londynie przedstawiał się, jak następuje:

Mie- siąc	Świnie mięsne w woj. łwowskim		Bekony polskie w Londynie		Świnie mięsne w Wiedniu	
	1936	1937	1936	1937	1936	1937
	gr	za 1 kg	sh	za 1 cwt	szyl.	za 1 kg
Styczeń	50÷65	65÷75	73÷86	71÷87	1'40÷1'65	1'45÷1'64
Luty	50÷65	65÷75	75÷88	71÷80	1'30÷1'55	1'42÷1'60
Marzec	55÷70	70÷85	75÷88	71÷86	1'30÷1'55	1'42÷1'58
Kwiecień	50÷70	70÷85	74÷86	79÷88	1'30÷1'60	1'35÷1'55
Maj	60÷75		74÷83		1'35÷1'75	
Czerwiec	65÷80		74÷85		1'40÷1'70	
Lipiec	65÷75		75÷87		1'40÷1'70	
Sierpień	60÷70		87÷93		1'40÷1'75	
Wrzesień	60÷75		83÷91		1'60÷1'75	
Październ.	65÷75		81÷90		1'60÷1'80	
Listopad	65÷75		80÷83		1'43÷1'65	
Grudzień	60÷75		80÷85		1'45÷1'65	

Notowania na smalec w Londynie wynosiły w styczniu b. r. sh 64÷70 za 1 cwt, w lutym sh 57÷64, w marcu sh 59÷69, w kwietniu sh 65÷68.

Sprzedaż szyniek w puszkach w Stanach Zjedn. odbywa się po cenach, ustalonych na zł 3·50 za 1 kg szyniek tylnych fob Gdynia.

Eksport trzody chlewnej w poszczególnych miesiącach wynosił (w sztukach):

	Świnie żywe	Świnie bite
Styczeń 1937	20 331	8 179
Luty „	18 600	11 344
Marzec „	11 106	6 476
I kwartał 1937	53 037	25 999
IV „ 1936	57 719	25 206
I „ 1936	43 758	40 015

Powyższe ilości (sztuk) zostały wywiezione na następujące rynki:

	Świnie żywe	Świnie bite
Austria	34 229	1 248
Brema W. P. . .	—	380
Grecja	90	—
Hamburg	—	680
Holandia	—	110
Niemcy	14 396	22 504
Stany Zjedn. Am.	—	1 005
Szwajcaria . . .	3 426	—
Włochy	896	—

Uderza przede wszystkim poważne zmniejszenie w porównaniu z I kwartałem ub. r. wywozu świń bitych, co zostało spowodowane wstrzymaniem wywozu na rynki belgijski i austriacki—z uwagi na

nierentowność tych eksportów. W porównaniu jednak z kwartałem poprzednim wywóz świń bitych w I kwart. b. r. nieznacznie wzrósł, przy czym na podkreślenie zasługuje wywóz świń bitych (mięso mrożone) do Stanów Zjedn.

W zakresie wywozu świń żywych należy podkreślić wywóz ich do Włoch. Wywóz do Austrii w II kwartale b. r. będzie poważnie zmniejszony, gdyż na prośbę Rządu austriackiego Rząd polski zmniejszył swe dostawy na rynek wiedeński w okresie od dn. 20/IV do dn. 15/VI b. r. o ok. 400 sztuk tygodniowo—z tym, że ilości, wstrzymane do wywozu, zostaną dostarczone po dn. 15/VI do końca bież. roku. Zmniejszenie to było konieczne z uwagi na gwałtowne załamywanie się cen na świnie w Wiedniu.

Kontyngent bekonowy został utrzymany na poziomie z ub. r. Wyśyłki bekonów wyniosły (w kwintalach):

Styczeń 1937	15 277
Luty „	16 701
Marzec „	17 701
I kwartał 1937	49 679
IV „ 1936	40 406
I „ 1936	52 306

Wszystkie transporty bekonów zostały skierowane do Anglii.

Wywóz peklowanych szyniek i przetworów mięsnych przedstawia się następująco (w kwintalach):

	Szynki	Przetwory mięsne
Styczeń 1937	148	2 320
Luty „	—	3 135
Marzec „	14	2 895
I kwartał 1937	162	8 350
IV „ 1936	825	6 641
I „ 1936	2 442	6 081

Szynki peklowane zostały wywiezione do Anglii, a przetwory mięsne—do Anglii (4 862 q), Stanów Zjedn. (3 130 q), Afryki, Francji i Szwajcarii.

Najpoważniejszą pozycję stanowi wywóz szyniek w puszkach, który rozwijał się, jak następuje (w kwintalach):

Styczeń 1937	16 354
Luty „	15 021
Marzec „	20 470
I kwartał 1937	51 845
IV „ 1936	29 914
I „ 1936	21 160

Do poszczególnych krajów szyniek w puszkach wywieziono (w kwintalach):

Anglia	2 119	Kanada	361
Brema W. P. . .	143	Meksyk	162
Belgia	892	Palestyna	12
Casablanka . .	40	Panama	197
Egipt	83	Szwajcaria . . .	53
Francja	77	Tunis	57
Hamburg W. P.	86	Stany Zjedn. . .	47 365
Indie Bryt. . .	18	Inne kraje . . .	180

Jak z powyższego wynika, ok. 90% eksportu szyniek w puszkach kierowane jest do Stanów Zjedn.

Również w znacznym stopniu wzrósł eksport wędlin i konserw mięsnych, których wywieziono (w kwintalach):

	Wędliny	Konserwy
Styczeń 1937	810	1 033
Luty „	826	854
Marzec „	1 392	1 409
I kwartał 1937	3 028	3 296
IV „ 1936	2 379	2 490
I „ 1936	2 058	734

Najpoważniejszym rynkiem zbytu dla tych towarów były również Stany Zjedn. Am., dokąd wywieziono 2 080 q wędlin i 2 144 q konserw mięsnych. Poza tym wędliny wywożono do: Anglii, Austrii (237 q), Bremy (243 q), Egiptu, Francji, Hamburga (251 q), Indj Bryt., Kamerunu, Marokka, Palestyny, Szwajcarii, Szwecji i Tunisu, a konserwy mięsne—do Anglii (610 q), Afryki Poł., Bremy (57 q), Afryki Połn., Hamburga (280 q), Palestyny (114 q), Szwajcarii i Tunisu.

Smalcu w okresie sprawozdawczym wywieziono (w kwintalach):

Styczeń 1937	5 602
Luty „	6 061
Marzec „	4 753
I kwartał 1937	16 416
IV „ 1936	21 422
I „ 1936	11 036

Smalec został skierowany w ilości 14 493 q do Anglii, 1 544 q do Austrii, a resztę wywieziono do Bremy, Afryki Półn., Hamburga, na Malte i do Szwajcarii.

Po przeliczeniu na sztuki świń omówionego wyżej eksportu trzody i przetworów otrzymujemy, że w I kwartale b. r. wywieziono 335 429 sztuk świń, podczas gdy w analogicznym okresie ub. r. tylko 265 897 sztuk.

Należy się jednak liczyć, że w II kwartale b. r. eksport będzie mniejszy niż w I kwartale, a to w związku ze zmniejszeniem wysyłek do Stanów Zjedn. — z uwagi na dużą podaż towaru amerykańskiego, spowodowaną prawdopodobnie wyprzedacją towaru krajowego w związku ze zwykłą ceną pasz.

Wyżej podane liczby nie obejmowały eksportu cielęciny w puszkach, której w okresie sprawozdawczym wywieziono 5 922 q, podczas gdy w I kwartale ub. r. 1 177 q. Prawie w całości transporty cielęciny zostały skierowane do Anglii.

J. St.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE

ZBOŻA I PRZETWORY

— Ruch cen zbóż w okresie 4÷15/V 1937 r. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	4÷8/V	10÷15/V	Wzrost (+) lub spadek (—) %
Pszenica			
Warszawa . . .	31'00	31'37½	+1'1
Poznań . . .	29'13	29'38	+0'8
Lwów . . .	28'73	29'21	+1'6
Średnia . . .	29'62	29'99	+1'2
Żyto			
Warszawa . . .	24'38	25'13	+3'0
Poznań . . .	24'13	24'13	—
Lwów . . .	24'00	24'20	+0'8
Średnia . . .	24'17	24'49	+1'3
Owies			
Warszawa . . .	22'00	23'16½	+5'2
Poznań . . .	22'13	22'25½	+0'5
Lwów . . .	20'91	22'61	+8'1
Średnia . . .	21'68	22'67½	+4'6
Jęczmień browarowy			
Warszawa . . .	26'00	26'00	—
Poznań . . .	—	—	—
Lwów . . .	27'50	27'50	—
Średnia . . .	26'75	26'75	—
Jęczmień zwykły			
Warszawa . . .	22'75	22'50	—1'1
Poznań . . .	24'38	24'38	—
Lwów . . .	22'12½	22'37½	+1'1
Średnia . . .	23'08	23'08	—

— Na rynku zbóż i przetworów w okresie sprawozdawczym (o d 10 do 15 maja) utrzymywał się lekki nastrój zwykły; obroty w stosunku do okresu poprzedzającego lekko wzrosły przy jednocześnie zwiększonej podaży. Zwyżka notowań w stopniu nieco silniejszym wystąpiła na giełdzie warszawskiej i objęła (zyski — w zł na 100 kg): pszenicę jednolitą 748 grl i zbieraną 737 grl 0'50, żyto I i II standart 1'00, owies I i II standart 1'25, mąkę żytnią I gat. 0÷70% 0'25 i razową 0÷95% 0'50, wszystkie rodzaje otrąb psennych z przemiału standartowego 0'50 oraz otręby żytnie z przemiału standartowego 1'50; natomiast jęczmień o wadze 673÷678 grl i 649 grl straciły po 0'50. Na giełdzie poznańskiej pszenica podniosła się o zł 0'50 na 100 kg, owies — o zł 0'25 na 100 kg, otręby pszenne (średnie i grube) — o zł 1'25 na 100 kg, otręby żytnie — o zł 1'50 oraz otręby jęczmienne — o zł 0'25 na 100 kg.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym wyniósł 7 385 t, w tym 1 521 t żyta (dla okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, odpowiednie liczby wynosiły: 5 593 i 1 399).

Warszawa. — Ceny hurtowe według cedydy urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy o ile różnią się od obecnych): pszenica jednolita 748 grl 31'00÷32'00 (31'00÷31'50), — zbierana 737 grl 31'00÷31'50 (30'50÷31'00), żyto I standart 693 grl 25'25÷25'50 (24'25÷24'50), — II standart 681 grl 25'00÷25'25 (24'00÷24'25), jęczmień browarny 678÷684 grl bez obrotów (25'50÷26'50), — o wadze 673÷678 grl 23'00÷23'50 (23'50÷24'00), — o wadze 649 grl 22'00÷22'50 (22'50÷23'00), — o wadze 620'5 grl 21'50÷22'00 (22'00÷22'50), owies I standart 460 grl 23'75÷24'25 (22'50÷23'00), — eksportowy 478÷488 grl bez obrotów, — II standart 435 grl 23'25÷23'75 (22'00÷22'50), mąka pszenna: I gat. 0÷65% 44'00÷44'50, — II gat. 65÷70% 35'00÷36'00, — II gat. A 65÷75% 33'50÷34'50, — III gat. 70÷75% 31'25÷32'25, — razowa 0÷95% bez notowań, — pastwana 23'75÷24'75 (23'75÷25'25), mąka żytnia wyciągowa: I gat. 0÷70% 33'25÷33'50 (33'00÷33'50), — razowa 0÷95% 27'75÷28'00 (27'25÷28'00), otręby pszenne grube z przemiału standartowego 16'25÷16'75 (15'75÷16'25), — średnie z przemiału standartowego 15'00÷15'50 (14'50÷15'00), — mialkie z przemiału standartowego 15'00÷15'50 (14'50÷15'00), otręby żytnie z przemiału standartowego 16'00÷16'50 (14'50÷15'00).

Poznań. — Ceny hurtowe według cedydy urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet Poznań dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica 29'50÷29'75 (29'00÷29'25), żyto 24'00÷24'25, jęczmień 630/640 grl 23'00÷23'25, — 667 676 grl 24'25÷24'50, — 700/715 grl 26'25÷27'00, — browarny bez notowań, owies 22'25÷22'50 (22'00÷22'25), mąka (wraz z workiem): pszenna I gat. 0÷65% 42'50, — II gat. 65÷70% 30'50÷31'50, — II gat. A 65÷70% 28'00÷29'00, — III gat. 70÷75% 24'00÷25'00, — razowa 0÷95% bez notowań, — pastwana bez notowań, mąka żytnia I gat. 0÷70% 32'50, — razowa 0÷95% 28'00, otręby pszenne średnie z przemiału standartowego 15'25÷15'75 (14'00÷14'50), — grube z przemiału standartowego 16'50÷17'00 (15'25÷15'75), otręby żytnie z przemiału standartowego 16'50÷17'00 (15'00÷15'50), otręby jęczmienne 15'75÷16'75 (15'50÷16'50).

BYDŁO I MIĘSO

— Na rynku krajowym bydła i mięsa w kwietniu b. r. panowała utrzymana tendencja przy normalnych obrotach handlowych. Nieco żywsze zapotrzebowanie panowało na rynku trzody mięsnej typu eksportowego i na rynku cieląt. Dla pozostałych gatunków zwierząt rzeźnych panował spokojny nastrój rynkowy.

Pomyślny rozwój działalności eksportowej mamy do zanotowania na odcinku działalności Związku Eksporterów Bekonów i Artykułów Zwierzęcych. Wywóz trzody osiągnął w 1936 r. 1 100 tys. szt., gdy w roku poprzednim — 808 tys. szt. Ważny ze stanowiska korzyści gospodarczych jest fakt, że z liczby tej tylko 20-2% wywieziono pod postacią żywca, resztę zaś stanowią przetwory, jak bekony, szynki w puszkach, szynki peklowane, konserwy i wędliny. Dużej miary sukcesem jest zdobycie dla polskich produktów mięsnych rynku Stanów Zjednoczonych. Jeszcze w 1934 r. szynki w puszkach do Ameryki wywieziono zaledwie 228 tys. kg, w następnym roku ułożono już tam przeszło 2 miln. kg, a w 1936 r. eksport nasz do Stanów Zjedn. wyniósł 9'1 miln. kg. Obecnie import z Polski stanowi ok. 90% całego importu Stanów Zjedn. w zakresie produktów mięsnych.

Warszawa. — Notowania urzędowe zwierząt rzeźnych i mięsa z końca miesiąca — w gr za 1 kg żywej wagi: woły I kl. dobrze opasione: a) mięsne 80÷94, wyjątkowo —, b) inne 70÷79, II kl. średnio opasione: a) mięsne 65÷67, b) inne 60÷62, mało opasione: a) mięsne 55, b) inne 50; krowy I kl. dobrze opasione: a) mięsne 80÷81, b) inne 70÷78, II kl. średnio opasione: a) mięsne 63÷69½, b) inne 55÷63, III kl. mało opasione: a) mięsne 52÷55, b) inne 50; buhaje I kl. dobrze opasione: a) mięsne 76÷82, wyjątkowo —, b) inne 70÷75½, II kl. średnio opasione: a) mięsne 63÷69½, b) inne 58÷60, III kl. mało opasione: a) mięsne —, b) inne 50; jalowice dobrze opasione I kl. —, II kl. opasione średnio —, mało opasione —; bukiaty (wołce, byczki, jallowki) pełnomięsiste —, małowięsiste —; cielęta extra powyżej 60 kg 90÷95, I kl. pełnomięsiste powyżej 40 kg 75÷89, poniżej 40 kg —, II kl. małowięsiste powyżej 30 kg 60÷75, I kl. poniżej 30 kg —; owce pełnomięsiste młode i maciorki —, małowięsiste —, wychudzone —; świnię skłoniowe powyżej 180 kg 115÷119, wyjątkowo —, powyżej 150 kg 106÷115, poniżej 150 kg 104÷105, mięsne powyżej 110 kg 98÷103, 80÷110 kg 86÷98, poniżej 80 kg 72÷78, świnię wychudzone —; bydło wychudzone 32÷48.

Poznań. — Urzędowe notowania cen z końca miesiąca — w zł za 100 kg żywej wagi: woły pełnomięsiste wytuczony nieoprzęgany 66÷68, mięsiste tuczone do 3 lat 52÷58, starsze 48÷50, miernie odżywione 38÷46; buhaje wytuczony pełnomięsiste 60÷66, tuczone mięsiste

52÷58, nietuczone dobrze odżywione 48÷50, miernie odżyw. 38÷46; krowy wytuczone pełnomięsiste 60÷66, tuczone mięsiste 52÷58, nietuczone dobrze odżywione 40÷50, miernie odżywione 24÷30; jałowice wytuczone pełnomięsiste 66÷68, tuczone mięsiste 52÷58, nietuczone dobrze odżywione 48÷50, miernie odżywione 38÷46; młode dobrze odżywione 38÷46, miernie odżywione 36÷38; cielęta najprzedniejsze wytuczone 82÷92, tuczone 72÷80, dobrze odżywione 64÷70, miernie odżywione 50÷60; owce I gat. 64÷70, II gat. 50÷60; świnię pełnomięsiste 120÷150 kg żywej wagi 104÷102, pełnomięsiste 100÷120 kg żywej wagi 94÷98, pełnomięsiste 80÷100 kg żywej wagi 90÷92, mięsiste świnię ponad 80 kg 80÷88, maciory i późne kastraty 80÷96. Przebieg targu normalny. Dobrze wytuczone bydło płacono ponad notowania.

MASŁO

—W kwietniu b. r. rynek masłarski kształtował się początkowo słabo, zwłaszcza dla średnich gatunków masła. Wprowadzenie w życie przepisów standaryzacyjnych przy wywozie masła za granicę spowodowało wzrost podaży na rynku wewnętrznym, a co za tym idzie—obniżenie cen i ogólnej tendencji. Zniżkowy nastrój na rynku krajowym nie trwał jednak długo, i już w początkach II połowy miesiąca zaznaczyła się mocniejsza tendencja, wywołana ogólnym przejściowym spadkiem produkcji. W wyniku zmniejszonych dowozów masła—nastąpiło wyprzedanie zapasów masła w chłodniach, co w następstwie wpłynęło na dalszy wzrost notowań. W końcu miesiąca sprawozdawczego zapanowała mocna tendencja, i ceny zwykływały dość znacznie. Należy dodać, że na zmniejszenie produkcji mleka—poza czynnikiem sezonowym, jakim jest zmiana żywienia krów—wpływały poważnie brak i drożyzna pasz treściwych, powodujące nieopłacalność produkcji.

Warszawa.—Notowania hurtowe masła w dn. 2/V wg Komisji Notowań Cen Nabiału m. st. Warszawy—w zł za 1 kg: wyborowe I gat. 3:50,—w opakowaniu firmowym 3:60, mleczarskie deserowe II gat. 3:20, mleczarskie solone 3:10, osekłowe 2:90. Tendencja zwykła.

Poznań.—Notowania hurtowe masła z końca miesiąca wg Związku Gospodarczego Spółdzielni Mleczarskich—w zł za 1 kg f-co stacja nadawcza: a) notowania eksportowe—standaryzowane 3:05, b) notowania krajowe—I gat. wyborowe 3:10, II gat. deserowe 2:95, III gat. 2:80.

Grudziądz.—Notowania hurtowe masła z końca miesiąca wg Związku Gospodarskiego Spółdzielni Mleczarskich—w zł za 1 kg: I gat. wyborowe 3:30, II gat. 3:20, wiejskie 2:90÷2:80.

Kraków.—Notowania masła z końca miesiąca wg Małopolskiego Związku Mleczarskiego—w zł za 1 kg: wyborowe I gat. 3:30. Tendencja nadal silna, dowozy nie pokrywają bieżącego zapotrzebowania.

JAJA

—W kwietniu b. r. krajowy rynek jajczarski cechowała tendencja zniżkowa, zwłaszcza zaś w początkach miesiąca sprawozdawczego—pod wpływem znacznego wzrostu produkcji—ceny silnie zniżkowały. W II połowie miesiąca—dzięki zwiększeniu wywozu za granicę—ceny jaj w kraju kształtowały się spokojniej, utrzymując się na osiągniętym poziomie.

Kraków.—Notowania jaj z końca miesiąca wg Małopolskiego Związku Mleczarskiego—w zł za skrzynię à 1 440 sztuk: świeże nieprześwietlane 62÷65. Tendencja utrzymana.

Katowice.—Notowania jaj z końca miesiąca wg Małopolskiego Związku Mleczarskiego—w zł za skrzynię à 1 440 sztuk: świeże nieprześwietlane 70÷75.

Sosnowiec.—Notowania jaj z końca miesiąca wg Małopolskiego Związku Mleczarskiego—w zł za skrzynię à 1 440 sztuk: świeże nieprześwietlane 70÷72. Tendencja lekko zniżkowa.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 10 do 15 maja 1937 r.

Niejednolita tendencja z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, ustąpiła miejsca nastrojowi zdecydowanie słabemu. Również i ilość poszukiwanych do transakcji akcji zmalała, co łącznie przyczyniło się do niemal zupełnej martwoty rynku akcyjnego w okresie sprawozdawczym. Jeśli chodzi o salda tygodniowe—to strata (w zł) zamkniętych tygodni następujące akcje: Banku Polskiego w wysokości 0:50, Warsz. Tow. Kopalń Węgla 1:00 oraz Lilpopa 0:35; zwykływały jedynie akcje Starachowic—o zł 0:50. Z dniem 11/V b. r. akcje Krajowej Hurtowni Herbaty dawn. Tow. M. Szumilin są notowane bez kuponu dywidendowego za lata: 1934, 1935 i 1936—wartości zł 5:00.

Na giełdzie poznańskiej—poza obrotami akcjami: Banku Polskiego i Banku Cukrownictwa, dokonanych po kursach utrzymanych—za warto po raz pierwszy oficjalnie transakcje akcjami Cukrowni „Kruszwica” po zł 600 za akcję.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj-wyższy	Kurs naj-niższy	Ostatni kurs w tygodniu
Bank Polski	zł 100	101:75	99:50	100:00 -99:50
Warsz. Tow. Kopalń Węgla	zł 100	19:00	17:50	18:50
Lilpop	zł 25	13:25	12:90	12:90
Norblin	zł 100	62:00	62:00	62:00
Ostrowiec	zł 50	24:50	23:00	24:50
Starachowice	zł 100	32:25	31:00	32:00 -32:25

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje — w zł: Chybie 54:00.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach—notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 101:00 — 100:00 (101:00), Cukrownia „Kruszwica” 600:00, Bank Cukrownictwa 60:00.

CŁO ORAZ REGLEMENTACJA

STOSOWANIE POZWOLEŃ PRZYWOZU.—Przy stosowaniu pozwoleń przywozu narażają się niekiedy trudności, wynikające z rozbieżności, jakie zachodzą pomiędzy danymi co do rodzaju towaru oraz oznaczenia pozycji, punktów i uwag taryfy celnej przywozowej, zawartymi w pozwoleniu przywozu, i wynikiem rewizji celnej.

Przepisy rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 8/V 1936 r. o warunkach udzielania pozwoleń na prawo przywozu towarów, objętych zakazami przywozu („Dz. Ust. R. P.” Nr 36, poz. 281) zawierają tylko ogólne w tej kwestii wskazówki. Mianowicie w § 3 rozporządzenie to postanawia: „Towar, zgłoszony do odprawy celnej, na który wydano pozwolenie przywozu, powinien odpowiadać co do rodzaju towarowi, wymienionemu w pozwoleniu, oraz pozycji taryfy celnej—jeżeli pozycja ta jest oznaczona w pozwoleniu”.

Rozwijając i precyzując powyższe postanowienie, Ministerstwo Skarbu w okólniku z dn. 12/V 1937 r. L. D. VI 11039/3/37 wyjaśniło urzędowo celny, że przepis ten przewiduje dwa rodzaje pozwoleń:

a) pozwolenia przywozu, w których podane są tylko nazwy towaru (nie są podane pozycje, ewentualnie punkty i uwagi tar. celn. przywozowej),

b) pozwolenia przywozu, w których podane są nazwy towaru oraz pozycje i ewentualnie punkty i uwagi tar. celn. przywozowej.

Jeżeli chodzi o pozwolenia przywozu, określone wyżej pod lit. a—to, zgodnie z postanowieniami cytowanego § 3 rozp. Min. Przem. i Handlu z dn. 8/V 1936 r., Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że mogą być stosowane, o ile zgłoszony do odprawy celnej towar odpowiada co do rodzaju towarowi, wymienionemu w pozwoleniu przywozu.

Odnosnie pozwoleń przywozu, wymienionych wyżej pod lit. b—Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że mogą być stosowane, o ile zgłoszony do odprawy celnej towar odpowiada co do rodzaju towarowi, wymienionemu w pozwoleniu przywozu, oraz podlega cłu według pozycji, punktów i uwag, wymienionych w tymże pozwoleniu. Ponadto odnośnie tych pozwoleń przywozu wyjaśniono, że mogą być stosowane również i wówczas, jeżeli zgłoszony do odprawy celnej towar odpowiada co do rodzaju towarowi, wymienionemu w pozwoleniu przywozu, i podlega cłu nie tylko według pozycji, punktów i uwag, wymienionych w pozwoleniu przywozu, lecz również jeszcze według jakichkolwiek uwag, wymienionych w taryfie celnej przywozowej.

Należy przy tym zauważyć, że przy wystawianiu pozwoleń przywozu odnośnie organa państwowe lub organa samorządu gospodarcze-

go opierają się na danych, zawartych we wnioskach stron, dlatego też strony w swoich podaniach powinny podawać dokładnie zarówno nazwę towaru, jak i odpowiednią dla niego pozycję taryfy celnej przywózowej. W ten tylko bowiem sposób unikną—powodującej zwłokę w odprawie celnej—procedury prostowania pozwoleń przywozu.

F.

STOSOWANIE ZNIŻKI KONWENCYJNEJ DO TŁUSZCZÓW ROŚLINNYCH.—Okólnikiem z dn. 26/IV 1937 r. L. D. IV 9809/2/37 Min. Skarbu wyjaśniło, że ze stawki konwencyjnej w wysokości zł 10 od 100 kg, przewidzianej dla kwasów tłuszczowych roślinnych w aneksie A do protokołu, dotyczącego stosunków handlowych między Polską i Danią z dn. 10/I 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 70, poz. 673), korzystają również tłuszcze i oleje roślinne, oprócz uwodnionych, zawierające powyżej 45% wolnych kwasów tłuszczowych.

ODSETKI ZA ZWŁOKĘ OD TOWARÓW, ZŁOŻONYCH DO SKŁADU CELNEGO.—W związku z postanowieniami art. 56 ust. b i 117 prawa celnego, oraz § 65 ust. 5 przepisów wykonawczych do prawa celnego Min. Skarbu okólnikiem z dn. 22/IV 1937 r. L. D. IV 8617/3/37 wyjaśniło, że w przypadku złożenia do składu celnego—w myśl wspomnianego § 65 ust. 5—towarów, odprawionych warunkowo, odsetek za zwłokę nie pobiera się, gdyż w takich przypadkach złożenie towaru do składu celnego traktować należy na równi z powrotnym wywozem towaru za granicę.

PRZESYŁANIE NIEKTÓRYCH TOWARÓW DO CECHOWANIA.—Wobec powstałych wątpliwości, czy wyroby, objęte poz. 652, 653, 654, 655 i 656 taryfy celnej, w których skład wchodzi nica z metali

szlachetnych, powinny być przesyłane do urzędów probierczych do cechowania—Min. Skarbu okólnikiem z dn. 29/IV 1937 r. L. D. IV 9444/2/37 wyjaśniło, że nica z metali szlachetnych, nawinięta na materiałach włóknistych (poz. 652 p. 2 i 653 p. 2 tar. celn.) oraz tkaniny i materie dziane (z poz. 654 i 655 tar. celn.), w których skład wchodzi poza nimi z metali szlachetnych jeszcze inne nica, nie podlegają cechowaniu przez urzędy probiercze, ponieważ wyrobów tych nie zalicza się do wyrobów ze szlachetnych metali, natomiast tkaniny wyłącznie z nicy metali szlachetnych (z poz. 656 tar. celn.) podlegają cechowaniu i powinny być przesyłane do urzędów probierczych do cechowania.

WYJAŚNIENIA TARYFOWE.—Ministerstwo Skarbu ogłosiło następujące wyjaśnienia taryfowe do poszczególnych pozycji taryfy celnej przywózowej:

Do poz. 984.—Drut mosiężny sprężysty, o profilu okrągłym i o średnicy 0.5 mm i mniej, karbowany (falisty), używany zwykle do wyrobu szczotek technicznych—podlega ocenie wg poz. 984 p. 1 lit. c względnie lit. d taryfy celnej (okólnik Min. Skarbu z dn. 28/IV 1937 r. L. D. IV 10511/2/37).

Do poz. 1005.—Świdry stalowe hartowane, służące do wiercenia otworów w murach, podlegają ocenie wg poz. 1005 p. 2 lit. d—powinnej taryfy celnej. Świdry te w kształcie cylindrycznego trzpienia posiadają na powierzchni 3 biegnące wzdłuż bruzdy (rowki) i są zakończone trójkątną piramidką o ostrych krawędziach (okólnik Min. Skarbu z dn. 28/IV 1937 r. L. D. IV 10511/2/37).

ZNIESIENIE CŁA NA SURÓWKĘ — p. str. 718.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

WIZYTA JUGOSŁOWIAŃSKIEGO MINISTRA KOMUNIKACJI M. SPAHO.—Do Warszawy przybył Pan Minister Komunikacji Jugosławii Dr Mehmed Spaho. Ministrowi Spaho towarzyszą w podróży po Polsce: Dyrektor Generalny Jugosłowiańskich Kolei Państwowych Naumovic oraz sekretarz osobisty Chachinagic.

W dn. 19 b. m. Pan Minister Ulrych podejmował obiadem w Hotelu Europejskim Pana Ministra Spaho i jego otoczenie. W obiedzie tym wzięli udział PP.: Podsekretarze Stanu Bobkowski i Piasecki, Poseł Jugosławii Grisogono, przedstawiciele M. S. Z., wyżsi urzędnicy Min. Komunikacji, przedstawiciele Ligi Stowarzyszeń Polsko-Jugosłowiańskich oraz członkowie gminy mahometańskiej w Warszawie.

Podczas obiadu wygłosił przemówienie Pan Minister Ulrych, podkreślając więzy braterstwa, łączące Polskę z Jugosławią, oraz wskazując na podobieństwo losów historycznych obu krajów.

„Wizytę dzisiejszą—mówił Pan Minister Ulrych—traktujemy jako dowód zbliżenia oraz mocniejszego zacieśnienia więzów przyjaźni. Jutro będziecie na wybrzeżu polskim w Gdyni, gdzie zobaczycie wysiłek narodu, następnie zaś na Śląsku zobaczycie pracę polskiego górnika i hutnika”.

Min. Ulrych zakończył swe przemówienie toastem na cześć króla Jugosławii Piotra II, za pomyślność narodu jugosłowiańskiego oraz za zdrowie Pana Ministra Spaho i za pomyślność kolei jugosłowiańskich.

Pan Minister Spaho, odpowiadając, podkreślił rolę kolejjarza jako czynnika, zbliżającego narody. Mówca zaakcentował szczerą uczucie i sympatię, z jaką spotykał się wszędzie w Polsce. Przemówienie swe Pan

Minister Spaho zakończył toastem na cześć Pana Prezydenta R. P. i bohaterskiego narodu polskiego.

W dn. 20 b. m. Pan Minister Spaho wraz z otoczeniem w towarzystwie Pana Ministra Ulrycha odjechał do Gdyni.

ZMIANY W CZECHOSŁOWACKO - POLSKIEJ TARYFIE ZWIĄZKOWEJ.—„Dz. Tar. i Zarz. Kol.” Nr 19, pod poz. 280 zawiera zarządzenie, przywracające na P. K. P. z ważnością od dn. 7/V 1937 r. stawki opłat przewozowych pozycji F na wywóz z Polski do Czechosłowacji papierówki (drewna celulozowego), zawarte w taryfie artykułowej Nr 202, tabela B, skreślone poprzednio zarządzeniem, ogłoszonym w „Dz. Tar. i Zarz. Kol.” Nr 16/1937. Stawki tej pozycji podlegają podwyższeniu o 30%.

„Dz. Tar. i Zarz. Kol.” Nr 20 ogłasza następujące zmiany, wprowadzone do poszczególnych zeszytów powyższej taryfy:

a) w zeszycie 7 wprowadzono, z mocą obowiązującą od dn. 15/V 1937 r., nową taryfę artykułową Nr 155 na import z Czechosłowacji do Polski łomu szklanego, odłamków i tłuczków szkła; stacjami odbiorczymi są stacje: Szczakowa i Żąbkowice;

b) w zeszycie 8 włączono do taryfy artykułowej Nr 118 stację Łazy dla umożliwienia importu z Czechosłowacji łupku palonego;

c) w zeszycie 9 dla ułatwienia eksportu z Polski do Czechosłowacji lnu oraz pakul lnianych i konopnych włączono do taryfy artykułowej Nr 233 jako stacje nadawcze: Czerwony Bór, Hrubieszów, Iwanie Puste, Łuck, Łyntupy, Mońki, Sarny, Siedlce, Sokółkę i Zwierzyniec oraz jako stacje odbiorcze CSO: Hanusovice i Liben dolni nadrazi; do taryfy artykułowej Nr 24 na przewóz z Polski do Czechosłowacji i odwrotnie skór bydlęcych, końskich, cielęcych, owczych i kozich, surowych, także solonych lub suchych, włączono stację Oświęcim;

d) w zeszycie 11 wprowadzono nową pozycję aneksową Nr 9, przewidującą niższe stawki opłat przewozowych dla rudy żelaznej w relacjach: granica Państwa pod Mohylanami i Podwołoczyskami—Moravska Ostrava Privoz i Trinec; niższe opłaty tej pozycji uwarunkowano przewiezieniem w okresie czasu 1/III 1937 r.—28/II 1938 r. najmniej 50 tys. t rudy.

Poza tym nomenklaturę taryfy artykułowej Nr 14 uzupełniono nową pozycją „F” na przewóz żużli żelaznych, włączając do tabeli B-2 szereg stacji P. K. P. z opłatami, które obowiązywać będą na razie do dn. 31/V 1937 r.

Kol.

KRONIKA TYGODNIOWA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

USTAWY:

Ograniczenie obrotu nieruchomościami, powstałymi z parcelacji—ust. z dn. 14/IV 1937 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 36, poz. 272).

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ:

Przedłużenie prowizorycznego układu handlowego między Polską a Francją z dn. 18/VII 1936 r. — rozp. z dn. 18/V 1937 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 37, poz. 279 i 280).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Przesunięcie terminu płatności I raty podatku gruntowego za 1937 r.— rozp. Ministra Skarbu z dn. 30/IV 1937 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 36, poz. 276).

Obrót solą— rozp. Ministra Skarbu z dn. 4/V 1937 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 37, poz. 283).

Konwersja zagranicznych pożyczek dolarowych na 4½% wewnętrzną 1937 r. — rozp. Ministra Skarbu z dn. 15/V 1937 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 37, poz. 284).

Uiszczanie zaległości podatkowych 4½% wewnętrzną pożyczką 1937 r. — rozp. Ministra Skarbu z dn. 15/V 1937 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 37, poz. 285).

Przyjmowanie przez notariuszów papierów wartościowych na podatek od darowizn — rozp. Ministra Skarbu z dn. 15/V 1937 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 37, poz. 286).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

25 maja:

— „Elektr. Bielsko-Biała”, S. A.—o g. 16 w lok. S-ki w Bielsku, Batorego 13a.

28 maja:

— „Unia”, S. A. dla Przem. Jut.—o g. 11½ w lok. S-ki w Bielsku.

31 maja:

— „Oberschlesische Discontobank”, S. A.—o g. 13 w gmachu B-ku w Chorzowie, Wolności 29.

— „T-wo Hand.-Agent.”, S. A.—o g. 12 we Lwowie, Hallicka 19.

— Pierwsza Kraj. Fabr. Manom., Term. i Przyrz. Labor. „Henryk Neuman”, S. A.—o g. 18 we Włocławku, Kaliska 21.

— „Światło” Przem. Graf., S. A.—o g. 17 w kanc. Not. D-ra Zdz. Lubomęskiego w Bielsku, 3 Maja 13.

1 czerwca:

— „Vacuum Oil Company”, S. A.—o g. 16 w lok. S-ki w Czechowicach.

2 czerwca:

— T-wo Ubezp. „Port”, S. A.—o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, Krak. Przedm. 59.

— T-wo Akc. „Perun”—o g. 15½ w lok. S-ki w Paryżu, 75 Quai d'Orsay.

5 czerwca:

— „Pierwsza Fabr. Lokomotyw w Polsce”, S. A.—o g. 12 w lok. B-ku Dysk. Warsz. w W-wie, Fredry 8.

— Kol. Elektr. „Warszawa—Młociny—Modlin”, S. A.—o g. 10½ w lok. S. A. „Siła i Światło” w W-wie, Marszałkowska 94.

— „Ligota” Przem. Drzewny, S. A.—o g. 12 w kanc. Not. D-ra J. Kotasa w Cieszyń, Górny Rynek.

7 czerwca:

— „Drukarnia Dziennika Poznańskiego”, S. A.—o g. 16 w lok. S-ki w Poznaniu, Pocztowa 9.

— „Morze Północne” Pol. T-wo dla Połowy Śledzi, S. A.—o g. 10 w kanc. Not. H. Ewerta Krzemienieckiego w Gdyni, 10 Lutego 24.

— T-wo Fabr. Cukru i Rafin. „Konstancja”, S. A.—o g. 18 w W-wie, Wilcza 29a, m. 3.

8 czerwca:

— „Pol.-Braz. S-ka Hand.”, S. A.—o g. 12 w kanc. Not. Wł. Tarnowskiego w W-wie, Kapucyńska 6.

— Zakł. Mech. „Bormann, Szwede i S-ka”, S. A.—o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, Srebrna 9.

9 czerwca:

— S. A. Przeds. Techn. „Zaborowski i S-ka”—o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Trębacka 10.

10 czerwca:

— „Goplana” Fabr. Czekol., S. A.—o g. 13 w lok. S-ki w Poznaniu, Św. Wawrzyńca 11.

— Pol. Fabr. Siatki Jednol. „St. hr. Ledóchowski”, S. A.—o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Przemysłowa 26.

11 czerwca:

— „Guma—Rubber”, S. A.—o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Gęsia 30.

12 czerwca:

— Wełn. Manuf. „Stiller i Bielszowski”, S. A.—o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Cegielniana 52.

— „Karpalit” S. A. dla Fabr. Kart do Gry Wyr. Pap. i Przem. Litogr.—o g. 12 w lok. S-ki we Lwowie, Zielona 20.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

BUDŻET

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETOWE W KWIECNIU 1937 R.—

Według danych tymczasowych dochody i wydatki budżetowe Państwa w kwietniu 1937 r.— w porównaniu z kwietniem 1936 r.— przedstawiały się następująco (w tys. zł):

	Dochody		Wydatki	
	kwiecień 1936	kwiecień 1937	kwiecień 1936	kwiecień 1937
A.—ADMINISTRACJA:				
Prezydent Rzeczypospolitej	9	6	202	229
Sejm	17	23	251	265
Senat	—	—	107	109
Kontrola Państwowa	—	—	386	385
Prezydium Rady Ministrów	—	—	375	264
Min. Spraw Zagranicznych	489	710	3 467	3 171
„ „ Wojskowych	223	155	62 532	63 885
„ „ Wewnętrznych	1 092	1 153	16 400	16 475
„ Skarbu	99 064	114 519	8 995	9 534
„ Sprawiedliwości	3 423	3 287	6 922	6 945
„ Przemysłu i Handlu	1 930	2 740	3 580	3 935
„ Komunikacji	1 794	2 013	2 438	4 229
„ Rolnictwa i Ref. Roln.	165	229	3 362	3 892
„ Wyzn. Rel. i Ośw. Publ.	2 821	316	26 247	26 606
„ Opieki Społecznej	343	558	3 187	3 079
„ Pocz. i Telegrafów	—	—	127	144

Emerytury i zaopatrzenia	3 185	2 406	11 956	13 051
Renty inwalidzkie i pensje	—	—	7 862	8 093
Deleg. państwowe	—	—	16 185	24 456

R a z e m : 114 555 128 115 174 581 188 747

B. — PRZEDSIĘBIORSTWA:

Prezydium Rady Ministrów:				
Polska Agencja Telegr.	—	5	—	—
M-stwo Spraw Wojskowych:				
Państw. Wytwórnia Uzbrojenia	—	—	—	—
Państw. Wytw. Prochu i Mat. Kruszących	—	—	—	—
Państw. Zakłady Inżynierii	—	—	—	—
Państw. Zakłady Lotnicze	—	—	—	—
Państwowe Zakłady Umundurowania	—	—	—	—
M-stwo Spraw Wewnętrznych:				
Gazeta Admin. i Pol. Państw.	—	—	—	—
Państw. Zakłady Wodociągowe na G. Śląsku	—	—	20	40
Ministerstwo Skarbu:				
Mennica Państwowa	—	—	—	—
Państw. Zakład Emerytalny	—	—	—	—
M-stwo Przemysłu i Handlu:				
Przedsięb. państwowe o kap. mies. i wydzierżawione	30	38	—	—

Nadania górnicze i tereny naft.	31	39	—	—
Państw. Huta Ołowiu i Srebra w Strzybnicy	—	—	—	—
Żupa solna w Łanczynie	—	—	—	—
„Polmin” Państw. Fabr. Ol. Min.	50	50	—	—
Państw. Kop. Węgla „Brzeszcze”	—	100	—	—
Zjedn. Fabr. Zw. Azot. w Mościcach i Chorzowie	25	200	—	—
Ministerstwo Komunikacji:				
Polskie Koleje Państwowe	—	1 000	—	—
Państw. Wytwórnice Mater. Drogowych	—	—	—	—
Ministerstwo Rolnictwa i Ref. Roln.:				
Lasy Państwowe	4 500	4 625	—	—
Państw. Przetwórnictwo Mięsne	100	100	—	—
Państw. Zakłady Przemysłowo-Zbożowe	—	—	335	1 079
Ministerstwo Wyzn. Rel. i Oświecenia Publ.:				
Państwowe Wydawn. Książek Szkolnych	—	—	—	—
M-stwo Opieki Społecznej:				
Zdrojowiska Państwowe	—	—	—	—
Przeds. Państw. Zakładu Higieny Szpitali Państwowe	20	—	—	—
M-stwo Poczty i Telegrafów:				
Polska Poczta, Telegraf i Telefon	3 000	1 000	—	—
Państw. Zakł. Tele- i Radiotechn.	—	—	—	—
R a z e m:	7 756	7 157	426	1 183

C. — MONOPOLE:

Ministerstwo Skarbu:				
Monopol solny	3 400	3 300	—	—
„ tytoniowy	25 001	26 500	—	—
„ spirytusowy	16 023	16 058	—	—
„ loteryjny	2 500	3 000	—	—
„ zapalczany	6 228	6 500	—	—
R a z e m:	53 152	55 408	—	—

D. — FUNDUSZE:

M-stwo Spraw Wojskowych:				
Fundusz Kwaterunku Wojskowego	—	—	—	—
M-stwo Opieki Społecznej:				
Fundusz Pracy	—	—	—	—
R a z e m:	—	—	—	—
Ogółem:	175 463	190 680	175 007	189 930

Pierwszy miesiąc roku budżetowego jest dla gospodarki budżetowej Państwa jednym z lepszych miesięcy w I półroczu roku budżetowego, które to półrocze obejmuje szczególnie słabe dochodowo miesiące letnie. Kwiecień b. r. rozpoczął drugi rok równoważonej gospodarki budżetowej. Uchwycona w końcu 1935/36 r. równowaga budżetowa utrzymywała się przez 1936/37 r. i stabilizację się w dalszym ciągu w 1937/38 r. — przy zwiększonych dochodach.

Ruch dochodów oraz sald gospodarki budżetowej Państwa w marcu i kwietniu w okresie ostatniego 7-lecia ilustruje następujące zestawienie (w miln. zł):

	1931/32	1932/33	1933/34	1934/35	1935/36	1936/37	1937/38
Dochody							
Kwiecień	229·1	194·8	159·8	155·1	156·1	175·5	190·7
Marzec	179·4	163·0	177·0	184·5	199·7	203·2	—
Deficyt (nadwyżka)							
Kwiecień	-21·1	-4·1	-15·6	-15·3	-23·3	+0·5	+0·8
Marzec	-44·8	-41·5	-58·2	-19·3	+0·6	+6·0	—

Dochody budżetowe osiągnęły w kwietniu poziom wyższy niż w tym samym miesiącu poprzednich 4 lat, niewiele bardzo niższy niż w 1932/33 r. i wyraźnie niższy dopiero w porównaniu z 1931/32 r., kiedy to w pełni wystąpiły skutki kryzysu w gospodarce budżetowej w postaci deficytów. Trzeba pamiętać, że w międzyczasie silnie wzrosła — przez spadek cen — realna wartość złotego.

Spadek dochodów w kwietniu w stosunku do marca wyniósł zł 12·5 miln., tj. ok. 6%. Spadek wystąpił głównie w zakresie dochodów administracji, które skurczyły się z zł 141·1 miln. do zł 128·1 miln., przy czym najpoważniejsze w tej grupie dochody Min. Skarbu skurczyły się z zł 121·1 miln. do zł 114·5 miln.; poza tym spadek objął również grupę przedsiębiorstw, których wpłaty obniżyły się z zł 9·4 miln. do zł 7·2 miln.; w grupie monopolów nastąpiła zwykła wpłat — z zł 52·7 miln. w marcu do zł 55·4 miln. w kwietniu.

Wydatki budżetowe wykazały w kwietniu spadek nieco słabszy niż dochody, mianowicie skurczyły się w stosunku do marco-

wych o zł 7·2 miln., tj. o ok. 4½%. Wydatki administracji obniżyły się o zł 8·2 miln., przy czym wydatki związane z obsługą długów w kwietniu nawet podniosły się (z zł 17·1 miln. do zł 24·5 miln.) — w związku z przypadającymi terminami płatności tej obsługi, a spadek wydatków nastąpił w większości innych części tej grupy budżetu, a zwłaszcza w części Min. Skarbu. Dopłaty do przedsiębiorstw, w ogóle minimalne, w kwietniu wykazały wzrost, mianowicie z zł 0·2 miln. (w marcu) do zł 1·2 miln.

Wydatki w kwietniu b. r. osiągnęły poziom wyższy niż w ostatnich latach: wynosiły bowiem zł 189·9 miln., gdy w 1936 r. — zł 175·0 miln., w 1935 r. — zł 179·4 miln., w 1934 r. — zł 170·5 miln., w 1933 r. — zł 175·4 miln.; cofając się więc wstecz, dopiero w 1932 r. mamy w kwietniu większe wydatki niż w b. r., mianowicie zł 198·9 miln. Ciekawe, i decydujące na ogół, są tu wahania obsługi długów, ta część budżetu w 1932 r. wyniosła w kwietniu zł 17·8 miln., w 1933 r. — zł 24·1 miln., w 1934 r. — tylko zł 10·6 miln., w 1935 r. — zł 16·4 miln., w 1936 r. — zł 16·2 miln. i w 1937 r. — powrót do stanu w 1933 r. — zł 24·5 miln. Obsługa długów zagranicznych spadała, wewnętrznych (z wyjątkiem efektu zeszłorocznej konwersji) — na ogół rosła.

Porównanie kwietnia 1937 r. z kwietniem 1936 r. wykazuje w wydatkach administracji wzrost w b. r. o zł 14·2 miln. (głównie — wspomniany wzrost obsługi długów), w dopłatach zaś do przedsiębiorstw — zwykłą o zł 0·7 miln.

W stosunku do budżetu na cały rok 1937/38 dochody, faktycznie osiągnięte w kwietniu, stanowiły 8·4%, czyli mniej więcej tyleż, ile wynosi przeciętna miesięczna norma budżetowa (1/12 budżetu) — przy założeniu równomierności wykonywania budżetu. Najlepsze wyniki dały wpłaty monopolów, mianowicie 8·8%, przy czym monopol zapalczany uskutecznił wpłatę na 49·4% sumy, prelimitowanej na 1937/38 r., a monopol loteryjny — 13·5%. Dochody administracji dały 8·4% budżetu, przy czym właśnie taki procent dały dochody Min. Skarbu. Najslabiej przedstawiają się wpłaty przedsiębiorstw, które wyniosły 7·4% sumy, przewidzianej w budżecie na cały rok — mimo że wpłaty Państwowych Przetwórnictw Mięsnych i „Brzeszcz” dały od razu 100% budżetu, a wpłaty „Polminu” oraz Mościc i Chorzowa — po 20% budżetu.

Wydatki w kwietniu stanowiły w stosunku do budżetu całorocznego 8·4% (podobnie jak dochody). Taki właśnie prawie procent budżetu (ściśle — 8·39% wobec 8·41%) wyniosły wydatki administracji (obsługa długów — aż 11·1%), natomiast dopłaty do przedsiębiorstw wyniosły w kwietniu stosunkowo znacznie więcej, bo 15·7% sumy całorocznej.

WPŁYWY Z DANIN ORAZ MONOPOŁÓW W KWIECIU 1937 R. — Według danych tymczasowych wpływy z danin publicznych oraz monopolów państwowych w kwietniu 1937 r. — w zestawieniu z marcowymi — przedstawiały się następująco (w tys. zł):

	1. — PODATKI BEZPOŚREDNIE:	Marzec	Kwiecień
Podatki gruntowe		3 361	3 119
Podatek od nieruchomości miejskich i niektórych wiejskich		3 595	2 420
Podatek przemysłowy		17 687	17 441
Podatek dochodowy		23 789	32 573
Podatek nadzwyczajny od niektórych zajęć zawodowych		1	—
Podatek wojskowy		29	—
Podatek od kapitałów i rent		440	497
„ „ energii elektrycznej		558	597
Podatek od uboju		758	686
Odsetki od zaległości, grzywny i kary		1 731	1 103
Razem:		51 949	58 436
2. — PODATEK MAJĄTKOWY		208	175
3. — NADZWYCZAJNA DANINA MAJĄTKOWA		558	643
4. — SPECJALNY PODATEK OD WYNAGRODZEŃ		15 845	13 948
5. — PODATKI POŚREDNIE:			
Podatek od wina		285	200
„ „ piwa		407	594
„ „ cukru		12 740	10 168
„ „ drożdży		1 720	1 142
„ „ tłuszczów		289	100
„ „ olejów mineralnych		1 470	1 235
„ „ zapalniczek		—	—
„ „ kwasu octowego		20	20
„ „ kwasu węglowego		49	54
„ „ cukru skrobiowego		165	84
Akcyzowe opłaty patentowe		22	20
Odsetki od zaległości, grzywny i kary oraz podatki zniszczone		4	11
Razem:		16 901	13 628

6. — DODATKI DO PODATKU OD CUKRU	203	38
7. — CŁO	13 321	11 873
8. — OPŁATY STEMPLOWE I DANINY POKREWNE:		
Opłaty stemplowe	7 203	7 512
Podatek spadkowy i od darowizn	603	653
Razem:	7 806	8 165
9. — NADZWYCZAJNY DODATEK DO DANIN	1 391	1 313
10. — PODATKI ZNIESIONE	75	33
11. — MONOPOLE		
Monopol solny	3 300	3 300
„ tytoniowy	28 000	26 500
„ spirytusowy	18 527	16 058
„ loteryjny	2 856	3 000
„ zapalczany	1	6 550
Razem:	52 684	55 408
Ogółem:	160 941	163 660

W kwietniu tendencja dochodów skarbowych nie jest na ogół jednolita. Przeważają wypadki spadku tych dochodów, które w marcu, jako w ostatnim miesiącu roku budżetowego, osiągają szczególnie wysoki poziom, ale są także wypadki wzrostu dochodów skarbowych, co miało miejsce np. w latach 1933 i 1934. Podobnie i w bież. roku budżetowym — kwiecień wykazuje wzrost (choć niewielki) wpływów z danin i monopolów, co przede wszystkim odpowiada ogólnej koniunkturalnej zwykłej tendencji tych dochodów.

Wahania wpływów skarbowych w poszczególnych miesiącach w ostatnim: 7-leciu budżetowym, którego początek przypada na okres wyraźnego już wpływu kryzysu na gospodarkę budżetową — przedstawia następujące zestawienie:

	1931/32	1932/33	1933/34	1934/35	1935/36	1936/37	1937/38
	m i l i o n y						zł
Kwiecień	- 14'2	+ 8'1	+ 9'5	+ 1'4	- 4'8	- 13'8	+ 2'7
Maj	+ 4'4	+ 14'9	- 15'1	- 15'4	- 0'5	+ 0'2	
Czerwiec	- 23'0	- 22'7	- 10'5	- 4'2	- 10'3	+ 2'6	
Lipiec	+ 6'2	+ 6'1	+ 8'2	+ 8'8	+ 11'3	+ 3'2	
Sierpień	- 10'5	- 9'4	+ 5'8	- 3'7	- 3'9	- 8'8	
Wrzesień	- 0'8	+ 3'4	+ 6'3	+ 13'7	- 2'7	+ 4'6	
Październik	+ 31'9	+ 19'4	+ 19'9	+ 13'1	+ 16'3	+ 12'2	
Listopad	- 15'0	+ 1'8	- 11'0	- 0'7	- 9'7	- 1'9	
Grudzień	+ 8'8	+ 7'6	+ 14'9	+ 6'8	+ 28'2	+ 11'6	
Styczeń	- 12'5	- 23'1	- 19'2	- 19'9	- 14'5	- 23'2	
Luty	- 23'4	- 12'8	- 21'1	- 9'2	- 4'7	+ 1'0	
Marzec	+ 8'1	+ 11'5	+ 18'9	+ 11'2	+ 19'5	+ 11'3	

Wzrost wpływów skarbowych w kwietniu w stosunku do marca dotyczy wyłącznie wpłat monopolów, które właśnie podniosły się o powyższą sumę zł 2'7 miln., podczas gdy dochód z danin w kwietniu w sumie globalnej ściśle odpowiadał dochodowi w marcu. Co prawda, w zakresie danin były duże różnice, które jednak równoważyły się; wzrost, i to poważny, w kwietniu wykazały wpływy z podatków bezpośrednich, a poza tym i wpływy z opłat stemplowych, gdy zmalały np. wpływy z podatków pośrednich oraz cla, a z danin bezpośrednich — dochód ze specjalnego podatku od wynagrodzeń.

Podatki bezpośrednie, dające największy dochód w daninach, wykazały — jak wspominaliśmy wyżej — w kwietniu wzrost w stosunku do marca. Liczbowo wyraził się on sumą zł 6'5 miln. (12%) i ujawnił się właściwie jedynie w podatku dochodowym, który przyniósł w kwietniu o zł 6'5 miln. więcej niż w marcu, co się wiązało z układem terminów płatności, bowiem do dn. 1/IV przypadała płatność połowy tego podatku na rok 1937 od osób fizycznych, prowadzących księgi, a do dn. 15/IV — płatność różnicy podatku z tytułu kumulacji uposażeń. Inne podatki dały w kwietniu niższe wpływy. I tak, podatki gruntowe dały w kwietniu o zł 0'2 miln. mniej niż w marcu (ostatnia płatność była w listopadzie); podatek od nieruchomości wykazał w kwietniu wpływ o zł 1'2 miln. mniejszy niż w marcu (ostatnia płatność była też w listopadzie); podatek przemysłowy przyniósł w kwietniu za ledwie o zł 0'2 miln. mniej niż w marcu (w lutym — ostatnia płatność, poza comiesięcznymi).

W porównaniu z kwietniem ub. r., kiedy — poza płatnością, jak i w b. r., w podatku dochodowym — przypadała jeszcze płatność (do dn. 30/IV) i raty podatku gruntowego, w tym roku odłożonej, podatki bezpośrednie dały w b. r. więcej, mianowicie zł 58'4 miln. wobec zł 49'9 miln. Podatki gruntowe dały, co prawda, w ub. r. więcej — zł 4'7 miln. wobec zł 3'1 miln., ale niższe w ub. r. były wpływy z innych ważniejszych podatków bezpośrednich. I tak, podatek od nieruchomości

dał w kwietniu b. r. zł 2'4 miln. wobec zł 2'1 miln. w kwietniu ub. r., podatek przemysłowy — zł 17'4 miln. wobec zł 13'4 miln., wreszcie po datak dochodowy — zł 32'6 miln. wobec zł 26'8 miln.

Specjalny podatek od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszy publicznych, wykazał w kwietniu spadek w stosunku do marca (o zł 1'9 miln.) i powrócił prawie do poziomu lutowego. W porównaniu z kwietniem ub. r. dochód z tego źródła w kwietniu b. r. wykazuje wzrost (zł 13'9 miln. wobec zł 13'3 miln.).

Danina majątkowa, pobierana teraz tylko od rolnictwa, w kwietniu ub. r. miała płatność zaliczki, dlatego dała dochód zł 1'3 miln., gdy dochód z niej w kwietniu b. r. wyniósł tylko zł 0'6 miln. i mimo to był nieznacznie, mianowicie o zł 0'1 miln., większy od dochodu w marcu b. r. Zlikwidowany podatek majątkowy dał w kwietniu b. r. jeszcze zł 0'2 miln. — wobec zł 0'2 miln. w marcu oraz zł 0'1 miln. w kwietniu ub. r.

Podatki pośrednie, gdzie decydującym czynnikiem w dochodach są wpływy z podatku od cukru — po znacznejwyżce w marcu (do zł 16'9 miln.) — wykazały w kwietniu prawie tak samo silny spadek (do zł 13'6 miln.), przy czym dochód z podatku od cukru spadł z zł 12'7 miln. do zł 10'2 miln., a poza tym obniżyły się wpływy z podatku od wina (o zł 0'1 miln.), z podatku od drożdży (o zł 0'6 miln.), z podatku od tłuszczów (o zł 0'2 miln.), z podatku od olejów mineralnych (o zł 0'2 miln.).

W porównaniu z kwietniem ub. r. nastąpił w kwietniu b. r. również spadek wpływów z podatków pośrednich, mianowicie o zł 1'0 miln., przy czym zniżył się głównie dochód z podatku od cukru (o zł 0'6 miln.), a poza tym niższe wpływy w b. r. wykazały: podatek od drożdży (zł 1'1 miln. wobec zł 1'4 miln.) i podatek od olejów mineralnych (zł 1'2 miln. wobec zł 1'4 miln.).

Wpływy z ceł, wahające się przede wszystkim zależnie od rozmiarów i struktury przywozu oraz od sumy wypłacanych zwrotów ceł, które ostatnio zniżają — w kwietniu przy dalszym wzroście przywozu wykazały jednak pewną zniżkę (o zł 1'4 miln.), osiągając jednak poziom znacznie wyższy od zeszłorocznego (zł 11'9 miln. w kwietniu b. r. wobec zł 8'5 miln. w kwietniu ub. r.).

Wpływy z opłat stemplowych (łącznie z daninami pokrewnymi: podatkiem spadkowym i od darowizn) zniżyły się w styczniu i lutym, następnie w marcu silnie wzrosły (o zł 1'6 miln.) i w kwietniu zwiększyły się w dalszym ciągu (o zł 0'4 miln.), przy czym głównie zwiększyły się wpływy z samych opłat stemplowych (z zł 7'2 miln. do zł 7'5 miln.). W kwietniu ub. r. wpływy z opłat stemplowych i danin pokrewnych wynosiły tylko zł 6'2 miln. wobec zł 8'2 miln. w kwietniu b. r.; same opłaty stemplowe dały w ub. r. o zł 1'7 miln. mniej niż w b. r.

Wpływy z nadzwyczajnych dodatków do danin, które w kwietniu ub. r. wynosiły zł 1'1 miln., dały w kwietniu b. r. sumę o zł 0'2 miln. wyższą, zniżając jednak w stosunku do marca — choć tylko o niespełna zł 0'1 miln. — wobec wyższy wpływów z samych danin (zwłaszcza z opłat stemplowych i podatków bezpośrednich).

Wpłaty monopolów — po przejściowej zniżce w marcu (o zł 4'4 miln.) — w kwietniu podniosły się o zł 2'7 miln., wykazując wzrost także w stosunku do kwietnia ub. r. (zł 55'4 miln. wobec zł 53'2 miln.). Zwyżka wpłat w kwietniu w stosunku do marca spowodowana została głównie pojawieniem się w kwietniu wpłaty monopolu zapalczanego w sumie zł 6'6 miln.; poza tym nieznacznie wyższa w kwietniu niż w marcu była wpłata monopolu loteryjnego (zł 3'0 miln. wobec zł 2'9 miln.); inne natomiast wpłaty były w kwietniu albo niezmiennione (monopolu solnego — zł 3'3 miln.), albo niższe (monopol tytoniowy wpłacił zł 26'5 miln. wobec zł 28'0 miln., monopol spirytusowy — zł 16'1 miln. wobec zł 18'5 miln.). W kwietniu ub. r. wyższa niż w kwietniu b. r. była jedynie wpłata monopolu solnego (o zł 0'1 miln.), inne wpłaty były — choć nieznacznie — niższe, mianowicie wpłata monopolu tytoniowego o zł 1'5 miln., spirytusowego — o zł 0'03 miln., loteryjnego — o zł 0'5 miln. i zapalczanego — o zł 0'3 miln.

Zestawienie wpływów z danin i monopolów w kwietniu roku budż. 1937/38 z wpływami w tymże miesiącu roku budż. 1936/37 oraz z budżetem na rok 1937/38 przedstawia się następująco:

	K w i e c i e Ń :		
	1936/37	1937/38	
	m i l n. zł		
Daniny publiczne	95'0	108'3	8'3
Podatki bezpośrednie	49'9	58'4	8'1
w tym:			
podatki gruntowe	4'7	3'1	5'4
podatek od nieruchomości	2'1	2'4	3'0
„ przemysłowy	13'4	17'4	7'1
„ dochodowy	26'8	32'5	10'9
Podatki pośrednie	14'6	13'6	7'4
w tym:			
podatek od cukru	10'7	10'2	7'8
Cło	8'5	11'9	9'7
Opłaty stemplowe	6'2	8'2	10'1

Podatek majątkowy	0:1	0:2	4:1
Danina majątkowa	1:3	0:6	6:4
Specjalny podatek od wynagrodzeń	13:3	13:9	8:2
Dodatek do podatku od cukru	0:05	0:04	4:2
Nadzwyczajny dodatek do danin	1:1	1:3	7:7
Podatki zniesione	.	0:03	9:9
Monopole	53:2	55:4	8:8
w tym:			
tytoniowy	25:0	26:5	8:2
spiryтусowy	16:0	16:1	7:1
Ogółem daniny i monopole:	148:2	163:7	8:4

Wpływy z danin publicznych i monopolów państwowych dały więc w kwietniu dochód, odpowiadający normie budżetowej, która—przy założeniu równomierności wpływów—wynosił miesięcznie zł 161.5 miln. względnie 8.4% całorocznego budżetu. Same daniny publiczne dały nieco poniżej tej normy, mianowicie 8.3% sumy, preliminowanej w budżecie na cały rok, zato wpłaty monopolów były większe od tego idealnego procentu budżetu, dając 8.8%. Spośród danin najlepsze w stosunku do budżetu wyniki dały: opłaty stemplowe i cło, poniżej normy znalazły się inne wpływy, przede wszystkim podatki bezpośrednie wraz z podatkiem specjalnym oraz podatki pośrednie.

Podkreślić należy, że porównanie 1937/38 r. z 1936/37 r. jest łatwe—ze względu na obowiązywanie już w 1936/37 r. tych samych na ogół co obecnie przepisów i na mniej więcej ten sam terminarz podatków (w b. r. co prawda w kwietniu odłożono płatność podatku gruntowego i daniny). Natomiast wpływy 1937/38 są słabo porównywalne—wobec dużych zmian w ustawodawstwie podatkowym—z latami dawniejszymi. Z tym zastrzeżeniem wskazać można, że wpływy z danin i monopolów w kwietniu 1937 r. były znacznie wyższe niż w kwietniu 1935 r. i niż w kwietniu 1934 r.: zł 163.7 miln. wobec zł 133.0 miln. i zł 137.3 miln., przy czym wzrost cały koncentruje się w daninach, które w kwietniu 1937 r. dały dochód zł 108.3 miln., gdy w kwietniu 1935 r. tylko zł 77.1 miln. i w kwietniu 1934 r. tylko zł 78.7 miln.

PODATKI I OPŁATY

PRZESUNIĘCIE TERMINU PŁATNOŚCI PODATKU GRUNTOWEGO ZA ROK 1937 — p. str. 724.

PIENIĄDZ I KREDYT

4½% WEWNĘTRZNA POŻYCZKA KONSOLIDACYJNA¹⁾

W „Dz. Ust. R. P.” Nr 37, poz. 284 i 285 ukazały się: rozporządzenie wykonawcze Ministra Skarbu do ustawy o konwersji i zamianie papierów emisyjnych państwowych, samorządowych i gwarantowanych przez Skarb Państwa, wypuszczonych w walutach obcych, z dn. 7/IV 1937 r., ustalające warunki tej konwersji na 4½% Wewnętrzną Pożyczkę Państwową 1937 r., oraz rozporządzenie Ministra Skarbu, dostosowujące w związku z wypuszczeniem tej pożyczki rozp. z dn. 18/III 1937 r. o uiszczaniu należności podatkowych (zaległości) papierami wartościowymi.

Konwersja obligacji pożyczek państwowych i samorządowych, wypuszczonych w walutach obcych, na 4½% Wewnętrzną Pożyczkę Państwową 1937 r. obejmuje następujące pożyczki:

a) państwowe: 1) 6% pożyczkę dolarową 1920 r., 2) 8% pożyczkę dolarową z 1925 r., tzw. Dillonowską, 3) 7% pożyczkę stabilizacyjną z 1927 r. (transzę dolarową); b) samorządowe: 1) 7% pożyczkę dolarową Woj. Śląskiego z 1928 r., 2) 7% pożyczkę dolarową m. st. Warszawy z 1928 r. Konwersja trwa od dn. 1/VI 1937 r. do dn. 31/V 1938 r.

Nowa pożyczka, emitowana wyłącznie dla wymiany papierów, emitowanych za granicą w walutach obcych, nosi nazwę: „4½% Wewnętrzna Pożyczka Państwowa 1937 r.”. Kupony od niej są płatne 3 razy do roku, a mianowicie w dn. 1/II, 1/VI i 1/X każdego roku, po 1½%, co stanowi w stosunku rocznym 4½%. Stopniowo jej umarzanie rozpocznie się w 2 miesiące po zakończeniu konwersji, tzn. w dn. 1/VIII 1938 r., i będzie następowało półrocznie w dn. 1/II i 1/VIII

każdego roku—aż do dn. 1/II 1958 r. Umazanie będzie następowało albo w drodze skupu na giełdzie, albo przez losowanie.

Obligacje wypuszczone są w odcinkach po zł 1 000, 500 i 100. Również wypuszczone są świadectwa ułamkowe w odcinkach po zł 25 i 5. Obligacje, świadectwa ułamkowe i świadectwa tymczasowe będą przed numerem emisyjnym posiadały literę, która służy do rozpoznawania, za jakie obligacje dolarowe zostały wydane obligacje 4½% Wewnętrznej Pożyczki Państwowej 1937 r.

Kapitał i odsetki 4½% Wewnętrznej Pożyczki Państwowej 1937 r. zabezpieczone są całym ruchomym i nieruchomym majątkiem Państwa. Obligacje tej pożyczki oraz przychody od niej są wolne od wszelkich podatków i danin państwowych i samorządowych. Obligacje mają ponadto wszelkie prawa papierów pupilarnych i mogą być używane do lokowania kapitałów osób, pozostających pod opieką i kuratelą, jako też kapitałów fundacyjnych, kościelnych, korporacji publicznych, kaucyj cywilnych i wojskowych.

Kurs dla obligacji 4½% Wewnętrznej Pożyczki Państwowej 1937 r., składanych jako kaucje i wadia, został ustalony zarządzeniem Ministerstwa Skarbu na zł 70 za zł 100 nominalu obligacji.

Obligacje tej pożyczki będą przyjmowane w ich nominalnej wartości przez wszystkie urzędy skarbowe na terenie Rzeczypospolitej na poczet spłaty zaległych podatków. Wyszczególnienie zaległych podatków, na poczet których będą przyjmowane obligacje, oraz wysokość, do jakiej zaległe podatki mogą być spłacane obligacjami—ustalone są w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dn. 18/III 1937 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 27, poz. 197) oraz w wspomnianym na wstępie rozporządzeniu Ministra Skarbu z dn. 15/V 1937 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 37, poz. 285).

Zgodnie z art. 3 ustawy o konwersji z dn. 7/IV 1937 r.—gdyby zagranicznym posiadaczom obligacji pożyczek, objętych obecną konwersją, została zaoferowana inna konwersja, posiadacze obligacji 4½% Wewnętrznej Pożyczki Państwowej będą mieli prawo, o ile to będzie im dogadzało, skorzystania z takiej konwersji.

Przy składaniu do konwersji obligacji pożyczek, emitowanych za granicą w walutach obcych, do kapitału obligacji będzie dodawana tzw. premia wykupu, tzn. ta premia, o którą zwiększona byłaby, zgodnie z warunkami emisji obligacji dolarowych, wypłata kapitału w wypadku wylosowania obligacji do umorzenia.

Premia ta zwiększy kapitał obligacji, składanych do konwersji, w 8% pożyczce dolarowej z 1925 r. tzw. Dillonowskiej o 5% nominalu obligacji, w 7% pożyczce stabilizacyjnej z 1927 r. o 3%, w 7% pożyczce dolarowej Woj. Śląskiego z 1928 r.—o 2% i w 7% pożyczce dolarowej m. st. Warszawy z 1928 r.—o 2%. Dla 6% pożyczki dolarowej z 1920 r. umowa pożyczkowa nie przewidywała tzw. premii wykupu i wobec tego za podstawę do przerachowania będzie służyła nominalna wartość obligacji.

Kapitał pożyczki dolarowej, służący za podstawę do przerachowania, będzie przeliczany według następujących kursów: a) w 6% pożyczce dolarowej z 1920 r.—po zł 6 za \$ 1, b) w 8% pożyczce dolarowej z 1925 r.—po zł 5.30 za \$ 1, c) w 7% pożyczce stabilizacyjnej z 1927 r.—po zł 7.20 za \$ 1, d) w 7% pożyczce dolarowej Woj. Śląskiego—po zł 5.30 za \$ 1, e) w 7% pożyczce dolarowej m. st. Warszawy—po zł 5.30 za \$ 1.

Suma kapitału w dolarach, przeliczona w sposób wyżej opisany na złote, będzie stanowiła sumę kapitału w złotych. Kapitał w złotych będzie wypłacany w obligacjach względnie w świadectwach ułamkowych. Sumy kapitału w złotych mniejsze od zł 5 będą wypłacane gotówką.

Obligacje pożyczek dolarowych, składane do konwersji, powinny w zasadzie posiadać wszystkie kupony, poczynając od kuponu, który biegnie w dniu rozpoczęcia konwersji, tzn. 1/VI 1937 r. Jednakże obligacje bez kuponu bieżącego w dn. 1/VI będą również przyjmowane do konwersji, o ile będą posiadały wszystkie dalsze kupony włącznie z kuponem, który biegnie w dn. 1/II 1938 r. Obligacje, posiadające tylko te kupony, których bieg rozpoczyna się po dn. 1/II 1938 r., nie będą przyjmowane do konwersji.

¹⁾ W dn. 20 b. m. odbyła się w sprawie konwersji pożyczek dolarowych, emitowanych za granicą, konferencja prasowa w Min. Skarbu, którą zagał P. Dyrektor Rakowski. Wyjaśnień wyczerpujących udzielił PP.: Dyrektor Dep. Obrót Pieniężnego Domaniewski i Radca Ruciński.

Rozrachunek z tytułu ostatniego kuponu bieżącego od obligacji pożyczek dolarowych, składanych do konwersji, będzie następował w dniu złożenia tych obligacji do konwersji.

Odsetki od pożyczki dolarowej, należne z tytułu ostatniego kuponu bieżącego, są wypłacane w gotówce przy konwersji w wysokości 35% wartości nominalnej tego kuponu. Są one wypłacane nie tylko do dnia, w którym rozpoczyna się bieg pierwszego kuponu, z którym będzie wręczona 4½% Wewnętrzna Pożyczka Państwowa 1937 r., względnie do dnia, w którym nastąpi złożenie obligacji pożyczek dolarowych do konwersji, ale do daty płatności ostatniego kuponu bieżącego pożyczki dolarowej, tzn. za cały ten kupon. W ten sposób każdy konwertujący otrzymuje przez pewien okres czasu (od ½ do 6 miesięcy, w zależności od pożyczki) dwukrotne oprocentowanie. Wypłaca się bowiem konwertującemu gotówką 35% nominalnej wartości kuponu od pożyczki dolarowej za pewien czas, za który z tytułu oprocentowania pożyczki dolarowej nic się mu nie należy, gdyż w tym samym czasie biegają już odsetki 4½% Wewnętrznej Pożyczki Państwowej 1937 r.

Kurs przeliczenia na złote 35% wypłacanych od nominalnej wartości kuponów pożyczek dolarowych jest następujący: pożyczki z 1920 r., pożyczki Dillonowskiej, pożyczki Woj. Śląskiego i pożyczki m. st. Warszawy—zł 5:30 za \$ 1, dla pożyczki stabilizacyjnej—zł 7:20 za \$ 1.

Definitywne obligacje względnie świadectwa ułamkowe 4½% Wewnętrznej Pożyczki Państwowej 1937 r. będą wydawane, poczynając od dn. 21/IX 1937 r.

Zgłaszający się do konwersji przed tą datą otrzymują świadectwa tymczasowe, wystawiane do wysokości sumy kapitału, który poczynając od dn. 21/IX będzie wydawany w obligacjach oraz, o ile będzie zachodziła konieczność, i w świadectwach ułamkowych.

PRZYJMOWANIE WALUT OBCYCH W PASIE POGRANICZNYM.—W porozumieniu z Ministerstwem Skarbu wydała Komisja Dewizowa zarządzenie, posiadające b. ważne znaczenie dla ruchu pogranicznego, ułatwiając w sposób życiowy sprawę inkasowania zagranicznych środków płatniczych przez pogranicznych sprzedawców.

W pasie pogranicznym zdarzają się częste przypadki zaofiarowania przez cudzoziemców pieniędzy zagranicznych za sprzedane im na własny użytek towary względnie za świadczenia lub usługi. W związku z tym Komisja Dewizowa wyjaśniła, że przyjmowanie zagranicznych środków płatniczych jest bez zezwolenia Komisji Dewizowej zabronione.

Osoby, które są zainteresowane w uzyskaniu takiego zezwolenia—ze względu na to, że odbierają zapłatę w walutach obcych w miejscowości lub porze, gdy sprzedanie tych walut bankowi dewizowemu nie jest możliwe—mogą ubiegać się o zezwolenie Komisji Dewizowej na przyjmowanie z powyższych tytułów do ściśle ograniczonej wysokości pieniędzy zagranicznych—z tym, że zainkasowane obce środki płatnicze zostaną odprzedane bankowi lub agentowi dewizowemu.

Podania zainteresowanych osób do Komisji Dewizowej winny być poświadczone przez właściwą władzę administracji ogólnej lub samorządowej, która winna stwierdzić w każdym przypadku potrzebę udzielenia wspomnianego zezwolenia ze względu na warunki zarobkowania petenta i stosunki danej miejscowości.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA
za okres od 10 do 15 maja 1937 r.

Na rynku dewiz w okresie sprawozdawczym nie obserwowaliśmy poważniejszych zmian w kształtowaniu się kursów poszczególnych dewiz; ogólnie stwierdzić można, że nastąpiło niemal generalne osłabienie nastroju, postępujące zresztą równoległe z kurczeniem się obrotów. Poszczególne dewizy odnotowały następujące straty (w zł na 100 jednostkach walutowych): franki szwajcarskie 0:20, belgi 0:40, floreny holenderskie 0:20 i korony szwedzkie 0:20; poza tym dolary gotówkowe zniżkowały o zł 0:00¼ i telegraficzne o zł 0:00¼ na \$ 1, a funty szterlingi—o zł 0:04 na £ 1. Jedyną dewizą, która okres sprawozdawczy

zamknęła zyskiem, były korony czeskosłowackie (zwyżka o zł 0:02 na 100 kor.).

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5:28	5:27¼	5:27¼
" " " telegr.	\$ 1	5:28¼	5:28⅛	5:28⅛
Funty szterlingi	£ 1	26:12	26:06	26:06
Franki francuskie	100 fr.	23:70	23:64	23:64
Franki szwajcarskie	100 fr.	121:00	120:70	120:70
Belgi	100 blg.	89:25	88:95	88:95
Marki niemieckie	100 RM	—	—	—
Korony czeskosłow.	100 kor.	18:41	18:40	18:40
Liry włoskie	100 lir.	27:85	27:85	27:85
Floreny holenderskie	100 fl.	290:60	289:75	289:75
Guldeny gdańskie	100 guld.	—	—	—
Korony szwedzkie	100 kor.	134:70	134:35	134:35
Korony duńskie	100 kor.	116:60	116:35	116:35
Korony norweskie	100 kor.	131:25	131:10	131:25

Na rynku papierów lokacyjnych państwowych utrzymywał się w dalszym ciągu słaby nastrój. Grupą premiówek interesowano się stosunkowo słabiej; sztuki obu emisji 3% Poż. Premiowej Inwestycyjnej zniżkowały: I emisji—o zł 2:00, II—o zł 0:15. Druga z premiówek—4% Poż. Dolarowa—straciła zł 0:50. Wśród pozostałych pożyczek—największym popytem cieszyły się 7% Poż. Stabilizacyjna, obiegająca po utrzymanym kursie, oraz 6% Poż. Dolarowa, która straciła 0:75% nom. Wreszcie 4% Poż. Konsolidacyjna spadła o 0:62% nom., oraz 5% Poż. Konwers. Kol.—o 1:85% nom.

Jeszcze silniejsze ograniczenie obrotów nastąpiło na rynku papierów lokacyjnych prywatnych; nie obracano, mianowicie, niemal zupełnie listami zastawnymi towarzystw kredytowych miast prowincjonalnych. Poza zniżkującymi (o 2:00% nom.) 8% L. Z. Tow. Kred. Przem. Polskiego i o 0:50% nom. 5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1933 r.—pozostałe papiery odnotowały następujące zyski (w %—ach nominalu): 4½% L. Z. Tow. Kred. Ziemińskiego—0:25, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy—0:25 oraz 5% L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi—0:50.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj- wyższy	Kurs naj- niższy	Ostatni kurs w w zł za sztukę
Papiery państwowe				
3% Pożyczka Premiowa Inwestycyjna				
I emisja	sztuki zł w zł. 100	64:00	63:75	64:00
II emisja	sztuki " " " "	82:25	82:00	82:25
II emisja	sztuki " " " "	64:50	64:00	64:35
II emisja	sztuki " " " "	85:00	83:50	85:00
4% Pożyczka Dolarowa	\$ 1)	38:75	36:25	38:50
				-38:00
4%	" Konsolidacyjna zł w zł.	53:50	52:88	53:13
		-52:75 ²⁾	-51:25 ²⁾	-53:38
				-52:25 ²⁾
				-52:00 ²⁾
5%	" Konwersyjna zł	59:25	59:00	59:00
				-59:25
5%	" Konwers. Kol. zł			56:00
6%	" Dolarowa \$	52:50	51:25	52:25
				-w zł za \$ 100
7%	" Stabilizacyjna	368:00	368:00	368:00
	Dolary Fl. hol., Fr. szwaj., Funty szterlingi Kor. szwedzkie			

Listy zastawne i obligacje banków

			w % % nominalu	
8%	L. Z. Państw. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83:25	83:25
5%	" " " " "	zł w zł. 1927	94:00	94:00
7%	" Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83:25	83:25
8%	" " " " "	zł w zł. 1924	94:00	94:00
8%	Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83:25	83:25
8%	" " " " "	zł w zł. 1924	94:00	94:00
5%	Obl. Bud. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	93:00	93:00
5½%	L. Z. Banku " "	zł w zł. 1924	81:00	81:00
5½%	" " " " "	zł w zł. 1927	81:00	81:00
5½%	Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1924	81:00	81:00
5½%	" " " " "	zł w zł. 1927	81:00	81:00

1) \$ 5 = zł 44:57.

2) Dotyczy drobnych odcinków.

Listy zastawne i obligacje
towarzystw kredytowych

8%	L. Z. Tow. Kred. Przem. Pol- skiego ¹⁾	£	68'00	68'00	68'00
4½%	L. Z. Tow. Kred. Ziemińskiego	zł	52'50	51'25	52'50
4½%	„ „ Pozn. Ziem. Kred.	zł	49'50	48'25	49'50
4½%	„ „ „ „ „	zł w zł			48'50
5%	„ „ „ „ „	zł	58'75	57'75	58'75
5%	„ „ „ „ „	zł			
	z 1933 r.	zł	58'00	57'25	57'50
				-57'25	
				-57'50	
				-57'75 ²⁾	
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi	zł			
	z 1933 r.	zł	52'00	51'25	52'00
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Piotrkowa	zł			47'50
	z 1933 r.	zł			
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Siedlec	zł			28'75
	z 1933 r.	zł			
	Obligacje miast				
VIII i IX 6%	Poż. Konw. m. Warszawy	zł			56'25

POŻYCZKI POLSKIE
NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH³⁾

(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach—obroty)

New York	26/IV—1/V	3÷8/V	10÷15/V
6% dolarowa			
1920	48 ³ / ₄ —48 ¹ / ₈ —48 ¹ / ₃	48 ¹ / ₂ —48 ¹ / ₈ —48 ¹ / ₈	47 ¹ / ₂ —47—47 ¹ / ₂
	(5 000)	(16 000)	(16 000)
8% Dillon			
1925	47 ¹ / ₂ —45 ¹ / ₃ —45 ¹ / ₃	46—45 ⁵ / ₈ —45 ⁵ / ₈	46 ¹ / ₄ —45 ¹ / ₈
	(37 000)	(6 000)	—46 ¹ / ₄ (15 000)
7% stabilizac.			
1927	63 ¹ / ₈ —61 ¹ / ₂ —62 ¹ / ₄	62 ¹ / ₂ —61 ¹ / ₂ —62	62—61—62
	(21 000)	(23 000)	(24 000)
7% Warszawy			
1928	44 ¹ / ₄ —43 ¹ / ₈ —43 ¹ / ₈	42 ³ / ₄ —41 ⁷ / ₈ —42 ¹ / ₈	42 ¹ / ₂ —41 ¹ / ₂
	(4 000)	(7 000)	—42 ¹ / ₂ (12 000)
7% Śląska			
1928	bez obrotów	43 ¹ / ₈ —43—43 ¹ / ₈	43—42 ¹ / ₂ —43
		(10 000)	(8 000)
Londyn			
7% stabilizac.			
1927	62'20—60'20	61'54—60'54	—
	—60'95	—61'04	—
Zurych			
7% stabilizac.			
1927	—	—	—
Paryż			
7% stabilizac.			
1927	64'73—64'53	65'80—64'03	65'55—63'94
Mediolan			
7% włoska			
1924	96'39—96'28	—	98'52—97'22
	—96'39 (200)	—	—98'02 (675)

Z BANKU POLSKIEGO

STAN RACHUNKÓW BANKU POLSKIEGO W DN. 10 MAJA 1937 R.—Obroty walutowe zwyczajne Banku stale kształtują się korzystnie, wykazując nadwyżkę skupu walut i dewiz nad ich sprzedażą przez Bank. To samo miało miejsce w dekadzie sprawozdawczej.

W związku z korzystnym kształtowaniem się obrotów walutowych rosną też i rezerwy walutowe Banku. Zwykła rezerw tych w I dekadzie maja wyniosła zł 3'5 miln. Osiągnęły one poziom dość znacznie wyższy niż przed miesiącem, tj. niż na ultimo I dekady kwietnia (zł 39'8 miln. wobec zł 35'5 miln.) i bardzo poważnie wyższy niż przed rokiem, tj. niż na ultimo I dekady maja ub. r., kiedy wynosiły one tylko zł 15'6 miln.

Jednocześnie rosną rezerwy z ł o t a —częściowo dzięki stosunkowo większym zakupom złota w kraju (objawy detezauryzacyjne), częściowo dzięki drobnym zakupom złota za granicą. W I dekadzie maja b. r. rezerwy złota zwiększyły się o zł 0'8 miln. i doszły do zł 409'6 miln. Jest to suma o zł 2'9 miln. wyższa niż przed miesiącem, tj. niż dn. 10/IV b. r., i poważnie, bo o zł 19'2 miln., tj. o ok. 5%—wyższa niż przed rokiem, tj. niż dn. 10/V ub. r.

1) Gwarantowane przez Skarb Państwa.

2) Dotyczy drobnych odcinków.

3) Kursy w %—ch nominalu, obroty — w jednostkach walutowych danego kraju (w Mediolanie—w tysiącach).

W stosunku do sumy obiegu biletów bankowych i części natychmiast płatnych zobowiązań, podlegającej pokryciu (tj. przewyżki ich ponad zł 100 miln., uznane za pewne minimum tych zobowiązań)—powyższe rezerwy złota stanowiły w dn. 10/V 36'02%, czyli więcej niż na ultimo kwietnia, mniej nieco niż przed miesiącem (na koniec I dekady kwietnia) i więcej niż przed rokiem (na koniec I dekady maja ub. r.). Liczbowo ten ruch zwykły procentowy pokrycia z ł o t e m obiegu i zobowiązań ilustruje następujące zestawienie:

	%
10/IV 1937	36'48
30/IV „	35'82
10/V „	36'02
10/V 1936	34'61

Wzrost procentu pokrycia w I dekadzie maja tłumaczy się częściowo wzrostem sumy pokrycia, tj. rezerw złota, częściowo zaś—skróceniem się podlegającej pokryciu sumy obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań (właściwie ich części, uwzględnianej przy obliczaniu pokrycia); suma ta zmniejszyła się w dekadzie sprawozdawczej z zł 1 241'2 miln. do zł 1 237'0 miln. (względnie z zł 1 141'2 miln. do zł 1 137'0 miln.).

Z sumy powyższej spadek w I dekadzie maja wykazał tylko jeden składnik, mianowicie—jak zwykle na początku miesiąca—obieg biletów bankowych, zmniejszając się z zł 995'7 miln. do zł 969'7 miln. Drugi składnik—natychmiast płatne zobowiązania—wykazał wzrost—z zł 245'5 miln. do zł 267'3 miln.

Wzrost zobowiązań w drobnej części dotyczył pozycji „różne rachunki”, której saldo podniosło się w dekadzie sprawozdawczej z zł 69'4 miln. do zł 71'9 miln., głównie jednak nastąpił w zakresie lokat żyrowych, które zwykowały z zł 176'1 miln. do zł 195'4 miln.

Utrzymujące się na bardzo niskim poziomie lokaty kas państwowych w I dekadzie maja jeszcze nieznacznie obniżyły się, natomiast zwykowały poważnie lokaty na rachunkach prywatnych. Osiągnęły one na ultimo dekady poziom znacznie wyższy niż przed miesiącem i zwiększyły się blisko o połowę w stosunku do stanu przed rokiem, jak to liczbowo ilustruje następujące zestawienie (w miln. zł):

Lokaty żyrowe:		
	kas państwowych	pozostałe
10/IV 1937	0'6	174'3
30/IV „	0'6	175'4
10/V „	0'6	194'8
10/V 1936	0'7	135'7

Obieg biletów bankowych obniżył się w I dekadzie maja o zł 26'0 miln.; analogiczny spadek w I dekadzie kwietnia wyniósł zł 25'8 miln., marca—zł 18'8 miln., lutego—zł 18'7 miln., stycznia—zł 47'4 miln. Na ultimo I dekady maja obieg osiągnął poziom nieznacznie niższy niż przed miesiącem, lecz dość znacznie (o ok. 4%) niższy niż przed rokiem, jak to widzimy z następującego zestawienia (w miln. zł):

10/IV 1937	973'8
30/IV „	995'7
10/V „	969'7
10/V 1936	1 010'1

Spadek obiegu w dekadzie sprawozdawczej znajdował w dużym stopniu odpowiednik w dopływie lokat na rachunki żyrowe, poza tym zaś wiązał się ze zniżką kredytów Banku. Jeśli chodzi o 3 główne formy kredytów Banku—to spadek wykazały: portfel wekslowy (o zł 7'4 miln.) i pożyczki zastawowe (o zł 18'0 miln.), natomiast portfel skupionych przez Bank biletów skarbowych, który po dłuższym okresie spadku doszedł w kwietniu do bardzo niskiego poziomu—wykazał w dekadzie sprawozdawczej wzrost o zł 12'9 miln.

W okresie miesięcznym od końca I dekady kwietnia do końca I dekady maja zmiany w stanie kredytów były różnokierunkowe: portfel wekslowy nieznacznie skurczył się, ale pożyczki zastawowe i portfel biletów skarbowych wzrosły, jak to wykazuje poniższe zestawienie (w miln. zł):

	Wzrost (+) lub spadek (—)
Kredyty dyskontowe	— 5'2
Pożyczki zastawowe	+14'6
Bilety skarbowe	+ 3'0

W okresie rocznym 10/V 1936—10/V 1937 nastąpił (przy jednoczesnym spadku obiegu i wzroście lokat żyrowych) silny spadek kredytów Banku—tak, że np. pożyczki zastawowe skurczyły się przeszło 3-krotnie, a obieg biletów skarbowych—blisko 4-krotnie. W liczbach absolutnych tę zniżkę kredytów przedstawia następujące zestawienie (w miln. zł):

	Spadek
Kredyty dyskontowe	98'5
Pożyczki zastawowe	67'3
Bilety skarbowe	46'3

Jeśli chodzi o inne—poza omówionymi wyżej formami kredytów—operacje czynne Banku, to nie wykazały one w I dekadzie maja większych zmian: zapas skupionych przez Bank monet srebrnych i bilonu zwiększył się tylko o zł 3-5 miln., portfel skupionych papierów kredytu długoterminowego wzrósł załedwie o zł 0-03 miln., a dług Skarbu Państwa (kredyt bezprocentowy) pozostał w dalszym ciągu w ogóle niezmienny.

Cale bankowe pokrycie obiegu, obejmujące rezerwy walutowe i wszystkie postacie działalności kredytowej Banku, przedstawia następujące zestawienie (w tys. zł):

	10/IV	30/IV	10/V
Waluty i dewizy	35 545	36 341	39 825
Weksle krajowe	558 477	560 664	553 287
Bilety skarbowe	1 456	3 163	16 065
Polskie monety srebrne i bilon	47 876	46 788	48 483
Pożyczki zabezpieczone zastaw.	29 561	50 539	32 563
Papiery proc. własne	134 463	134 469	134 500
Dług Skarbu Państwa	90 000	90 000	90 000
Razem:	897 378	921 964	914 723

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

KRONIKA ZAGRANICZNA

OGÓLNE

ŚWIATOWE WYDOBYCIE ROPY NAFTOWEJ W 1936 R.—W światowym wyścigu wydobywania ropy naftowej w ciągu ostatniego 5-lecia rekord osiągnęły od niedawna eksploatowane tereny Iraku, zwiększając udział w światowym wydobyciu z 0-07% w 1932 r. na 1-59% w 1936 r., przy czym zajęły dziewiąte miejsce wśród krajów—producentów ropy, osiągnąwszy produkcję 394 tys. wag. (w 1932 r. 12 tys. wag.).

Z głównych producentów—Stany Zjedn. obniżyły swój udział w światowym wydobyciu ropy z 60-66% na 59-84%; zmniejszyły też

swój udział: Wenezuela, Rumunia, Indie Holenderskie i Meksyk, a także Z. S. R. R., który jednak w porównaniu z 1935 r. (10-22%) w 1936 r. miał większy udział (11-91%).

W porównaniu z 1935 r. całkowite światowe wydobycie ropy naftowej w 1936 r. było większe o 10%, w porównaniu zaś z 1932 r. o 37%.

Udział Polski w światowej produkcji zmniejszył się do 0-21%, tj. o 0-02 w porównaniu z 1935 r. i o 0-10 w porównaniu z 1932 r. Udział poszczególnych krajów w światowym wydobyciu ropy naftowej przedstawia poniższe zestawienie (w %-ach):

Poza nielicznymi wyjątkami—a wśród nich i Polską, gdzie, niestety, produkcja ropy naftowej od dłuższego czasu z roku na rok spada—we wszystkich niemal krajach wydobycie ropy naftowej stale wzrasta, i to we wzmagającym się tempie. Znamienny jest też fakt, że produkcja Niemiec w 1936 r. w dalszym ciągu utrzymała się na poziomie 1935 r., tj. od 1931 r. podwoiła się, zbliżywszy się do produkcji Polski. W 1931 r. w Niemczech wydobyto 22 tys. wagonów, w Polsce zaś—63 tys. wag., w 1936 r. w Polsce—51 tys., a w Niemczech—44 tys. wag. Rozwój produkcji—biorąc w liczbach absolutnych—poszczególnych krajów przedstawiał się w ostatnim 5-leciu następująco (w tysiącach wagonów):

(p. zestawienie obok u dołu)

W Stanach Zjedn., gdzie nastąpiło w ciągu 5-lecia zwiększenie ogólnego wydobycia o 10-4%—największą produkcję, bo 38-9% całego wydobycia Stanów, daje Texas, na drugim miejscu znajduje się Kalifornia—19-6%, a na trzecim—Oklahoma—18%. Zwiększenie wydobycia ropy w Stanach Zjedn. znajduje się w związku z wzrostem zapotrzebowania wewnętrznego o 11-2%, i to przede wszystkim w zakresie produktów pędnych (benzyna, olej gazowy itd.), na skutek czego nastąpił w Stanach nie notowany od kilkunastu lat spadek zapasów (do poziomu z 1924 r.). Toteż osiągnięta dzięki temu dobra cena ropy posłużyła za zachętę do odkrycia blisko 200 nowych pól naftowych. Zainwestowany w przemysł naftowy Stanów Zjedn. olbrzymi kapitał w sumie ok. \$ 12 mild., przy liczbie zatrudnionych w tym przemyśle, wynoszącej 1 miln. osób, w dalszym ciągu zapewnia mu jedno z poważniejszych miejsc w gospodarce Stanów.

W Z. S. R. R. plan produkcji ropy wykonano w 90%. W Rumunii przy ostatnio zauważonym spadku produkcji ropy staje się aktualne poszukiwanie nowych terenów naftowych.

B.

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA WŁÓKIENNICZA W WASZYNGTONIE.

W kwietniu obradowała w Waszyngtonie pierwsza międzynarodowa konferencja włókiennicza. Konferencja ta zwołana została z inicjatywy Prezydenta Roosevelta, który kierował się przy tym całym szeregiem momentów zarówno o charakterze politycznym, jak i gospodarczym. Na decyzję jego wpłynęły niewątpliwie w dużej mierze obawy przed stałym wzrostem eksportu japońskich wyrobów włókienniczych na rynek Stanów Zjednoczonych, co groziło włókiennictwu krajowemu poważnymi komplikacjami. Poza tym Roosevelt pragnął spowodować możliwość wypowiedzenia się na najbar-

	1932	1933	1934	1935	1936
Stany Zjedn. Am.	59-70	63-01	60-29	60-66	59-84
Z. S. R. R.	11-98	11-00	10-93	10-22	11-91
Wenezuela	9-44	8-17	10-28	10-16	9-85
Rumunia	4-07	3-76	4-09	3-72	3-56
Persja	3-57	3-60	3-33	3-03	3-06
Meksyk	2-66	2-33	2-64	2-62	2-41
Holand. Indie Wschodnie	2-86	2-78	2-64	2-50	2-19
Irak	0-07	0-09	0-26	1-48	1-59
Kolumbia	1-28	0-93	1-15	1-12	1-15
Peru	0-71	0-96	0-90	0-97	0-94
Argentyna	1-02	0-97	0-98	0-94	0-85
Trynidad	0-77	0-67	0-74	0-72	0-74
Indie i Burma	0-65	0-62	0-58	0-55	0-55
Sarawak (ang. Borneo) . .	0-19	0-17	0-13	0-31	0-24
Polska	0-31	0-28	0-26	0-23	0-21
Niemcy	0-15	0-12	0-14	0-20	0-18
Japonia	0-13	0-17	0-13	0-12	0-11
Equador	0-13	0-10	0-12	0-11	0-11
Egipt	0-15	0-12	0-10	0-08	0-03
Inne	0-15	0-15	0-31	0-26	0-48

	1932	1933	1934	1935	1936
Stany Zjedn. Am.	10 765	12 254	12 293	13 450	14 853
Z. S. R. R.	2 117	2 124	2 391	2 424	2 957
Wenezuela	1 709	1 729	2 011	2 238	2 444
Rumunia	734	738	847	838	870
Persja	655	720	766	759	760
Meksyk	484	509	567	597	599
Holand. Indie Wschodnie	509	553	606	549	545
Irak	12	12	103	362	394
Kolumbia	229	183	242	245	286
Peru	131	176	216	226	232
Argentyna	189	195	200	204	212
Trynidad	143	135	153	164	183
Indie i Burma	122	121	145	127	133
Sarawak (ang. Borneo) . .	53	62	67	66	60
Polska	56	55	53	52	51
Niemcy	23	24	32	43	44
Japonia	23	21	26	27	28
Equador	23	23	23	25	26
Egipt	27	24	22	18	18
Inne	63	63	80	93	124

Razem: 18 067 19 721 20 843 22 507 24 819

dziej aktualne i palące tematy włókiennicze delegatom 3 grup, tj. rządów, pracowników i pracodawców. Wreszcie, nie można również pominąć dążenia do pokazania społeczeństwu amerykańskiemu możliwości zgodnej współpracy na terenie Międzynarodowego Biura Pracy właśnie przedstawicieli rządu, pracodawców i robotników. Ta intencja była niejako wspólna zarówno dla Roosevelta, jako inicjatora konferencji, z uwagi na dokonywane się obecnie w Stanach Zjednoczonych wyraźne zmiany struktury ustawodawstwa socjalnego, jako też i dla M. B. P.—technicznego realizatora prac przygotowawczych konferencji.

W konferencji wzięło udział 208 delegatów, reprezentujących 27 państw. Ale 12 państw nie przysłało pełnej delegacji. Tak np. Brazylia, Finlandia, Niemcy, Litwa, Rumunia, Z. S. R. R. itd. nie przysłały delegacji pracodawców. Niemcy, Brazylia, Finlandia, Turcja, Z. S. R. R. nie przysłały delegatów robotników. Niektóre państwa, jak Niemcy lub Z. S. R. R., nie wzięły udziału w konferencji ze względów zasadniczych, ograniczając się jedynie do reprezentacji rządowej, inne zaś kraje ograniczyły liczbę swych delegatów z uwagi na stosunkowo niewielką rolę, jaką odgrywają one w przemyśle włókienniczym. Najliczniej reprezentowane były Stany Zjedn., delegujące 54 osoby. Delegacje Anglii i Japonii liczyły po 21 osób, Kanady—13, Francji—12, Holandii i Polski—po 10. Na czele delegacji polskiej, która reprezentowała wszystkie 3 grupy, stał Ambasador R. P. w Waszyngtonie P. Potocki, wybrany przez konferencję na przewodniczącego grupy rządowej.

Konferencja, której przewodniczył b. Gubernator stanu New-Hampshire i b. Prezydent Urzędu Bezpieczeństwa Socjalnego John G. Winant, obradowała na zebraniach plenarnych oraz w 3 komisjach: ekonomicznej, socjalnej i statystycznej. Podstawą orientacyjną prac konferencji był olbrzymi raport, przygotowany przez Międzynarodowe Biuro Pracy. W raporcie tym podkreślono na wstępie, iż „zadaniem konferencji jest możliwie szczegółowe rozpatrzenie warunków technicznych, w których pracuje przemysł włókienniczy w poszczególnych państwach świata, oraz zbadanie możliwości poprawy bytu robotnika włókienniczego przez skrócenie czasu pracy do 40 godzin tygodniowo. Raport M. B. P., opracowany na podstawie danych olbrzymiej ankiety, rozpisanej we wszystkich państwach, stanowi jak gdyby wielką i niezwykle sumienne opracowaną monografię światowej gospodarki włókienniczej na wszystkich jej odcinkach. Tak więc, raport omawia zagadnienia: produkcji włókienniczej, surowców, organizacji przemysłu, dalej—znaczenie problemów socjalnych i gospodarczych tego przemysłu, światowy handel surowcami i wyrobami włókienniczymi, geograficzne i strukturalne zmiany tego przemysłu, problemy nadmiernej produkcji i spożycia, czynniki konkurencji międzynarodowej, zagadnienia walutowe, charakterystykę zatrudnionych robotników, problemy plac, czasu pracy, bezrobocie, możliwości poprawy warunków bytu robotników i wnioski, dotyczące możliwości akcji międzynarodowej w zakresie normowania warunków pracy i plac.

Ten olbrzymi program stanowił podstawę dla naświetlenia przez delegatów poszczególnych krajów najbardziej charakterystycznych zagadnień i zjawisk, występujących na terenie ich państw. Delegacja polska położyła specjalny nacisk na zagadnienia surowcowe. Stanowisko to spotkało się z pełnym zrozumieniem na konferencji, tym bardziej, iż szereg krajów, reprezentowanych na konferencji, znajduje się w analogicznej sytuacji, jeżeli chodzi o zaopatrywanie surowcowe przemysłu włókienniczego.

Dyskusja nad zagadnieniami skrócenia czasu pracy w przemyśle włókienniczym, kwestiami

surowcowymi i statystyką włókiennictwa światowego znalazła swój wyraz w raportach 3 komisji.

Komisja ekonomiczna zaleca m. in. w swoich rezolucjach, aby rządy, nawiązując stosunki handlowe, brały pod uwagę warunki socjalne, istniejące w poszczególnych krajach, oraz wpływ międzynarodowych konwencji pracy na te warunki. Rezolucje komisji obejmują również postulat liberalizacji stosunków w handlu międzynarodowym oraz kwestie surowcowe. Tak więc komisja ekonomiczna stwierdza, że w interesie ogólnym leży kontynuowanie prac nad zagadnieniem ułatwienia dostępu do źródeł surowców—w zależności od potrzeb poszczególnych przemysłów. Poza tym komisja zaleca utworzenie specjalnej komisji międzynarodowej dla zbadania warunków produkcji i cen we włókiennictwie oraz przestudiowanie kwestii wprowadzenia w tym przemyśle plac minimalnych i wynagrodzeń dodatkowych, jako pewnej zasady, w tych krajach, gdzie nie była ona dotąd stosowana.

Komisja socjalna zaleca w swych rezolucjach m. in. kontynuowanie badań problemu skracania czasu pracy we włókiennictwie oraz podkreśla konieczność ograniczenia do minimum zasady pracy wielozmianowej. Wreszcie, komisja socjalna kładzie nacisk na konieczność ustalenia pewnych sankcji prawnych przy stosowaniu umów zbiorowych.

Raport komisji statystycznej zaleca m. in. wyrównanie, w miarę możliwości, różnic, istnie-

jących na terenie poszczególnych państw w zakresie statystyki włókiennictwa. Wprowadzenie jednolitych metod i ustalenie pewnej wspólnej zasady ułatwi porównywalność danych statystycznych, które w obecnej formie wykazują bardzo poważne zasadnicze rozbieżności.

Całokształt rezolucji konferencji waszyngtońskiej stanowi obszerny materiał—uzgodniony w szerokich zarysach przez wszystkie delegacje—dla specjalnej czerwcowej konferencji Międzynarodowego Biura Pracy. Konferencja ta odbędzie się w Genewie i ma być poświęcona całkowicie zagadnieniom 40-godzinnego tygodnia pracy. Pod tym względem konferencja waszyngtońska dała pozytywne wyniki w postaci stworzenia jak gdyby wspólnych wytycznych dla dalszej dyskusji nad olbrzymim kompleksem zagadnień przemysłu włókienniczego, zatrudniającego 15 miln. osób na całym świecie.

M. K.

DANIA

BILANS PŁATNICZY W 1936 R.—Opublikowane zostały ostatnio dane o zobowiązaniach i należnościach zagranicznych Danii, zestawione na podstawie specjalnych deklaracji, składanych przez banki, przedsiębiorstwa, a także przez osoby prywatne. Należności i zobowiązania—według poszczególnych rodzajów—przedstawiały się w 1936 r. w porównaniu z 1935 r. następująco (w miln. kor. na koniec roku):

	1936	1935
Zobowiązania ogółem	2 057	2 237
Obligacje państwowe itp. za granicą	748	838
Zobowiązania banków hipot. i państwowego fund. budowl.	145	180
Pożyczki komunalne	395	453
Obligacje instytucji kredyt. i hip. za granicą	130	120
Inne dłużne pap. wart. za granicą	225	220
Różne zadłużenia długoterminowe	15	15
Zadłużenia na rachunkach bieżących	399	411
Należności ogółem	691	683
Zagraniczne papiery wartościowe w Danii	300	305
Należności długoterminowe	25	25
„ z rachunków bieżących	366	353

Saldo należności i zobowiązań zagranicznych jest więc ujemne w dalszym ciągu i wyniosło w końcu ub. r. Kor. 1 366 miln., co oznacza jednak spadek w porównaniu ze stanem na koniec 1935 r. o Kor. 188 miln. Poprawa ta jest głównie wynikiem dewaluacji szeregu walut na jesieni ub. r.

Rozpatrując poszczególne pozycje, musimy przede wszystkim zwrócić uwagę na znaczny spadek zadłużenia wobec zagranicy z tytułu obligacji państwowych. Spadek netto o Kor. 90 miln. jest głównie zyskiem dewaluacyjnym, który wyniósł w ub. r. Kor. 110 miln. Na zmniejszenie tej pozycji wpłynęły poza tym spłaty zaciągniętych pożyczek w sumie Kor. 14 miln. i repatriacja na sumę Kor. 4÷5 miln. Z drugiej strony zadłużenie zagraniczne Państwa wzrosło o Kor. 4÷6 miln. skutkiem zaciągnięcia 2 pożyczek w Szwecji w maju ub. r.

Spadek zobowiązań banków hipotecznych itd. oraz pożyczek komunalnych jest również w przeważającym stopniu wynikiem dewaluacji, które odbiły się najsilniej na pożyczkach

komunalnych, zaciągniętych jeszcze przed wielką wojną.

Wzrost zobowiązań z tytułu innych dłużnych papierów wartościowych, znajdujących się za granicą, jest częściowo wynikiem wywozu tych papierów, częściowo zaś powstał skutkiem wzrostu depozytów w bankach krajowych na rzecz obywateli duńskich, zamieszkałych za granicą.

Należności i zobowiązania w rachunkach bieżących zmieniły się stosunkowo nieznacznie. W wyniku przesunięć nastąpiła jednak poprawa w stosunku do 1935 r. o Kor. 25 miln. W tej pozycji dominujące stanowisko zajmuje Anglia, z którą obrót kredytów bieżących wykazuje ujemne saldo Kor. 132,2 miln., następne miejsce zajmuje Holandia z ujemnym saldem Kor. 8,5 miln. Salda dodatnie rozkładają się pomiędzy poszczególne kraje bardziej równomiernie, przy czym pierwsze miejsce zajmuje Norwegia (Kor. 19,0 miln.).

Bilans płatniczy Danii przedstawiał się w ub. r. następująco (w miln. Kor.):

PASYWA	1936	1935	1934
A. Spłaty zobowiązań krótkoterminowych			
Przywóz towarów	1 484	1 329	1 354
Odsetki	105	110	110
Zyski przedsiębiorstw zagranicznych	15	15	10
Turystyka	45	30	25
Różne	20	20	20
Razem A:	1 749	1 578	1 594

B. Spłaty zobowiązań długoterminowych

Obsługa pożyczek	40	40	40
Przewóz duńskich papierów wartościowych	33	17	28
„ zagranicznych papierów wartościowych	13	14	9
Razem B:	101	86	92
Razem pasywa:	1 850	1 664	1 686

AKTYWA

A. Wzrost należności krótkoterminowych

Wydów towarów	1 380	1 267	1 235
Przewóz towarów	215	201	191
„ osób	5	5	5
Odsetki	15	15	15
Zyski krajowych przedsiębiorstw za granicą	30	32	20
Wpływy z obcych statków	64	58	55
Turystyka	30	25	20
Wydów złota	—	31	—
Różne	15	15	15
Razem A:	1 754	1 649	1 556

B. Wzrost należności długoterminowych

Zaciągnięte pożyczki publiczne	46	5	—
Wydów krajowych papierów wartościowych	44	21	38
Wydów zagranicznych papierów wartościowych	15	14	10
Różne	10	10	10
Razem B:	115	50	58
Razem aktywa	1 869	1 699	1 614
Saldo	+ 19	+ 35	— 72

Ogólnie można stwierdzić pewne pogorszenie obrotu płatniczego. Na pogorszenie to wpłynął przede wszystkim wzrost o Kor. 42 miln. ujemnego salda bilansu handlowego. Pod tym względem trudno jest liczyć obecnie na poprawę z uwagi na ożywienie koniunkturalne. Poprawy natomiast można się spodziewać w pozycjach obsługi pożyczek zagranicznych jak i kuponów od nich, a to ze względu na przeprowadzone w ub. r. dewaluacje, których wpływ w całej rozciągłości ujawnił się dopiero w ostatnim kwartale ub. r.

M. S.

JUGOSŁAWIA

SYTUACJA GOSPODARCA I FINANSOWA W 1937 R.—Według przedstawień urzędowych—sytuacja gospodarcza i finansowa Jugosławii w 1936 r. kształtowała się nader pomyślnie pod każdym względem. Nie ma dziedziny, w której nie zostałby zanotowany postęp.

Rzecz jasna, że w takim kraju rolniczym jak Jugosławia, zbiory odgrywają rolę szczególnie ważną dla całego życia gospodarczego i decydują o sytuacji większości ludności. Otóż, urodzaj zbóż w Jugosławii wypadł w ub. r. tak pomyślnie, jak nigdy dotychczas. Zbiory pszenicy wyniosły 9 340 tys. q, czyli o 46% więcej aniżeli w 1935 r. Zbiór kukurydzy stanowił w 1936 r. 51 054 tys. q—wobec 30 284 tys. q w 1935 r. (zwiększenie aż o 69%). Ponieważ w krajach zamorskich zbiory zbóż wykazywały poważny deficyt w porównaniu z latami poprzednimi, rolnictwo jugosłowiańskie korzystało w ub. r. z lepszych warunków sprzedaży swych produktów. Na skutek tego ludność wiejska mogła zwiększyć swą siłę nabywczą, a jednocześnie wzmocnić swe zakupy na rynku wewnętrznym, przyczyniając się tym do poprawy w innych dziedzinach gospodarstwa krajowego. Obliczono, że w 1936 r. dochód z rolnictwa wynosił 57·2% dochodu narodowego, gdy w 1931 r. stanowił 43·8%.

Giełda, mogąc służyć za barometr gospodarczy, wykazała w 1936 r. tendencję do znacznej poprawy i stabilizacji. Obroty giełdowe wyniosły w ub. r. 1 714 miln. din.,

czyli były o 106% większe od obrotów w 1934 r. i o 46% od obrotów w 1935 r. Budownictwo również wykazało większą, aniżeli w latach poprzednich, intensywność, przyczyniając się do poprawy sytuacji w tych gałęziach przemysłu, które blisko są związane z budownictwem, tzn. w przemyśle cementowym, w cegielniach, w przemyśle drzewnym i in.

Poprawa odbiła się również na zmniejszeniu liczby bankructw i na zwiększeniu liczby nowych przedsiębiorstw, na spotęgowaniu ruchu kolejowego, żeglugi rzecznej i morskiej, na wzroście obrotów w portach itd. Zanotowano również zwiększenie wkładów oszczędnościowych.

Handel zagraniczny Jugosławii rozwijał się w 1936 r. nader pomyślnie, gdyż osiągnął w ogólnych obrotach sumę 8 453 miln. din., czyli zwiększył się o 723 miln. din. (9·35%). Wywóz wyniósł 4 376 miln. din., a przywóz—4 077 miln. din.—tak, że saldo dodatnie stanowiło 299 miln. din.

W ostatnich 8 latach handel zagraniczny Jugosławii kształtował się następująco (w miln. dinarów):

	Wywóz	Przywóz	Saldo
1929	7 921·7	7 594·7	+ 326·9
1930	6 780·0	6 960·1	— 180·0
1931	4 800·9	4 800·2	+ 0·7
1932	3 055·5	2 859·6	+ 195·9
1933	3 377·8	2 882·5	+ 495·3
1934	3 878·2	3 573·2	+ 304·9
1935	4 030·3	3 699·7	+ 330·5
1936	4 376·1	4 077·0	+ 299·1

W ostatnich 2 latach pierwsze miejsce w handlu z Jugosławią zajęły Niemcy. W 1936 r. udział tego kraju wynosił—tak po stronie eksportu, jak i importu—ok. 25% całego obrotu. Po Niemczech idą: Austria, Czechosłowacja, Anglia, Stany Zjedn., Grecja, Belgia, Włochy, Węgry, Szwajcaria itd.

Co do Polski, zajęła ona w przywozie jugosłowiańskim czternaste miejsce, a w wywozie—18 miejsce. Na wywóz jugosłowiański do Polski składały się przeważnie: tytoń, sliwy suszone, skóry jagnięce, sliwki świeże i winogrona. Przywóz zaś z Polski składał się głównie z: szyn i innych materiałów kolejowych, parafiny, wyrobów włókienniczych, soli kamiennych, węgla, nasion buraczanych itd.

Według statystyki jugosłowiańskiej, wymiana z Polską przedstawiała się w ostatnich 7 latach następująco (w milionach dinarów):

	Wywóz z Jugosławii do Polski	Przywóz z Polski do Jugosławii	Saldo
1930	48·6	113·5	— 64·9
1931	50·0	66·8	— 16·8
1932	59·0	54·7	+ 4·3
1933	39·5	48·9	— 9·4
1934	50·7	67·2	— 16·5
1935	67·1	61·3	+ 5·8
1936	61·0	52·6	+ 8·4

Pomyślna sytuacja gospodarcza pozwoliła na lekką zwwyżkę budżetu państwowego na rok 1937/1938. Nowy budżet przewiduje wydatki w sumie 10·9 mild. din.—wobec 10·3 mild. din. w 1936/37 r. Budżet jest ściśle zrównoważony. Rząd spodziewa się jednak, że uda się mu poczynić pewne oszczędności w wydatkach i w ten sposób zamknąć budżet pewną nadwyżką, jak to miało już miejsce w latach poprzednich. Tak np. w 1935/36 r. nadwyżka dochodów nad wydatkami wyniosła 438 miln. din. Co do wykonania budżetu za cały 1936/37 r., to w pierwszych 9 miesiącach tego roku nadwyżka stanowiła znaczną sumę, bo 850·3 miln. din.

Co do sytuacji Banku Narodowego—to sprawozdania stwierdzają, że rezerwy złota, stanowiące pokrycie obiegu, zwiększyły się w ciągu 2 lat—1935 i 1936—o 44% i przekroczyły w ogólnej swej sumie 2 mild. din. Stosunek tych rezerw do obiegu wahał się w granicach od 22·49% do 30·84%, obieg zaś zwiększył się z 4·8 mild. din. do 5·4 mild. din.

W.-G. D.

Z RYNKÓW
ZAGRANICZNYCH

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH.—Ceny w okresie 3 ÷ 15/V 1937 r. kształtowały się następująco (w walucie daniego kraju, w Buenos Aires, Liverpoolu i Hamburgu — w \$ — za 100 kg):

	3 ÷ 8/V	10 ÷ 15/V	Wzrost (+) lub spadek (—) %
Pszenica			
Berlin	21·20	21·20	—
Praga	159·45	160·45	—
Chicago	—	4·72	—
Buenos Aires	4·59	4·47	— 2·7
Liverpool	5·46	5·54	+ 1·4
Wiedeń	36·87½	36·87½	—
Hamburg	5·54	5·53	— 0·2
Żyto			
Berlin	17·50	17·50	—
Praga	129·98	129·98	—
Chicago	4·45	4·34	— 2·5
Wiedeń	27·44	27·31	— 0·5
Hamburg	5·30	5·30	—
Owies			
Berlin	—	—	—
Praga	123·14	123·14	—
Chicago	3·80	3·69½	— 2·9
Buenos Aires	2·18	2·18	—
Liverpool	4·36½	4·54	+ 4·1
Wiedeń	27·75	28·00	+ 0·9
Hamburg	3·09	3·07	— 0·7

Owies

Berlin	—	—	—
Praga	123·14	123·14	—
Chicago	3·80	3·69½	— 2·9
Buenos Aires	2·18	2·18	—
Liverpool	4·36½	4·54	+ 4·1
Wiedeń	27·75	28·00	+ 0·9
Hamburg	3·09	3·07	— 0·7

Jęczmień browarowy

Berlin	21·35	21·35	—
Praga	138·50	138·50	—
Chicago	5·25	5·23	— 0·4
Wiedeń	34·00	34·00	—
Hamburg	—	—	—

SUROWCE WŁÓKIENNICZE

—Rynki bawełny w kwietniu podlegały takim samym wahaniom, jak i rynki całego szeregu innych surowców. Dlatego też można określić przebieg koniunktury kwietniowej na rynkach bawełny jako zdecydowanie nierówny. Zwłaszcza II połowa kwietnia zaznaczyła się spadkiem cen bawełny, znacznie silniejszym, aniżeli tego ogólnie oczekiwano. Podkreślić jednak należy, że spadek cen tego surowca był słabszy niż cen innych surowców, jak np. metali. Nie można przy ocenie sytuacji rynku bawełnianego zapominać, że jeżeli chodzi o bawełnę amerykańską, to —poza momentami ogólnopolitycznymi o charakterze międzynarodowym — olbrzymią rolę odgrywają w dalszym ciągu momenty wewnętrzno-polityczne i wewnętrzno-gospodarcze, jak najściślej związane z polityką Prezydenta Roosevelta i sytuacją ekonomiczną kraju. Otóż, w kwietniu duże wrażenie wywołała enuncjacja amerykańskiego Ministra Rolnictwa Wallace'a, w której ostrzegł on przed nadmiernym redukowaniem terenów, zajętych pod uprawę bawełny, gdyż mogłoby to —jego zdaniem— pociągnąć za sobą nadmierną i niepożądaną wyżkę cen. Jest to zmiana dotychczasowej polityki, wskazująca na to, że środki interwencyjne, korzystne dla gospodarstwa w okresie kryzysu, muszą być zaniechane w okresie poprawy koniunktury. Równocześnie Rząd Stanów poczynił szereg posunięć, zmuszających farmerów do rzucania na rynek przynajmniej częściowo większych partii surowca, co również wpływało na ceny w sensie zniżkowym. Zresztą Rząd sam zapowiadał, że zamierza znowu później do okresu nowych zbiorów zlikwidować wszystkie operacje, związane z akcją finansowania farmerów —tak, aby po raz pierwszy od szeregu lat sezon bawełniany 1937/38 kształtował się pod wpływem zupełnie swobodnej i normalnej aparatury rynku bawełnianego. Realizacja tego projektu uzależniona jednak będzie od zdolności chłonnych rynku światowego w odniesieniu do bawełny amerykańskiej. Zbyt bawełny amerykańskiej na rynku wewnętrznym doznał dalszego zwiększenia. Przedsiębiorstwo Stanów Zjedn. wchłonęło w kwietniu o 15÷20% bawełny więcej aniżeli w marcu, który był okresem rekordowym. Zbyt bawełny amerykańskiej w eksporcie

na rynki światowe również uległ ostatnio poprawie. Dotychczas w tegorocznym sezonie eksport bawełny amerykańskiej wyniósł przeszło 10¼ miln. bel, tj. o 1 miln. więcej aniżeli w ub. r. i o blisko 3 miln. więcej aniżeli przed 2 laty. Jeżeli pomimo tego Rząd Stanów Zjedn. zamierza poddać rewizji swą politykę bawełnianą, to wpływa na to niewątpliwie powszechna na całym świecie tendencja do zwiększenia uprawy tego surowca. Według danych oficjalnych amerykańskich zbiorów bawełny w 1936 r. wyniosły 30 651 tys. bel, co oznacza rekord, nienotowany od 30 lat. Zbiory bawełny amerykańskiej w 1936 r. wyniosły ok. 12¼ miln. bel, a więc stosunkowo mniej niż np. w 1931 r. lub 1926 r. Stany Zjednoczone pragną jednak — wobec wzrostu produkcji bawełny na świecie —zapewnić sobie maksymalny udział w zbiorach światowych, i stąd właśnie płyną te zmiany nastrojów na rynku bawełny amerykańskiej. Rynek surowca egipskiego wykazywał nastroje bardziej nerwowe, a redukcja cen w ciągu kwietnia przekroczyła 150 punktów. Dopiero pod koniec miesiąca nastąpiło pewne uspokojenie.

Rynek wełny przez cały kwiecień pozostawał pod znakiem wyżki cen. W zakresie wełny południowo-afrykańskiej notowano wzmożone zakupy Japonii, a jednocześnie po raz pierwszy wystąpiła bardzo aktywnie Czechosłowacja, co pozostaje w związku z wejściem w życie w II połowie lutego nowego układu handlowego, który przewiduje wzmożone zakupy wełny. Na rynku Południowej Ameryki transakcje eksportowe uległy poważnemu zwiększeniu. W szczególności Anglia, Belgia, Włochy i Japonia wydatnie zwiększyły swe zakupy. Redukcji uległy w tegorocznym okresie sezonowym zakupy Francji Niemiec i Polski. Transakcje, zawarte przez Stany Zjedn., były większe o 80%, Japonii —o 50%. Co do wełny australijskiej, to główny sezon jej zakupów dobiegł końca. Przebieg sezonu pod względem cen był bardzo korzystny. Globalny szacunek transakcyjny wełną australijską w tym sezonie wynosi £ 62 miln., a więc niemal 2½ razy tyle co w 1930 r. i mniej więcej tyleż, co w 1928/29 r. Głównym odbiorcą przez cały sezon była W. Brytania, a następnie —Japonia. Nowym odbiorcą na wielką skalę stały się ostatnio Stany Zjedn., gdzie susza bardzo poważnie zredukowała ilość krajowej

wełny. Zakupy Hiszpanii, z łatwo zrozumiałych względów, odpadły niemal całkowicie, co jednak zrównoważone zostało transakcjami z Ameryką Północną. Dn. 27/IV otwarta została trzecia seria aukcyj wełny kolonialnej w Londynie. Ceny pierwszego tygodnia aukcyj zwiększały o 5÷10%.

Rynek juty wykazał w I połowie kwietnia zwiększenie cen w granicach, nienotowanych od 2 lat. Ceny w Kalkucie zwiększały w ciągu tygodnia o 12÷15%. Przyczyna wyżki tkwiła z jednej strony w szacowaniach zbiorów na ok. 9 miln. bel, tj. tyle, ile już skonsumował rynek światowy. Ponieważ —z drugiej strony— zrzeczenia producentów juty nie zamierzają złagodzić swej polityki redukcji produkcji, wytworzyć się może nawet brak tego surowca. Poza tym trwający od 4 tygodni strajk w indyjskim przemyśle jutowym spowodował wzmożone zakupy ze strony Ameryki Północnej i Południowej. Zredukowało to również zapasy surowca, co w rezultacie spowodować musiało zwiększenie cen, tym bardziej, że i doniesienia z terenów uprawy, gdzie brak było deszczów, brzmiały niekorzystnie. Nie można wreszcie nie podkreślić, że jednym z czynników szalonej wyżki cen były transakcje spekulacyjne, które jednak pod koniec miesiąca załamały się całkowicie.

Rynek lnu wykazuje niezwykle skurczenie zapasów. Wpływa to —pomimo stosunkowo niewielkich rozmiarów transakcyj— na ceny, zwiększające w dalszym ciągu. Z uwagi na silnie wyśrubowane ceny lnu sowieckiego stosunkowo łatwiejszy zbyt znajdowały lny bałtyckie i belgijskie. Cena lnu lotewskiego zwiększała w kwietniu do £ 54 za gatunek livonian R.

Rynek konopi wykazywał znacznie spokojniejszą tendencję zwiększającą przy obrotach stosunkowo niewielkich.

Na rynku jedwabiu odbiorcy ze Stanów Zjedn. uskuteczniłi bardzo poważne zakupy jedwabiu włoskiego —tak, iż dla niektórych gatunków wyżka cen wyniosła od dawna nienotowaną wysokość 2÷3 lir na 1 kg. Rynek Yokohamy, Kantonu i Szanghaju nie notował wydatniejszych zmian —przy cenach utrzymanych z tendencją mocniejszą.

M. K.

PRZEDRUK DOZWOLOWY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 5 12 50 (Druk.)

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; ZAGRANICĄ: kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 500; II i III str. okł. — zł 400; str. zwycz.: 1 str. — zł 300, 1/2 str. — 200, 1/4 str. — zł 125, 1/8 str. — zł 75. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓŁEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, 1/2 str. — zł 110, 1/3 str. — zł 80, 1/4 str. — zł 70, 1/8 str. — zł 55, 1/16 str. — zł 40, 1/32 str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse i t. p. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor naczelny: CZESŁAW PECHE

Redaktor: WACŁAW SZURIG

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
JERZY LUBOWICKI

Redaktor działu rolniczego:
CZESŁAW BOBROWSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL”

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Ubezpieczeń PORT, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

odbędzie się w dn. 2 czerwca 1937 r. o godz. 12 w poł. w lokalu Spółki w Warszawie, Krakowskie Przedmieście 59, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zağajenie i wybór przewodniczącego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki w roku 1936;
- 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r.;
- 5) Podział zysku;
- 6) Udzielenie absolutorium władzom Spółki;
- 7) Zatwierdzenie budżetu na 1937 r. oraz ustalenie wysokości wynagrodzenia dla Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki na 1937 r.;
- 8) Wybory do Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 9) Zezwolenie członkom władz Towarzystwa Ubezpieczeń Port Spółka Akcyjna na uczestnictwo we władzach innych Towarzystw Ubezpieczeń.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu winni złożyć swe akcje lub świadectwa depozytowe w biurze Zarządu Spółki przynajmniej 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 1136a

II OGŁOSZENIE

„Morze Północne”—Polskie Towarzystwo dla Połowu Śledzi

Spółka Akcyjna w Gdyni-Port

Na zasadzie upoważnienia wydanego przez Sąd Okręgowy w Gdyni, jako Sąd Rejestrowy w dn. 10 maja 1937 r. zwołuje niżej podpisany akcjonariusz na dz. 7 czerwca 1937 r. o godz. 10

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Spółki Akcyjnej pod firmą: „Morze Północne”, Polskie Towarzystwo dla Połowu Śledzi, Spółka Akcyjna w Gdyni — Port. Zgromadzenie odbędzie się w Gdyni, przy ul. 10 Lutego Nr 24 w kancelarii notariusza Hilarego Ewerta Krzemienieńskiego w Gdyni.

Na przewodniczącego Zgromadzenia Sąd wyznaczył niżej podpisanego.

Porządek obrad jest następujący:

- 1) Zağajenie przez przewodniczącego zamianowanego przez Sąd Rejestrowy;
- 2) Przedłożenie przez Zarząd sprawozdań, bilansów, rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1934/35 i 1935/36, rozpatrzenie i zatwierdzenie tychże;
- 3) Powzięcie uchwały o podziale zysków lub pokryciu strat;
- 4) Udzielenie władzom spółki pokwitowania z wykonania obowiązków;
- 5) Zatwierdzenie uchwał powziętych przez Walne Zgromadzenie w dn. 15/V 1935 r.;
- 6) Odwołanie obecnego zarządu i wybór nowego zarządu;
- 7) Odwołanie dotychczasowej Komisji rewizyjnej i wybór nowej Komisji rewizyjnej;
- 8) Ustanowienie rady nadzorczej i wybór pięciu członków do tej rady (wniosek ewentualny);
- 9) Wybór i mianowanie prokurenta spółki;
- 10) Wolne wnioski;
- 11) Zamknięcie.

1161a

Dick Cornelius Mühring

II OGŁOSZENIE

L i k w i d a t o r

Towarzystwa Handlowo-Ajenturowego, Spółki Akcyjnej

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się dn. 31 maja 1937 r. o godz. 12 we Lwowie przy ul. Halickiej Nr 19, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania likwidatora, bilansu na dz. 31 grudnia 1936 r. i rachunku likwidatora za 1936 r.;
- 2) Upoważnienie likwidatora do zbycia nieruchomości z wolnej ręki.

1084-20-21

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Teren” Spółka Akcyjna dla Przemysłu Budowlanego

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w Krakowie, w biurze przy ul. Batorego 15b dn. 31 maja 1937 r. o godz. 18, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 2) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1936 r.;
- 3) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki;
- 4) Uchwalenie rozwiązania Spółki;
- 5) Ustanowienie jednego likwidatora w miejsce przewidzianej statutem komisji likwidacyjnej;
- 6) Zatwierdzenie bilansu otwarcia likwidacji;
- 7) Sprawa zbywania nieruchomości z wolnej ręki w toku likwidacji i ustalania minimalnej ceny zbycia;
- 8) Wolne wnioski.

Uwaga. — PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje przynajmniej 7 dni przed Zgromadzeniem w biurze Spółki, w Krakowie, ul. Batorego 15b. 1214

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Modrzejów-Kantke, Zjednoczone Zakłady Górniczo-Hutnicze

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, iż

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 1 czerwca 1937 o godz. 17 w lokalu Biura Zarządu w Warszawie, ul. Srebrna 9 z następującym porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu, rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1936;
- 2) Budżet i plan działań;
- 3) Wybory władz;
- 4) Zatwierdzenie nabycia nieruchomości i upoważnienie Zarządu do nabycia, sprzedaży, dzierżawy, względnie do zamiany nieruchomości oraz do korzystania z kredytu i zabezpieczenia tegoż.

Akcje na okaziciela i zastępujące je zaświadczenia będą przyjmowane w Biurze Zarządu w dni powszednie w godz. od 10—12 do dn. 24 maja b. r. włącznie. 1210

II OGŁOSZENIE

Walne Zgromadzenie

Spółki Akcyjnej Wirek Kopalnie w Goduli

w dn. 16/XI 1936 r. uchwalilo

obniżenie kapitału akcyjnego

z zł 30 000 000 na zł 15 000 000, poczynwszy od dn. 1 września 1936 r.

Zarząd wzywa przeto wierzycieli Spółki, aby, jeżeli nie zgadzają się na obniżenie, wnieśli swe sprzeciwy w ciągu trzech miesięcy, licząc od daty ostatniego ogłoszenia.

Wirek Kopalnie, Spółka Akcyjna

(—) T. Stadnikiewicz

1039-19-21-23

II OGŁOSZENIE

Zarząd Pierwszej Krajowej Fabryki Manometrów, Termometrów i Przyrządów Laboratoryjnych Henryk Neuman, Spółka Akc.

zawiadamia powtórnie, że

WALNE ZEBRANIE

odbędzie się w dn. 31 maja b. r. o godz. 18 we Włocławku, Kaliska 21, z porządkiem dziennym ogłoszonym w „Monit. Polskim” Nr 102 z 5/V 1937 r. 1225

II OGŁOSZENIE
ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE
AKCJONARIUSZY

Drukarni Dziennika Poznańskiego, Spółki Akcyjnej

w P o z n a n i u

odbędzie się w **poniedziałek dn. 7 czerwca 1937 r.**, o godz. 4 po poł. w sali Redakcji Dziennika Poznańskiego w Poznaniu, ul. Pocztowa 9.

Porządek obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Przedłożenie i rozpatrzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r.;
- 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej o sprawdzeniu rachunków rocznych;

4) Powzięcie uchwał co do zatwierdzenia sprawozdania Zarządu, Rady Nadzorczej, bilansu, oraz rachunku zysków i strat za 1936 r. i powzięcie uchwały o zużyciu wykazanego zysku w kwocie zł 31.11;

5) Udzielenie pokwitowania Radzie Nadzorczej i Zarządowi za wykonane przez nich obowiązki;

6) Uchwała co do obniżenia kapitału zakładowego Spółki o zł 125 000, i wydanie każdemu akcjonariuszowi 2 nowych akcji serii A po zł 500 nominalnej wartości w zamian za jedną starą akcję o nominalnej wartości zł 2 000;

7) Uchwała co do podwyższenia kapitału zakładowego Spółki z zł 125 000 na zł 250 000, tzn. o zł 125 000 przez wypuszczenie 250 akcji imiennych uprzywilejowanych serii B po zł 500 każda;

8) Zmiana § 3 Statutu, który ma otrzymać następujące brzmienie:

„Kapitał zakładowy wynosi zł 250 000 i podzielony jest na 500 akcji imiennych każda po 500 zł.

Akcje podzielone są na dwie kategorie a mianowicie 250 akcji zwykłych serii A i 250 akcji uprzywilejowanych serii B.

Każdej zwykłej akcji serii A na Walnym Zebraniu przysługuje jeden głos, każdej uprzywilejowanej akcji serii B przysługują na Walnym Zebraniu dwa głosy.

Przy rozdziale czystego zysku przewidziane w § 11 Statutu 4% dywidendy przeznacza się najpierw dla akcji uprzywilejowanych, jeśli zysk Spółki na to pozwoli, może być przyznana dywidenda dla akcji serii A.

Przy likwidacji przedsiębiorstwa sumy uzyskane z likwidacji wypłaca się najpierw na akcje serii B i to aż do pokrycia ich nominalnej wartości, reszta przypada na akcje serii A.

O ile po pokryciu nominalnej wartości obu serii pozostanie jeszcze nadwyżka z likwidacji rozdziela się ją proporcjonalnie na wszystkie akcje obu kategorii.

Dotychczasowy § 3 Statutu brzmiał następująco:

„Kapitał zakładowy wynosi zł 250 000 i podzielony jest na 125 akcji imiennych, każda po zł 2 000.00”.

9) Zmiana § 9 Statutu, który ma otrzymać następujące brzmienie:

„Walne Zebranie ma oprócz funkcji prawem przepisanych mianowicie następujące kompetencje:

- a) wybiera członków Rady Nadzorczej,
- b) zatwierdza bilans roczny oraz rachunek zysków i strat,
- c) uchwała podział czystego zysku i udziela pokwitowania Radzie Nadzorczej i Zarządowi.

Zwyczajne Walne Zebranie odbywa się corocznie najpóźniej w marcu, nadzwyczajne zaś może zwołać każdego czasu Rada Nadzorcza lub Zarząd.

Nieobecnym akcjonariuszom przysługuje prawo udzielania plenipotencji, ale wyłącznie akcjonariuszom.”

Dotychczasowe brzmienie § 9 Statutu było następujące:

„Na Walnym Zebraniu przysługuje każdej akcji jeden głos. Ilość głosów, które jedna osoba reprezentować może ogranicza się do najwyżej 30 głosów. Walne Zebranie ma oprócz funkcji prawem przepisanych, mianowicie następujące kompetencje:

- a) wybiera członków Rady Nadzorczej,
- b) zatwierdza bilans roczny oraz rachunek zysków i strat,
- c) uchwała podział czystego zysku i udziela pokwitowania Radzie Nadzorczej i Zarządowi.

Zwyczajne Walne Zebranie odbywa się corocznie, najpóźniej w marcu, nadzwyczajne zaś może zwołać każdego czasu Rada Nadzorcza lub Zarząd.

Nieobecnym akcjonariuszom przysługuje prawo udzielania plenipotencji, ale wyłącznie akcjonariuszom z tem zastrzeżeniem, że żaden nie może na Walnym Zebraniu reprezentować więcej akcji niż trzydzieści wyłącznie swoich”.

Zarząd Drukarni Dziennika Poznańskiego S. A. w Poznaniu

(—) Hilary Gottowt

1165a

II OGŁOSZENIE

Z a r z ą d

Goleszowskiej Fabryki Portland-Cementu, Spółki Akc.

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

38 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w Warszawie w biurze Spółki przy Pl. Napoleona 3 m. 5 w dn. **31 maja 1937 r.** o godz. 10 przed poł. z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie z działalności Zarządu w roku gospodarczym 1936, zatwierdzone przez Radę Nadzorczą;
- 2) Odczytanie sprawozdania Komisji Rewizyjnej;
- 3) Przedłożenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok gospodarczy 1936 i powzięcie uchwały w sprawie pokrycia straty przedsiębiorstwa;
- 4) Udzielenie absolutorium organom Spółki;
- 5) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 6) Ustalenie wynagrodzenia dla delegatów Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Powzięcie uchwały w sprawie zmiany § 4 pkt 2 i § 15 statutów Spółki celem dostosowania tychże do postanowień kodeksu handlowego, a mianowicie:

uzupełnienie § 4 pkt. 2 statutów Spółki przez słowa: „Do warunków i sposobu umorzenia akcji stosuje się przepisy kodeksu handlowego” i ustalenie brzmienia § 15 statutów Spółki, jak następuje:

„(1) Wszelkie akty hipoteczne i notarialne, dotyczące kupna, sprzedaży i obciążenia nieruchomości podpisują dwaj członkowie Zarządu łącznie, lub przy jednolicebowym składzie Zarządu członek Zarządu łącznie z prokurentem”.

„(2) Wszelkie umowy oraz akty prywatne i notarialne, a między nimi także i pełnomocnictwa, o ile te ostatnie nie odnoszą się do spraw, wymienionych w ustępie pierwszym, czeka, tudzież wszelkie żądania zwrotu sum, bieżącą korespondencję oraz potwierdzenia odbioru przesyłek i dokumentów, podpisują dwaj członkowie Zarządu łącznie, lub jeden członek Zarządu z prokurentem łącznie, lub dwaj prokurenci łącznie. Do indosowania weksli wystarcza podpis dwóch członków Zarządu lub jednego członka Zarządu z prokurentem lub dwóch prokurentów”.

„(3) Potwierdzenie odbioru przesyłek i dokumentów podpisuje jeden członek Zarządu lub jeden prokurent”.

„(4) Podpisy winny być położone pod wypisaną, wydrukowaną, lub stemplem wyciśniętą firmą Spółki”.

Akcjonariusze, zamierzający wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć swe akcje w oryginale lub zaświadczenie na dowód złożenia akcji u notariusza lub w jednej z instytucji kredytowych w następujących miejscach: w Bielsku, w Śląskim Zakładzie Kredytowym, w Goleszowie, w Kasie Spółki, w Warszawie, w Warszawskim Banku Dyskontowym, ul. Fredry 3, w Wiedniu, w Austriackim Zakładzie Kredytowym — Wiedeńskim Banku Związkowym, I. Schottengasse 6.

1238

II OGŁOSZENIE

Zarząd Mechanicznej Cegielni Dąbrówka Wilanowska St. Rostkowski

SPÓŁKA AKCYJNA

zwołuje niniejszym

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

na dz. **31 maja 1937 r.** o godz. 18 w lokalu Zarządu Spółki, Warszawa, ul. Smolna 19, z porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków; 5) Udzielenie Zarządowi absolutorium; 6) Wybór Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

1075-20-21

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE SPÓŁKI AKCYJNEJ

Fabryki Portland-Cementu „Szczakowa”

Zarząd Spółki Akcyjnej Fabryki Portland-Cementu „Szczakowa” ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

50 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w Warszawie, w biurze Spółki przy ul. Plac Napoleona 3 m. 5 w dn. 31 maja 1937 r. o godz. 3 po poł. z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu, zatwierdzone przez Radę Nadzorczą za rok gospodarczy 1936;
- 2) Odczytanie sprawozdania Komisji Rewizyjnej, przedłożenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1936 — tudzież powzięcie uchwały co do pokrycia strat przedsiębiorstwa;
- 3) Udzielenie absolutorium dla władz Spółki;
- 4) Ustalenie liczby członków Rady Nadzorczej i wybory do Rady Nadzorczej;
- 5) Wybory Komisji Rewizyjnej;
- 6) Ustalenie wynagrodzenia delegatów Rady Nadzorczej do indywidualnego wykonywania czynności nadzorczych oraz wynagrodzenia Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze, zamierzający wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć swe akcje w oryginale lub zaświadczenie na dowód złożenia akcji u notariusza lub w jednej z krajowych instytucji kredytowych w następujących miejscach: w Bielsku, w Śląskim Zakładzie Kredytowym, w Warszawie — w Kasie Spółki, Plac Napoleona 3 m. 7, w Warszawskim Banku Dyskontowym, ul. Fredry 8, w Wiedniu — w Austriackim Zakładzie Kredytowym — Wiedeńskim Banku Związkowym, I. Schottengasse 6. 1236

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Browaru w Częstochowie dawn. K. Szwede

podaje do wiadomości, że w dn. 1 czerwca 1937 r. o godz. 17 odbędzie się w kancelarii notariusza Karola Hettlingera w gmachu Hipoteki przy ul. Kapucyńskiej 6 w Warszawie

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Odwołanie dotychczasowych i wybory nowych członków Rady Nadzorczej;
- 3) Odwołanie dotychczasowych i wybory nowych członków Zarządu;
- 4) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje w Biurze Zarządu Spółki najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, o których mowa jest w art. 399 p. 2 Kodeksu Handlowego. 1101-20-21

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Przedsiębiorstw Technicznych Zaborowski i S-ka

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 9 czerwca 1937 r. o godz. 5 po poł. w siedzibie Spółki w Warszawie, przy ul. Trębackiej 10, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków za 1936 r. oraz udzielenie absolutorium władzom Spółki; 4) Powzięcie uchwały, przewidzianej przez art. 430 Kodeksu Handlowego; 5) Uchwała o pokrycie strat przez obniżenie kapitału zakładowego o sumę zł 240 000 oraz podwyższenie kapitału o zł 240 000; 6) Zatwierdzenie budżetu na 1937 r.; 7) Ustalenie wynagrodzenia Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje lub kwity depozytowe przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, w Biurze Spółki, Trębacka 10. 1246

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Zjednoczone Fabryki Portland-Cementu „Firley”, Spółka Akc.

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że — stosownie do §§ 13 i 15 statutu Spółki — zwołuje się w Warszawie w lokalu Spółki przy ul. Czackiego Nr 14, III p.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

na dz. 31 maja 1937 r. w poniedziałek o godz. 18.

Porządek dzienny:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu za 1936 r. oraz rachunku strat i zysków, jako też udzielenie władzom absolutorium; 3) Uzupełniające wybory do władz Spółki; 4) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej; 5) Wyznaczenie wynagrodzenia Radzie Nadzorczej za 1937 r. oraz Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

W myśl § 19 statutu, PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu Walnym, winni co najmniej na siedem dni przed terminem tego Zgromadzenia złożyć w Zarządzie (ul. Czackiego 14, III. p.) w godzinach od 11 do 13 swoje akcje lub świadectwa tymczasowe, względnie świadectwa zastawowe lub depozytowe polskich instytucji kredytowych państwowych lub prywatnych, działających na mocy statutów, przez rząd zatwierdzonych. W świadectwach tych winny być wymienione ogólna suma nominalnej wartości i numery akcji, wzgl. świadectw tymczasowych, oraz wyraźnie zaznaczone, że akcje te wzgl. świadectwa tymczasowe nie będą wydane właścicielom, ani też sprzedane przed ukończeniem Zgromadzenia Walnego. 1242

II OGŁOSZENIE

Zarząd Elektrowni Okręgu Warszawskiego, Spółki Akc.

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 31 maja 1937 r. (poniedziałek) o godz. 11 odbędzie się w sali konferencyjnej Towarzystwa Ubezpieczeń „Przezorność” w Warszawie, ul. Świętokrzyska Nr 23

SIEDMNASTE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie za ubiegły rok operacyjny;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków za 1936 r., sprawozdanie Komisji Rewizyjnej oraz uchwała w sprawie podziału zysków;
- 4) Wybory do Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wyznaczenie wynagrodzenia dla członków Rady i Komisji Rewizyjnej.

Właściciele akcji winni przynajmniej na siedem dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć je na ręce Zarządu w biurze Spółki, Warszawa, ul. Świętokrzyska Nr 23. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej.

Stosownie do § 8 statutu, Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji. 1243

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej do Eksploatacji Państwowego Monopoli Zapalczanego w Polsce

zawiadamia, że w dn. 31 maja b. r. w poniedziałek o godz. 11 w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Królewskiej Nr 3, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, rachunku zysków i strat oraz bilansu za okres sprawozdawczy 1936 r.; 2) Powzięcie uchwały co do przeznaczenia czystego zysku za 1936 r.; 3) Ustalenie liczby członków Zarządu i wybory członków Zarządu; 4) Wybory Komisji Rewizyjnej i wyznaczenie wynagrodzenia; 5) Wnioski Akcjonariuszów. 1244

Zarząd Towarzystwa Ubezpieczeń „Przezorność”, Spółka Akc.

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów Towarzystwa, że

**44 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

odbędzie się w **poniedziałek, dn. 31 maja 1937 r. o godz. 11 min. 30 przed poł.** w lokalu Towarzystwa w Warszawie, przy Pl. Napoleona Nr 9.

Porządek obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej z działalności Towarzystwa za 1936 r.;
- 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r. i powzięcie stosownych uchwał;
- 4) Udzielenie absolutorium władzom Spółki;
- 5) Budżet na 1937 r.;
- 6) Wybory członków Zarządu;
- 7) Wybory Komisji Rewizyjnej;
- 8) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej;
- 9) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów, zgłoszone w trybie przepisany.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu, winni złożyć do Zarządu Towarzystwa, Warszawa, Pl. Napoleona 9, akcje lub zaświadczenia o zdeponowaniu akcji u notariusza, lub w jednej z instytucji kredytowych, działających w kraju, przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 1069-20-21

I OGŁOSZENIE

Kolej Lokalna Piła—Jaworzno, Spółka Akcyjna

Stosownie do postanowień §§ 11—19 statutu ogłasza się, że

**XXXIV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZY**

Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Piła—Jaworzno” odbędzie się w **dn. 19 czerwca 1937 r. o godz. 10 przed poł.** w lokalu Biura Małopolskich Kolei Lokalnych we Lwowie, przy ul. Jagiellońskiej Nr 1 II p.

Przedmiotem obrad będą:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 1936 r. i uchwała co do udzielenia absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 2) Uchwała co do użycia zysku;
- 3) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 4) Ustalenie ryczałtu na koszty podróży dla członków Rady Nadzorczej.

Według postanowień § 21 statutu każda akcja daje prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostanie złożona przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia w kasie Spółki, w Akcyjnym Banku Hipotecznym Oddział w Krakowie, w Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie, lub w Banku Związku Spółek Zarobkowych w Warszawie i nie będzie odebrana przed ukończeniem tegoż.

Ewentualne dodatkowe wnioski do porządku dziennego lub jego uzupełnienia mogą być zgłoszone najpóźniej w dn. 3 czerwca 1937 r. w Zarządzie we Lwowie, przy ul. Jagiellońskiej Nr 1 II p.

1240

Zarząd

„Zdroje Polskie”, Spółka Akcyjna w likwidacji

zawiadamia, że

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

odbędzie się **dn. 15 czerwca 1937 r. o godz. 19** w biurze Spółki w Warszawie, Al. Jerozolimska 22 m. 5.

Porządek obrad: 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków na dz. 31 grudnia 1936 r. oraz pokwitowanie Komisji Likwidacyjnej; 2) Wybory członków Komisji Likwidacyjnej i Rewizyjnej i wyznaczenie im wynagrodzenia; 3) Wnioski.

W celu uczestniczenia w Zgromadzeniu należy złożyć w biurze Spółki akcje lub odpowiednie zaświadczenia przed dn. 8 czerwca b. r.

1249

Zarząd Spółki Akcyjnej Fabryki Sukna A. G. Borst w Zgierzu

podaje do wiadomości, że w **dn. 12 czerwca 1937 r. o godz. 17** w lokalu Zarządu Spółki w Zgierzu przy ul. M. Focha pod Nr 6, odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zwyczajnego Zgromadzenia; 2) Wybór przewodniczącego Zgromadzenia; 3) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej, przyjęcie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysku i strat za 1936/7 rok sprawozdawczy; 4) Uzupełniające wybory członka Zarządu na miejsce ustępującego, zgodnie z § 17 statutu Spółki; 5) Wybory członków Komisji Rewizyjnej; 6) Upoważnienie Zarządu do sprzedaży nieruchomości mieszkalnych, maszyn i urządzeń fabrycznych Spółki; 7) Wolne wnioski, zgłoszone przez PP. Akcjonariuszów w myśl przepisów ustawy.

PP. Akcjonariusze, zamierzający zgłosić dodatkowe wnioski na porządek dzienny, mogą to uczynić najpóźniej na 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem, stosownie do art. 54 prawa o spółkach akcyjnych. 1247-21-22

I OGŁOSZENIE

**Zarząd Fabryki WYROBÓW WEŁNIANYCH I Bawełnianych
„M. i T. Pikielni”, Spółka Akcyjna w Łodzi**

niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w **poniedziałek dn. 14 czerwca b. r. o godz. 5 po poł.** odbędzie się w lokalu własnym Spółki, w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej Nr 76

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI**

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1936 r.; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1936 i udzielenie Zarządowi absolutorium; 4) Podział zysku za 1936 r.; 5) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w powyższym Zgromadzeniu, winni złożyć akcje swoje w biurze Zarządu Spółki co najmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia. 1239

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Dom Handlowy I. Cwejko”, Spółka Akcyjna w Warszawie

zawiadamia, że

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW odbędzie się w siedzibie Zarządu Spółki w Warszawie, ul. Bieleńska 23, w **dn. 11 czerwca 1937 r. o godz. 19** z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków oraz sprawozdania za 1936 r.; 2) Zmiana § 7 statutu Spółki przez powiększenie składu Zarządu z 4 do 7 członków; 3) Wybór 3 nowych członków Zarządu; 4) Uzupełnienie składu Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje w biurze Zarządu Spółki lub w odpowiedniej instytucji bankowej co najmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 1213

I OGŁOSZENIE O OTWARCIU LIKWIDACJI SPÓŁKI

Kolej Lokalna Tarnopol—Zbaraż, Spółka Akc. w likwidacji

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Tarnopol—Zbaraż” uchwaliło w dn. 13 maja 1937 r. otwarcie likwidacji Spółki z dn. 1 czerwca 1937 r.

Wobec tego wzywa się wierzycieli Spółki do zgłoszenia ich wierzycielskości do dn. 17 stycznia 1938 r. w Biurze Małopolskich Kolei Lokalnych we Lwowie, przy ul. Jagiellońskiej Nr 1 II p.

1241

Likwidatorzy

III OGŁOSZENIE

Zarząd firmy „Elektrobudowa“, Wytwórnia Maszyn Elektrycznych Spółka Akcyjna w Łodzi

ogłasza, że w dn. 26 października 1935 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki uchwaliło

**podwyższyć dotychczasowy kapitał zakładowy Spółki
o złotych 125 000**

czyli do wysokości zł 250 000 w drodze nowej emisji 1250 sztuk akcji na okaziciela wartości nominalnej po zł 100 każda, na następujących warunkach:

- 1) Pierwszeństwo do nabycia akcji nowej emisji służy dotychczasowym akcjonariuszom w stosunku do ilości posiadanych akcji — po cenie emisyjnej zł 105 za każdą nową akcję;
- 2) Wpłata na akcje nowej emisji winna być dokonana w siedzibie Spółki w Łodzi przy ul. Kopernika 56/58, przy czym nastąpić może w trzech ratach, a mianowicie 25% ceny emisyjnej do dn. 1 lipca 1937 r., 25% do dn. 1 października 1937 r. i 50% do dn. 1 grudnia 1937 r. W razie niewykonania prawa poboru w terminie do dn. 1 lipca 1937 r. wyznaczony będzie nowy dwutygodniowy termin dla poboru pozostałych akcji przez wszystkich dawnych akcjonariuszów. Dodatkowy przydział nastąpi w stosunku do zgłoszeń. Akcje nierozebrałe i w terminie dodatkowym, Zarząd może przydzielić według swego uznania, przy czym dla nie akcjonariuszy po cenie zł 133 za akcję. Nieuiszczenie wpłaty w terminie pozbawia prawa poboru oraz utratę wpłaconej sumy na rzecz Spółki;
- 3) W wypadku niezgłoszenia nowej emisji do rejestru do dn. 20 grudnia 1937 r., zapisujący się na akcje przestają być zapisem związani;
- 4) Akcje nowej emisji będą brały udział w zyskach Spółki od dn. 1 stycznia 1938 r.

1027

Zarząd Spółki Akcyjnej

Polskie Towarzystwo Ubezpieczeń „Patria“, Spółka Akc.

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE ZGROMADZENIE WALNE

które odbędzie się w **poniedziałek dn. 31 maja 1937 r. o godz. 11** w sali sesjonalnej Towarzystwa w Warszawie, Pl. Napoleona 3, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r. z powzięciem uchwały w myśl art. 390 Kodeksu Handlowego;
- 3) Udzielenie absolutorium władzom Spółki;
- 4) Zatwierdzenie budżetu na 1937 r. oraz określenie wyngrodzenia Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki na 1937 r.;
- 5) Wybory do Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 6) Zezwolenie członkom władz Spółki na uczestnictwo we władzach innych Towarzystw Ubezpieczeń.

PP. Akcjonariusze chcący wziąć udział w Zgromadzeniu winni złożyć swoje akcje lub świadectwa depozytowe w biurze Zarządu Spółki, przynajmniej na tydzień przed terminem Walnego Zgromadzenia, z zachowaniem przepisów art. 399 Kodeksu Handlowego.

1261

I OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki WYROBÓW Metalowych „Sztancmet“ Spółka Akcyjna w Warszawie

zawiadamia, że w dn. 9 czerwca 1937 r. o godz. 12 w poł. w kancelarii notariusza Juliana Siennickiego w Warszawie przy ul. Kapucyńskiej w gmachu Hipoteki, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok sprawozdawczy 1936, zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za tenże okres i udzielenie pokwitowania Zarządowi; 3) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków; 4) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje lub świadectwa depozytowe najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia w biurze Spółki „Sztancmet“ w Warszawie przy ul. Dobrej 58.

1263-21-22

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Towarzystwo Ubezpieczeń „Piaś“, Spółka Akcyjna

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

17 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które się odbędzie w dn. 31 maja (poniedziałek) 1937 r. o godz. 18 w sali posiedzeń Towarzystwa w Warszawie przy ul. Moniuszki Nr 10 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia przez Prezesa Zarządu i wybór przewodniczącego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r.;
- 4) Pokwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków;
- 5) Zatwierdzenie budżetu na 1937 r. oraz określenie wyngrodzenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej na tenże rok;
- 6) Wybory członków do Zarządu i Rady Nadzorczej.

Walne Zgromadzenie będzie prawomocne, o ile na nim reprezentowana będzie stosownie do § 21 statutu Spółki nie mniej niż jedna czwarta ogólnej ilości akcji.

PP. Akcjonariusze, posiadający akcje na okaziciela, a chcący wziąć udział w Zgromadzeniu winni złożyć w kasie Spółki swe akcje, względnie świadectwa depozytowe, przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia z zachowaniem przepisów art. 399 K. H.

Zarząd Spółki Akcyjnej Towarzystwo Ubezpieczeń „Piaś“ przypomina tym PP. Akcjonariuszom Towarzystwa „Piaś“, a także sfluzjonowanej Spółki Akcyjnej „Zjednoczone Towarzystwo Ubezpieczeń Omnium i Wilia“, którzy nie wymienili dotychczas posiadanych przez nich akcji po zł 10,00 nominalnej wartości każda na nowe po zł 100,00, a życzyliby sobie przyjąć udział w Walnym Zgromadzeniu, o konieczności dokonania wymiany akcji przynajmniej na 7 dni przed datą Walnego Zgromadzenia. Wymiana akcji dokonywa się codziennie w wydziale Sekretariatu od godz. 8 do 13 z wyjątkiem niedziel i świąt.

1256

II OGŁOSZENIE

KOMISJA LIKWIDACYJNA

T-wa Fabryki Cukru i Rafinerii „Konstancja“ w likwidacji

niniejszym zawiadamia, że wobec niedojścia do skutku z powodu braku quorum, Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów zwołanego na dz. 10 maja 1937 r., odbędzie się w **drugim terminie w dn. 7 czerwca 1937 r. o godz. 18** w lokalu przy ul. Wilczej Nr 29a m. 3

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW TOWARZYSTWA

z tym samym porządkiem dziennym, a mianowicie:

- 1) Sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej — rozpatrzenie i zatwierdzenie tegoż sprawozdania oraz udzielenie Komisji Likwidacyjnej pokwitowania z tytułu jej czynności za cały czas trwania likwidacji; 2) Uznanie likwidacji za ukończoną i rozwiązanie Spółki oraz wybór osoby, której winny być oddane na przechowanie księgi i dokumenty Spółki; 3) Wobec śmierci względnie choroby niektórych członków Komisji wybór na miejsce dotychczasowej Komisji Likwidacyjnej jednego likwidatora dla zakończenia formalności likwidacji i rozwiązania Spółki.

Zgodnie z ustawą zebranie to będzie uważane za prawomocne, a decyzje jego za ostateczne bez względu na liczbę PP. Akcjonariuszów obecnych na zebraniu i ilość posiadanych przez nich akcji.

1187

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Francuskiego Tow. Akc. „Perun“, Spółka Akcyjna

odbędzie się w dn. 7 czerwca 1937 r. o godz. 11, w siedzibie Zarządu Głównego w Paryżu, 75 Quai d'Orsay.

Porządek dzienny:

- 1) Sprawozdanie Rady Nadzorczej za rok operacyjny 1936 r.;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie sprawozdania Komisji Rewizyjnej; 4) Wybór Komisji Rewizyjnej na 1937 r.;
- 5) Upoważnienie do wykonania art. 40 prawa z dnia 24/VII 1867 r.;
- 6) Wolne wnioski.

1204-20-21

Zarząd

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą Zakłady Przemysłowe „Eternit” SPÓŁKA AKCYJNA

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE ZGROMADZENIE WALNE

zwołane zostaje w lokalu Spółki Akcyjnej „Firley”, ul. Czackego Nr 14 m. 7 w Warszawie na dz. 29 maja 1937 r. w sobotę o godz. 11 rano.

Porządek dzienny:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Odczytanie protokołu ostatniego Zgromadzenia Walnego z dn. 25 maja 1936 r.;
- 3) Sprawozdanie Zarządu za rok operacyjny 1936;
- 4) Zatwierdzenie zamknięcia rachunkowego, bilansu i rachunku strat i zysków za 1936 r., oraz budżetu i planu działania na 1937 r.;
- 5) Zatwierdzenie wniosku Komisji Rewizyjnej o udzielenie Zarządowi absolutorium;
- 6) Upoważnienie Zarządu do obciążania i zbywania należących do Spółki nieruchomości w drodze kupna-sprzedaży lub zamiany oraz do nabywania na rzecz Spółki wszelkiego rodzaju nieruchomości;
- 7) Uzupełniające wybory do władz Spółki;
- 8) Oznaczenie wynagrodzenia członkom Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu Walnym, winni co najmniej na siedem dni przed terminem tego Zgromadzenia złożyć w Zarządzie Spółki (ul. Zgoda 8, m. 1), w godzinach od 11 do 1, swe akcje lub świadectwa tymczasowe, względnie świadectwa zastawowe lub depozytowe polskich instytucji kredytowych, państwowych lub prywatnych, działających na mocy statutów, przez Rząd zatwierdzonych. W świadectwach tych winny być wymienione ogólna suma nominalnej wartości i numery akcji, względnie świadectw tymczasowych, oraz wyraźnie zaznaczone, że akcje te, względnie świadectwa tymczasowe nie będą wydane przed ukończeniem Zgromadzenia Walnego.

944-19-21

II OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Narzędzi Chirurgicznych, Weterynaryjnych i WYROBÓW STAŁOWYCH OSTRYCH ALFONS MANN, Spółka Akc. w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów Spółki, że na dz. 28 maja 1937 r. o godz. 18 w siedzibie Zarządu Spółki, plac Małachowskiego 2, zostaje zwołane

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

Porządek obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego zebrania;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i Zarządu, zatwierdzenie bilansu na dz. 31 grudnia 1936 r., podział zysku oraz udzielenie Zarządowi absolutorium;
- 3) Uchwalenie preliminarza wydatków na 1937 r. i określenie wynagrodzenia władz Spółki;
- 4) Wybór jednego członka Zarządu i pięciu członków Komisji Rewizyjnej;
- 5) Sprawa rozbudowy fabryki.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w tym zebraniu, winni złożyć swoje akcje najpóźniej na dni siedem przed Zgromadzeniem w Zjednoczonym Banku Ziemiańskim Sp. Akc. w Warszawie, ul. Kredytowa 1, lub w biurze Zarządu Spółki.

1211

Zarząd Spółki Akcyjnej Wełnianej Manufaktury Stiller i Bielszowski w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

odbędzie się w lokalu Spółki w Łodzi przy ul. Cegielnianej 52 w pierwszym terminie dn. 12 czerwca 1937 r., w drugim terminie dn. 26 czerwca 1937 r. o godz. 5 po poł. z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 2) Zatwierdzenie bilansu za 1936 r., budżetu i planu działania na 1937 r.;
- 3) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów, złożone na 10 dni przed zebraniem.

1223

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Towarzystwo Przemysłu Metalowego K. Rudzki i S-ka, Sp. Akc.

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 31 maja 1937 r. o godz. 5 po poł. odbędzie się w siedzibie Spółki w Warszawie przy ul. Fabrycznej Nr 3

ZWYCZAJNE 61 WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za rok operacyjny 1936 oraz powzięcie uchwały o rozdziale zysków, względnie pokryciu strat;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie budżetu i planu działań na 1937 r.;
- 4) Potwierdzenie upoważnienia Zarządu do korzystania z kredytów w instytucjach finansowych i u osób prywatnych, zaciągania wszelkiego rodzaju pożyczek krajowych i zagranicznych, tudzież do hipotecznego ich zabezpieczenia;
- 5) Sprawa darowizny na rzecz gminy m. st. Warszawy części gruntów, położonych przy ulicach Fabrycznej i Rozbrat w Warszawie, przeznaczonych na ulice, place i zieleńce w związku z zatwierdzeniem planu parcelacji;
- 6) Wybór członków Zarządu w miejsce ustępujących;
- 7) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni — stosownie do art. 399 Kodeksu Handlowego — złożyć w siedzibie Zarządu Spółki (Fabryczna 3) w godzinach biurowych (między 10 i 3 po poł.) najpóźniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia akcje lub świadectwa depozytowe.

1215

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Mazovia” Fabryka Mebli Giętych w Radomsku

zwołuje na dz. 29 maja 1937 r. o godz. czwartej po poł. w Radomsku w lokalu Spółki przy ul. Dobryszczyckiej Nr 2

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Zarządu;
- 2) Wybór Prezesa Zarządu;
- 3) Określenie poborów członków Zarządu.
- 4) Sprawa dodatkowa: zamiana części terenu Spółki.

Prawo głosowania na Walnym Zgromadzeniu mają tylko ci PP. Akcjonariusze, którzy złożyli Spółce akcje lub zaświadczenia, odpowiadające wymogom statutu Spółki, najpóźniej do dn. 21 maja 1937 r. włącznie i nie odbiorą ich przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. Do instytucji kredytowych, uprawnionych do wydawania zaświadczenia w mowie będącego upoważniona jest także Oesterreichische Kredit-Aktiengesellschaft w Wiedniu. Każda akcja daje prawo do jednego głosu.

1231

II OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłowo-Handlowych „Polska Chiozza”

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 1 czerwca 1937 r. o godz. 11 rano odbędzie się w Warszawie przy ul. Traugutta 11, II p.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady;
- 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r. i uchwała o zużyciu zysków;
- 4) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki;
- 5) Uchwała, dotycząca wysokości wynagrodzenia Prezydium oraz tantiemy Rady Nadzorczej;
- 6) Wybór członków Rady.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu Spółki w Tczewie, ul. Za Dworcem 3/4 akcje lub świadectwa depozytowe, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej lub takiej zagranicznej, na którą zezwolił Minister Skarbu. W świadectwach depozytowych należy wymienić numery akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

1035a

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Zakłady Wyróbów Metalowych Konrad, Jarmuskiewicz i S-ka”, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

36 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 31 maja 1937 r. o godz. 18 min. 30 w lokalu tejże Spółki w Warszawie przy ul. Grzybowskiej Nr 25 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej, zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1936, powzięcie decyzji o rezultatach operacji Spółki za 1936 r., oraz udzielenie Zarządowi absolutorium; 3) Rozpoznanie budżetu wydatków i planu działania na 1937 r.; 4) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu Spółki w Warszawie ul. Grzybowska Nr 25, w godz. od 9-tej do 13-tej swoje akcje lub właściwe dowody depozytowe na posiadane akcje.

1259

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akc. Przemysłu Cementowego „Wiek” w Ogródzieńcu

zawiadamia, iż w dn. 28 maja 1937 r. o godz. 5 po poł. odbędzie się w Warszawie przy ul. Wareckiej Nr 11 m. 17

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu zamknięcia i rachunku strat i zysków za 1936 r., oraz powzięcie uchwały co do wyniku bilansowego;
- 3) Udzielenie absolutorium władzom Spółki;
- 4) Zatwierdzenie nabycia udziału firmy Towarzystwo „Procement” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i przejęcia aktywów i pasywów tej Spółki na dz. 31/XII 1936 r.;
- 5) Rozpatrzenie i zatwierdzenie planu działalności na 1937 r.;
- 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski akcjonariuszów i Zarządu.

Stosownie do postanowień § 7 statutu Spółki, posiadacze akcji winni złożyć w kasie biura w Warszawie, przy ul. Wareckiej Nr 11 m. 17 najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia akcje lub świadectwa depozytowe instytucji kredytowych.

1257

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Kabel Polski, Spółka Akcyjna w Bydgoszczy

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszy, że w dn. 3 czerwca 1937 r. o godz. 15.30 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY

w lokalu Sp. Akc. Siła & Światło w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej Nr 94 z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1936, podział zysków oraz udzielenie absolutorium władzom Spółki; 4) Wybory członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących; 5) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na 1937 r.

Akcje na okaziciela dają prawo uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia, tj. najpóźniej w dn. 27 maja 1937 r. w biurze Spółki w Bydgoszczy przy ul. Fordońskiej 106 lub w Biurze warszawskim Spółki w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 94 i jeżeli nie będą odebrane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w krajowej instytucji kredytowej. Zaświadczenia winny wymieniać liczbę akcji i stwierdzać, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Stosownie do § 10 statutu, Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji.

1205

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Zakłady Mechaniczne „Ursus”

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE SPÓŁKI

odbędzie się w dn. 22 czerwca 1937 r. o godz. 18 w siedzibie Zakładów Mechanicznych „Ursus”, Sp. Akc. w Warszawie przy ul. Terespolskiej Nr 36 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły;
- 3) Udzielenie władzom spółki pokwitowania z wykonania obowiązków;
- 4) Wybór 5-ciu członków Rady Nadzorczej;
- 5) Zatwierdzenie budżetu na 1937 r.;
- 6) Wolne wnioski.

Akcje na okaziciela dają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone w Zarządzie Spółki najpóźniej do dn. 15 czerwca 1937 r. włącznie i nie będą odebrane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia notariusza lub instytucji kredytowej krajowej, stwierdzające złożenie akcji. 1267-21-22

I OGŁOSZENIE

Kolej Lokalna Muszyna—Krynica, Spółka Akcyjna w likwidacji

Stosownie do postanowień §§ 10—19 statutu ogłasza się, że

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY

Spółki Akcyjnej w likwidacji „Kolej Lokalna Muszyna—Krynica” odbędzie się w dn. 15 czerwca 1937 r. o godz. 10 przed poł. w lokalu Biura Małopolskich Kolei Lokalnych we Lwowie, przy ul. Jagiellońskiej Nr 1 II p.

Przedmiotem obrad będą:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Likwidatorów z czynności oraz ostatecznych rachunków z ukończonej likwidacji Spółki i udzielenie absolutorium Likwidatorom i Radzie Nadzorczej (Komisji Rewizyjnej);
- 2) Stwierdzenie ukończenia likwidacji Spółki i uchwała o jej rozwiązaniu oraz upoważnienie Likwidatorów do dokonania końcowych czynności, związanych z likwidacją i rozwiązaniem Spółki;
- 3) Podział majątku Spółki;
- 4) Uchwała co do oddania w przechowanie ksiąg i dokumentów Spółki.

Według postanowień § 20 statutu każda akcja daje prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostanie złożona przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia w Kasie Spółki lub w Kasie 1° Urzędu Skarbowego i nie będzie odebrana przed ukończeniem tegoż. Ewentualne dodatkowe wnioski do porządku dziennego lub jego uzupełnienia mogą być zgłoszone najpóźniej w dn. 31 maja 1937 r. w Zarządzie we Lwowie, przy ul. Jagiellońskiej Nr 1 II p.

1262

Likwidatorzy

Francuska Spółka Akcyjna

Spółka Galicyjska Kopalni Compagnie Galicienne de Mines Societe Anonyme

siedziba Zarządu: Paryż, rue de la Victoire 76

zawiadamia PP. Akcjonariuszy Spółki Akcyjnej Compagnie Galicienne de Mines, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w poniedziałek 21 czerwca 1937 r. o godz. 15 w lokalu Spółki w Paryżu, rue de la Victoire Nr 76, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Rady Zarządzającej; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Przedłożenie rachunków za rok sprawozdawczy 1936 i zatwierdzenie tychże; 4) Wybór administratorów; 5) Wybór Komisji Rewizyjnej na rok sprawozdawczy 1937 oraz określenie jej wynagrodzenia; 6) Wybór dzienników polskich, w których mają być ogłoszone bilanse i sprawozdania, stosownie do obowiązujących przepisów w Polsce; 7) Upoważnienie administratorów do zawierania umów z Towarzystwem.

Według brzmienia art. 32 statutu Spółki jedynie posiadacze przynajmniej 10 akcji mają prawo udziału w Walnym Zgromadzeniu, natomiast posiadacze mniejszej ilości akcji mogą się łączyć, delegując na Walne Zgromadzenie po jednym z pośród siebie na każde 10 w ten sposób zebranych akcji. Akcje na okaziciela winny być złożone na 8 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w Société Générale de Crédit Industriel et Commercial w Paryżu rue de la Victoire Nr 66, tj. najpóźniej w dn. 12 czerwca 1937 r.

1252

Rada Zarządzająca

Wileński Dom Towarowo-Przemysłowy Bracia Jabłkowscy

Spółka Akcyjna w Wilnie, ul. Mickiewicza 18

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — 1) Nieruchomości gospodarcze zł 663 103.41; 2) Ruchomości zł 152 204.02; 3) Towary zł 212 962.33; 4) Odbiorcy zł 123 179.85; 5) Dostawcy zł 517.97; 6) Kasa zł 6 225.95; 7) Banki zł 22 761.28; 8) Weksle w portfelu zł 1 928.95; 9) Papiery procentowe zł 9 948.20; 10) Różni zł 5 335.62; 11) Sumy przechodnie zł 1 079.50; 12) Straty z lat ubiegłych zł 63 776.99; 13) Towary komisowe zł 32 469.98; 14) Kaucje w akceptach zł 90 000.00; **Razem zł 1 385 494.05.**

STAN BIERNY. — 1) Kapitał akcyjny zł 600 000.00; 2) Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 101 192.64; dopisano w roku sprawozdawczym zł 20 176.32; saldo zł 121 368.96; 3) Dług hipoteczny zł 216 460.13; 4) Akcepty zł 126 090.00; 5) Dostawcy zł 80 249.77; 6) Odbiorcy zł 3 241.14; 7) Dom Towarowy „Bracia Jabłkowscy” Sp. Akc. w Warszawie zł 75 144.00; 8) Różni zł 5 937.77; 9) Sumy przechodnie zł 10 575.98; 10) Zysk za 1936 r. zł 23 956.32; 11) Komitenci zł 32 469.98; 12) Akcepty kaucyjne zł 90 000.00; **Razem zł 1 385 494.05.**

Rachunek strat i zysków za 1936 r.

ROZCHÓD. — 1) Wynagrodzenie administracji zł 16 609.89; 2) Wynagrodzenie pracowników umysłowych zł 87 773.92; 3) Zarobki pracowników fizycznych zł 64 755.76; 4) Świadczenia socjalne zł 14 273.84; 5) Procenty od pożyczek krajowych zł 21 143.98; 6) Podatki zł 16 320.95; 7) Inne koszty zł 66 294.45; 8) Nieściągalne należności zł 10 535.33; 9) Odpisy amortyzacyjne zł 20 176.32; 10) Zysk za 1936 r. zł 23 956.32; **Razem zł 341 840.76.**

PRZYCHÓD. — 1) Dochód brutto ze sprzedaży zł 249 827.99; 2) Dochód brutto z pracowni zł 51 413.60; 3) Dochód brutto z eksploatacji domu zł 40 599.17; **Razem zł 341 840.76.**

1265

Polsko-Holenderska Spółka Akcyjna dla Przemysłu i Handlu

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Grunty zł 40 000.00; Budynki zł 50 000.00; Maszyny zł 40 130.90; Urządzenie fabryczne zł 29 788.74; Inwentarz biurowy zł 1 880.00; Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 1 003.46; Gotówka w P. K. O. zł 231.74; Gotówka w banku zł 558.92; Papiery wartościowe zł 1 152.00; Surowiec zł 514.00; Chemikalia zł 1 278.64; Materiały opak. zł 57.77; Gotowe wyroby zł 53 588.90; Dłużnicy zł 26 465.23; Strata zł 147 042.78.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 300 000.00; Kapitał amortyzacyjny zł 8 085.96; Wierzyciele zł 85 607.12; **Suma bilansowa zł 393 693.08.**

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1936 r.

STRATA. — Utrzymanie maszyn zł 1 972.09; Utrzymanie nieruchomości zł 1 037.08; Koszty fabrykacji zł 15 154.31; Koszty administracji zł 21 160.75; Podatki zł 4 155.34; Fundusz amortyzacji nieruchomości zł 1 000.00; Amortyzacja ruchomości zł 94.00; Amortyzacja maszyn zł 6 991.96.

ZYSK zł 2 119.32; Zysk: materiały zł 15 457.81; Towary zł 19 252.04; Dzierżawa zł 18 975.00.

1224

Kolej Lokalna Tarnopol—Zbaraż, Spółka Akcyjna

Bilans majątku z dn. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — Wartość kolei zł 2 247 228.16; Inwestycje zł 54 000.00 = zł 2 301 228.16; Kasa i banki zł 288.10; Papiery procentowe zł 2 844.00; Rachunek zysków i strat: Straty z lat ubiegłych zł 47 619.79; Strata za 1936 r. zł 37 829.74 = zł 85 449.53; **Razem zł 2 389 809.79.**

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 1 197 000.00; Kapitał amortyzacyjny zł 434 358.19; Zobowiązania zł 701 607.60; Fundusze specjalne zł 56 844.00; **Razem zł 2 389 809.79.**

Rachunek zysków i strat za 1936 r.

WINIEN. — Wydatki eksploatacyjne zł 187 560.44; Odsetki bierne zł 17 070.80; Podatek majątkowy zł 47 034.86; **Razem zł 251 666.10.**

MA. — Dochody eksploatacyjne zł 166 285.42; Procenty z lokacji zł 516.08; Nadpłacone podatki zł 47 034.86; Strata za 1936 r. zł 37 829.74; **Razem zł 251 666.10.**

1260

Towarzystwo Akcyjne dla Fabrykacji Śrub i Wyrobów Kutyh Brevillier S-ka i A. Urban Synowie

Stosownie do postanowień § 12 p. b rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 20 grudnia 1928 r. w sprawie warunków dopuszczenia zagranicznych spółek akcyjnych oraz komandytowo-akcyjnych do działalności na obszarze Rzeczypospolitej (Dz. U. R. P. Nr 103 z dn. 29 grudnia 1928 r. poz. 919) zawiadamiamy, iż ś. p. Dr Władysław Michejda przestał być reprezentantem naszej firmy na Polskę, z powodu jego zgonu w dn. 1 kwietnia 1937 r.

Wiedeń-Ustroń w maju 1937 r.

1251

Towarzystwo Akcyjne dla Fabrykacji Śrub i Wyrobów Kutyh Brevillier S-ka i A. Urban Synowie

Według uchwały 37 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy „Towarzystwa Akcyjnego dla fabrykacji śrub i wyrobów kutyh Brevillier S-ka i A. Urban Synowie” z dn. 13 maja 1937 r. kupon akcji Nr 37 za 1936 r. będzie zrealizowany poczynawszy od dn. 14 maja 1937 r. po

austr. szylingów 5.00

od każdej akcji przez kasy następujących banków: „Oesterreichische Creditanstalt-Wiener Bankverein” Wien I., „Schottengasse 6, lub „Powszechny Bank Kredytowy S. A.” Oddział w Bielsku, lub węgierskiej filii „Oesterreichische Creditanstalt-Wiener Bankverein” w Budapeszcie.

Wiedeń-Ustroń, dn. 13 maja 1937 r.

Rada Zawiadująca

1218

Kolej Herby—Kielce, Spółka Akcyjna w likwidacji

Bilans na dz. 31 maja 1936 r.

AKTYWA. — Majątek stały zł 34 784 758.20; Majątek płynny zł 15 260.54; Sumy przechodnie zł 10.80; Straty zł 882 662.35; **Suma aktywów zł 35 682 691.89.**

PASYWA. — Kapitały Spółki zł 4 613 902.03; Zobowiązania Spółki zł 31 068 755.37; Sumy przechodnie zł 34.49; **Suma pasywów zł 35 682 691.89.**

Rachunek strat i zysków na dz. 31 maja 1936 r.

WINIEN. — Walory zł 12 350.00; Strata eksploatacyjna zł 65 875.98; Koszty ogólne zł 804 436.37; **Ogółem zł 882 662.35.**

MA. — Przeniesienie straty zł 882 662.35; **Ogółem zł 882 662.35.**

Bilans otwarcia likwidacji na dz. 1 czerwca 1936 r.

AKTYWA. — Majątek stały zł 34 784 758.20; Majątek płynny zł 15 260.54; Sumy przechodnie zł 10.80; Straty zł 882 662.35; **Suma aktywów zł 35 682 691.89.**

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 2 607 961.15; Kapitał obligacyjny zł 2 005 940.88; Zobowiązania Spółki zł 31 068 755.37; Sumy przechodnie zł 34.49; **Suma pasywów zł 35 682 691.89.**

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — Majątek stały zł 34 784 758.20; Majątek płynny zł 25 402.58; Sumy przechodnie zł 10.80; Straty zł 2 975 499.82; **Suma aktywów zł 37 785 671.40.**

PASYWA. — Kapitały Spółki zł 4 613 902.03; Zobowiązania Spółki zł 33 171 769.37; **Suma pasywów zł 37 785 671.40.**

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1936 r.

WINIEN. — Walory zł 12 350.00; Koszty ogólne zł 824 259.84; Strata eksploatacyjna zł 2 138 889.98; **Ogółem zł 2 975 499.82.**

MA. — Przeniesienie straty zł 2 975 499.82; **Ogółem zł 2 975 499.82.**

1268

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Spółki Akcyjnej Kapiela na Wielkim Morzu Jastrzębie Góry „Jastgór”

odbędzie się dn. 11 czerwca 1937 r. w piątek o godz. 12 w poł. w Warszawie, ul. Kolejowa Nr 57, lokal „Parowozów” z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie, wybór przewodniczącego i sekretarza; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1936 r. i udzielenie Zarządowi pokwitowania; 4) Wynagrodzenie i wybory władz Spółki; 5) Wolne wnioski.

W Zgromadzeniu mają prawo wziąć udział Akcjonariusze, którzy swoje akcje lub kwity bankowe złożą na 7 dni przed Zgromadzeniem w biurze Spółki, Kolejowa Nr 57.

1230

Kaliska Manufaktura Pluszu i Aksamitu, Spółka Akc. w Kaliszu

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Nieruchomości: a) fabryczne zł 1 921 295.75; b) mieszkalne zł 392 733.86; Maszyny — urządzenia techniczne zł 4 727 503.28; Inwentarz żywy zł 1 760.00; Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 171 256.35; Papiery procentowe zł 26 296.00; Weksle w portfelu i inkasie zł 354 866.56; Materiały: a) surowce zł 316 231.37; b) pędne i pomocnicze zł 49 405.10; Półfabrykaty zł 202 057.77; Gotowe wyroby i towary zł 438 084.97; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 838 078.29; b) dostawcy zł 29 451.89; c) różni zł 14 927.70; d) wątpliwe należności zł 3 413.88; Inne aktywa: a) kaucje zł 390.31; b) koszty organizacyjne zł 22 896.66; **Razem zł 9 510 649.74.**

Sumy pozabilansowe. — Dłużnicy za hipoteki kaucyjne zł 173 000.00; Dłużnicy za akcepty grzeźnościowe zł 364 441.70; Weksle w obiegu zł 652 116.39; Razem zł 1 189 558.09; **Ogólna suma zł 10 700 207.83.**

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 3 000 000.00; Kapitał zapasowy zł 427 428.72; Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego zł 4 116 970.72; b) odpisano w roku sprawozdawczym zł 3 955.16; pozostałe zł 4 113 015.56; c) dopisano w roku sprawozdawczym za 1935 r. zł 179 624.18; d) dopisano w roku sprawozdawczym za 1936 r. zł 298 194.12; Zobowiązania: Wierzyciele: a) banki zł 25 730.33; b) dostawcy zł 143 119.17; c) odbiorcy zł 3 458.39; d) różni zł 652 037.18; Fundusze i zobowiązania specjalne: a) fundusz zapomogowy zł 6 866.66; b) gratyfikacje zł 4 635.35; c) delkredere zł 45 652.07; d) dywidenda niepodniesiona zł 13 577.90; Zyski: pozostałość z lat ubiegłych zł 66 487.93; Zysk za rok sprawozdawczy zł 530 822.18; **Razem zł 9 510 649.74.**

Sumy pozabilansowe. — Wierzyciele za kaucje zł 173 000.00; Obligo z wystawienia akceptów zł 364 441.70; Obligo weksli w obiegu zł 652 116.39; **Ogólna suma zł 10 700 207.83.**

Rachunek strat i zysków

Koszty administracji zł 336 270.40; Koszty fabrykacji zł 1 349 352.90; Koszty sprzedaży zł 241 884.03; Koszty handlowe zł 138 912.64; Podatki państwowe — komunalne zł 146 537.98; Różnice kursowe zł 19 992.04; Świadczenia socjalne i cele dobroczynne zł 77 452.97; Straty na odbiorcach zł 14 490.54; Amortyzacja budynków — maszyn zł 298 194.12; Zysk za rok sprawozdawczy zł 530 822.18; **Ogólna suma zł 3 153 909.80.**

Dochód brutto z fabrykacji zł 3 102 070.23; Inny dochód zł 51 839.57; **Ogólna suma zł 3 153 909.80.**

Uwaga. — Ogólna suma zobowiązań zagranicznych zł 19 207.47.
1220

I OGŁOSZENIE

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Spółki Akcyjnej „Optima” dla Wyrobów Czekoladowych i Cukierniczych
W KRAKOWIE

odbędzie się dn. 14 czerwca 1937 r. o godz. 11 przed poł. w biurze Spółki w Krakowie przy ul. Krakusa 7, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu Spółki ze swych czynności;
- 2) Wybory uzupełniające Rady Nadzorczej;
- 3) Przyjęcie do wiadomości rezygnacji dotychczasowych członków Zarządu;
- 4) Wybór nowych członków Zarządu;
- 5) Wniosek na rozwiązanie Spółki;
- 6) Ewentualia.

Zarząd

§ 17. Celem wykonania prawa głosowania należy zgłosić akcje uzasadniające prawo głosowania, najpóźniej na dni 8 przed terminem Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia.

Wszelkie wnioski odnośnie do zmiany powyższego porządku dziennego, względnie umieszczenia innych należy zgłaszać najdalej do dni 14 przed datą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, tj. do dn. 7 maja 1937 r.
1232

Albertyńska Fabryka Papieru i Tektury, Spółka Akc.

W ALBERTYNIE

Bilans w dn. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Grunty zł 16 100.00; Budynki fabryczne zł 1 099 857.57; Mieszkalne zł 48 000.00; Razem zł 1 147 857.57; Maszyny, urządzenia fabryczne i turbina zł 2 016 013.88; Ruchomości zł 17 887.78; II. Majątek płynny: Kasa i banki zł 4 825.89; Materiały zł 16 471.64; Dłużnicy zł 243 521.81; Sumy przechodnie: różni z tytułu nierozliczonych weksli i akceptów przesłanych do inkasa zł 662 797.58; Inne zł 8 270.25; Razem zł 671 517.83; Podatek dochodowy za 1931 r. zł 34 500.00; Strata z lat poprzednich zł 1 192 662.06; **Ogółem aktywa zł 5 361 358.46.**

Sumy pozabilansowe. — Kaucje zł 94 200.00; Różni za zobowiązania dłużne zł 383 911.58; Razem sumy pozabilansowe zł 478 111.58.

PASYWA. — I. Kapitał zakładowy zł 1 400 000.00; II. Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 103 620.00; dopisano w roku sprawozdawczym zł 52 157.00; Razem zł 155 777.00; III. Zobowiązania: Akcepty zł 1 483 083.67; Akcepty zamienne zł 631 496.70; Banki zł 248 454.34; Średnio i długoterminowe pożyczki zł 680 846.60; Wierzyciele zł 675 263.57; Zaległe płace zł 12 227.47; Zrzeszenie Pracowników i Robotników z tytułu czynszu dzierżawnego zł 12 815.27; Sumy przechodnie zł 1 245.00; Umorzenie wierzytelności i nieściągalnych długów zł 50 043.57; Zysk za 1936 r. zł 10 105.27; **Ogółem pasywa zł 5 361 358.46.**

Sumy pozabilansowe. — Weksle kaucyjne zł 94 200.00; Zobowiązania dłużne za zyski przysługujących lat zł 383 911.58; Razem sumy pozabilansowe zł 478 111.58.

Rachunek strat i zysków za 1936 r.

STRATY. — Koszty ogólne zł 32 721.13; Procenty zł 23 192.31; Asekuracja zł 7 000.00; Świadczenia socjalne zł 722.45; Odpisy amortyzacyjne zł 52 157.00; Straty na dłużnikach zł 20 093.28; Razem zł 135 886.17; Zysk za 1936 r. zł 10 105.27; **Ogółem zł 145 991.44.**

ZYSKI. — Czynsz dzierżawny zł 145 166.44; Zysk na kartonie zł 825.00; **Ogółem zł 145 991.44.**
1216

„Semperit” Polskie Zakłady Gumowe, Spółka Akc., Kraków

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — Budynki fabryczne zł 497 500.00; Maszyny, formy i narzędzia zł 613 900.00; Urządzenia i auto zł 76 750.00; Gotówka w kasie, P. K. O. i bankach zł 13 533.92; Papiery wartościowe zł 8 075.00; Weksle zł 77 300.74; Zapasy towarowe zł 1 263 234.58; Dłużnicy zł 711 282.78; Wadła zł 18 935.95; Strata za 1936 r. zł 83 525.54; **Razem zł 3 364 038.51.**

Zabezpieczenia hipoteczne i kaucje zł 326 000.00.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 1 000 000.00; Rezerwa zł 56 500.00; Rezerwa na różnice kursowe zł 40 844.80; Zobowiązania: Banki zł 980 186.00; Dostawcy zł 994 505.86; Odbiorcy zł 113 644.23; Różni i podatki zł 54 189.47; Wadła zł 6 000.00; Sumy przechodnie zł 11 774.35; Zyski: z przeniesienia zł 106 393.80; **Razem zł 3 364 038.51.**

Zabezpieczenia hipoteczne i kaucje zł 326 000.00.

Zobowiązania zagraniczne zł 1 640 905.78.

Rachunek zysków i strat z dn. 31 grudnia 1936 r.

WINIEN. — Koszty administracji zł 168 903.36; Koszty fabryczne zł 2 182 073.76; Koszty sprzedaży zł 351 866.84; Koszty kredytów zł 138 429.21; Podatki zł 124 300.66; Odpisy nieściągalnych pretensyj zł 12 166.32; Reklama, marki ochronne, prowizja za licencje zł 97 098.65; Odpisy amortyzacji zł 204 742.36; Strata ze sprzedaży realności zł 153 450.00; **Razem zł 3 433 031.16.**

MA. — Towary sprzed. zł 3 342 270.67; Dochód z realności zł 5 879.43; Różnice kursowe zł 1 355.52; Strata w 1936 r. zł 83 525.54; **Razem zł 3 433 031.16.**
1221

SPROSTOWANIE

W ogłoszeniu o Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Spółki Akcyjnej

Hotel Bristol w Warszawie

zamieszczonym w zesz. 18 tygodnika str. IX opuszczono nagłówki

I ogłoszenie

1226

Towarzystwo Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Grunty zł 1 058 348.95; Budynki fabryczne zł 4 282 063.87; Budynki mieszkalne zł 4 830 907.66; Budynki gospodarcze zł 287 113.42; Razem zł 9 400 084.95; Maszyny i urządzenia przemysłowe zł 26 642 293.92; Wartość kopalń i koncesji zł 3 333 743.05; Inwentarz żywy zł 53 125.00; Inwentarz martwy zł 13 186.00; Razem majątek stały zł 40 500 781.87; Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 1 054 337.17; Papiery procentowe zł 68 756.00; Weksle w portfelu i w inkasie zł 420.00; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 275 675.36; Depozyty zł 339 634.00; Zaliczenia kolejowe zł 45 560 91; Materiały w magazynach zł 855 534.43; Półprodukty zł 148 780.00; Produkty gotowe zł 485 460.78; Dłużnicy: akcjonariusze za prawo obiegu akcji we Francji zł 96 159.72, odbiorcy zł 1 183 751.08, dostawcy zł 6 933.24, różni zł 1 197 048.61, zaliczki zł 69 173.65, potrącenia zł 1 164.88, środek Radikal zł 13 991.27, wątpliwe należności w postępowaniu rewindykacyjnym zł 311 621.48; Razem dłużnicy zł 2 879 843.93; Sumy przechodnie zł 47 715.92; Razem majątek płynny zł 6 201 718.50; Inne aktywa: Podatek majątkowy zł 410 692.35; Straty za lata ubiegłe zł 2 078 894.55; Razem inne aktywa zł 2 489 586.90; **Ogółem stan czynny zł 49 192 087.27.**

Sumy pozabilansowe. — Gwarancje, kaucje, depozyty zł 250 013.50; Weksle żyrowane zł 21 080.00; Razem sumy pozabilansowe zł 271 093.50.

STAN BIERNY. — Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 29 750 000.00; Kapitał zapasowy: Saldo z roku ubiegłego zł 2 341 973.58; Razem kapitały własne zł 32 091 973.58; Kapitał amortyzacyjny: Kapitał amortyzacyjny: Saldo z roku ubiegłego zł 13 962 998.19, dopisano w roku sprawozdawczym amortyzację maszyn, urządzeń, budynków i ruchomości zł 784 774.18, Razem kapitał amortyzacyjny zł 14 747 772.37; Zobowiązania: Wierzyciele: Akcepty zł 80 000.00; Banki zł 3 610.00; Dostawcy zł 463 536.70; Odbiorcy zł 45 967.92; Różni zł 613 861.31; Rachunki wekslowych odbiorców zł 550.00; Zaliczki zł 123.33; Potrącenia zł 18 029.00; Aserwaty zł 44 591.43; Fundusz karny zł 983.70; Razem wierzyciele zł 1 271 253.39; Spłata obligacji i kuponów obligacyjnych przewartościowanych zł 686 505.01; Sumy przechodnie: rezerwa kwot zapłaconych w 1937 r. a dotyczących 1936 r. zł 289 172.61, inne zł 100 092.04, Razem sumy przechodnie zł 389 264.65; Razem zobowiązania zł 2 347 023.05; Zysk za 1936 r. zł 5 318.27; **Ogółem stan bierny zł 49 192 087.27.**

Sumy pozabilansowe. — Różni za gwarancje, kaucje, depozyty zł 250 013.50; Obligo z tytułu żyra na wekslach zł 21 080.00; Razem sumy pozabilansowe zł 271 093.50.

Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych zł 877 538.72.

Buchalter Główny: (—) J. Rolling

Zarząd: (—) M. Malplat, (—) St. Gadomski, (—) A. Brocard
Komisja Rewizyjna: (—) Karol Kozłowski, (—) Janusz Machnicki, (—) Antoni Neyman.

Rachunek strat i zysków za 1936 r.

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 1 722 960.19; Koszty sprzedaży zł 150 808.87; Utrzymanie domów w Sosnowcu zł 93 360.81; Podatki państwowe i komunalne, dotyczące utrzymania domów w Sosnowcu zł 30 430.32; Koszty utrzymania kopalń nieczynnych zł 565 127.11; Podatki państwowe i komunalne, dotyczące kopalń nieczynnych zł 63 210.22; Koszty eksploatacji węgla zł 10 424 419.63; Podatki państwowe i komunalne, dotyczące kopalń węgla zł 381 061.37; Koszty eksploatacji górniczej elektrowni zł 513 731.09; Podatki państwowe i komunalne, dotyczące górniczej elektrowni zł 188.26; Koszty eksploatacji centralnych warsztatów mechanicznych zł 759 263.03; Podatki państwowe i komunalne, dotyczące centralnych warsztatów mechanicznych zł 12 278.19; Koszty eksploatacji gospodarstwa rolnego zł 300 001.57; Podatki państwowe i komunalne, dotyczące gospodarstwa rolnego zł 7 148.66; Koszty eksploatacji różnych zakładów zł 243 990.88; Podatki państwowe i komunalne, dotyczące różnych zakładów zł 824.80; Odsetki i koszty kredytów krajowych zł 59 864.70; Odsetki i koszty kredytów zagranicznych zł 1 067.83; Odsetki od kucji zagranicznej zł 14 771.37; Dyskonto weksli zł 7 096.79; Odsetki od akceptów zł 2 109.00; Prowizje i koszty od czynności bankowych zł 6 677.37; Inne odsetki zł 3 686.82; Straty na różnicy kursu zł 164 786.18; Odpisy na należnościach nieściągalnych: z r-ku różnych zł 31 845.62; Straty na udziałach w innych przedsiębiorstwach zł 9 000.00; Zaliczenia kolejowe nieściągalne zł 121 854.57; Strata na spadku wartości produktów i surowców nieczynnej fabryki Paulina zł 972.48; Razem wy-

datki zł 15 692 538.23; Odpisy na stałe aktywa z zysków za rok bieżący zł 784 774.18; Razem zł 16 477 312.41; Zysk za 1936 r. zł 5 318.27; **Ogółem zł 16 482 630.68.**

MA. — Wpływy ze sprzedaży węgla zł 13 847 351.06; Wpływy za prąd elektryczny zł 692 936.73; Wpływy za produkty centralnych warsztatów mechanicznych zł 740 478.69; Wpływy z gospodarstwa rolnego zł 309 031.27; Wpływy z różnych zakładów zł 240 560.36; Odsetki otrzymane od banków zł 19 002.25; Dywidenda od akcji w portfelu zł 24 474.66; Kupony od papierów procentowych w portfelu zł 5 586.25; Dyskonto od weksli zł 8 212.41; Wpływy za prawo eksploatacji naszych nadeń górniczych zł 529 709.46; Wylosowano premie 3% Premiowej Pożyczki Inwestycyjnej zł 2 100.00; Znak na sprzedanych gruntach w stosunku do wartości bilansowych zł 63 187.54; **Ogółem wpływy zł 16 482 630.68.**

Buchalter Główny: (—) J. Rolling.

Komisja Rewizyjna: (—) Karol Kozłowski, (—) Janusz Machnicki, (—) Antoni Neyman. 1227

Spółka Akcyjna Eksploatacji Soli Potasowych

Bilans za czas od 1 listopada 1935 r. do 31 października 1936 r.

I. Majątek stały: 1) Grunty zł 601 359.18; 2) Budynki przemysłowe zł 5 258 341.07; 3) Budynki mieszkalne zł 876 438.19; 4) Urządzenia przemysłowe zł 17 332 833.77; 5) Ruchomości zł 1 179 984.68; 6) Nadania zł 3 727 600.44; 7) Inwestycje w toku zł 330 232.87; Razem majątek stały zł 29 306 790.20; II. Majątek płynny: 1) Zapasy gotówki i efekty zł 1 124 907.08; 2) Zapasy produkcji zł 2 600 164.54; 3) Zapasy materiałów pomocniczych zł 1 059 451.37; 4) Dłużnicy zł 1 339 279.14; Razem majątek płynny zł 6 123 802.13; III. Inne aktywa: 1) Nierozdzielone straty z lat ubiegłych zł 3 392 025.36; 2) Strata za rok sprawozdawczy 1935/36 zł 382 277.39; Razem inne aktywa zł 3 774 302.75; **Razem suma bilansowa zł 39 204 895.08.**

Sumy pozabilansowe. — Gwarancje, żyra, kaucje itd. zł 1 798 148.82.

I. Kapitały własne. — 1) Kapitał akcyjny zł 20 000 000.00; 2) Fundusz odnowienia zł 727 326.59; 3) Fundusz amortyzacyjny zł 10 262 522.23; Razem kapitały własne zł 30 989 848.82; II. Zobowiązania: 1) Wierzyciele zł 1 725 210.36; 2) Pożyczki zł 6 489 835.90; Razem zobowiązania zł 8 215 046.26; **Razem suma bilansowa zł 39 204 895.08.**

Sumy pozabilansowe zł 1 798 148.82.

Rachunek strat i zysków

I. KOSZTY. — 1) Koszty produkcji sprzedanej zł 6 309 313.83; 2) Koszty handlowe zł 4 466 755.13; 3) Koszty finansowe zł 342 033.66; 4) Koszty ogólne zł 903 829.36; 5) Koszty badań naukowych zł 138 180.58; 6) Nadzwyczajne straty zł 86 796.71; **Razem koszty zł 12 246 909.27.**

II. DOCHODY. — 1) Dochody ze sprzedaży zł 15 656 052.45; 2) Dochody finansowe zł 191 053.73; 3) Dochody inne zł 17 720.12; 4) Nadzwyczajne zwroty zł 97 064.80; **Razem dochody zł 15 961 891.10.**

Zysk brutto zł 3 714 981.83.

III. Amortyzacja i odpisy zł 4 097 259.22; Strata za 1935/36 r. zł 382 277.39. 1235

I OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna

Syndykatu Rolniczego Warszawskiego, Spółki Akc. w likwidacji

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w drugim terminie dn. 10 czerwca 1937 r. o godz. 18 w lokalu Spółki Warszawa, Kopernika 30.

Porządek dzienny:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1936 r. oraz udzielenie absolutorium Komisji Likwidacyjnej; 4) Budżet na 1937 r.; 5) Wybór Komisji Rewizyjnej i ustalenie wynagrodzenia; 6) Wolne wnioski.

Zgromadzenie to będzie prawomocne bez względu na ilość obecnych.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Spółki akcje lub świadectwa depozytowe polskich instytucji kredytowych najpóźniej na siedem dni przed Walnym Zgromadzeniem. 1245

**Zakłady Amunicyjne „Pocisk”, Spółka Akcyjna
W WARSZAWIE**

Bilans w dn. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały (zakładowy, użytkowy): Place (grunty) zł 2 645 380.77; Budynki: fabryczne zł 5 186 527.84; mieszkalne zł 1 599 677.38 = zł 6 786 205.22; Maszyny i urządzenia zł 11 814 739.81; Tabor i ruchomości: inw. żywy zł 935.00, inw. martwy zł 545 606.75 = zł 546 541.75; II. Majątek obrotowy (obiegowy): Materiały: Surowce zł 1 593 900.03; Pomocnicze i pędne zł 549 872.22 = zł 2 143 772.25; Wyroby: Własnej produkcji zł 2 731 073.08; Obcej produkcji zł 303 312.87 = zł 3 034 385.95; Dłużnicy: Odbiorcy zł 455 562.51; Dostawcy zł 432 353.62; Różni zł 1 015 334.18; Należności wątpliwe i sporne zł 165 853.73 = zł 2 069 104.04; Środki płynne: Gotówka w kasie zł 18 141.58; Gotówka w bankach zł 645 843.61; Weksle w portfelu i w inkasie zł 42 780.00; Papiery procentowe zł 1 761.96 = zł 708 527.15; Pozycje przechodnie: Wydatki okresu przyszłego zł 46 345.10; Inne zł 16 816.18 = zł 63 161.28; **Łącznie stan czynny zł 29 811 818.22.**

Pozycje uzupełniające (pozabilansowe). — Gwarancje otrzymane zł 184 500.00; Różni za nasze gwarancje zł 17 151 680.16; Różni za nasze kaucje hip. zł 8 674 000.00; Depozyty obce zł 6 501.00; Depozytariusze zł 1 762.96 = 26 018 444.12.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy (akcyjny) zł 8 000 000.00; Kapitał zapasowy: Saldo z roku ubiegłego zł 228 949.94; Dopisano w roku bież. zł 158 210.34 = zł 387 160.28; Specjalna rezerwa opodatk. zł 2 615 336.87; II. Kapitał amortyzacyjny: Saldo z roku ubiegłego zł 13 214 388.12; Dopisano w roku bież. zł 1 338 346.14; Odpisano w roku bież. zł 747 259.42 = zł 13 805 474.84; III. Kapitały obce (cudze): Długi hipoteczne zł 144 000.00; Dywidenda nieodebrana zł 448 608.00; Akcepty zł 653 840.41 = zł 1 246 448.41; Wierzyciele: Odbiorcy — Zaliczki w gotówce zł 1 862 122.66; Zaliczki w materiałach zł 40 877.31; Dostawcy zł 389 419.72; Różni zł 706 475.13 = zł 2 998 894.82; Pozycje przechodnie: Wydatki okresu przeszłego zł 290 308.27; Zyski: Pozostałość z roku ub. zł 198 000.00; Zysk za 1936 r. zł 270 194.73; **Łącznie stan bierny zł 29 811 818.22.**

Pozycje uzupełniające (pozabilansowe). — Różni za swoje gwarancje zł 184 500.00; Nasze gwarancje u różnych zł 17 151 680.16; Nasze kaucje hip. u różnych zł 8 674 000.00; Deponenci zł 6 501.00; Depozyty własne zł 1 762.96 = zł 26 018 444.12.

Konto strat i zysków w dn. 31 grudnia 1936 r.

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 1 654 700.47; Koszty produkcji zł 8 955 464.41; Koszty sprzedaży zł 234 025.23; Podatki państwowe i komunalne zł 397 442.73; Różnice kursowe zł 150 671.96; Amortyzacja zł 1 338 346.14; Zysk zł 270 194.73 = zł 13 000 845.67.

MA. — Sprzedaż zł 12 773 891.75; Procenty zł 226 953.92 = zł 13 000 845.67.

1237

**Spółka Akcyjna dla Handlu z Zachodem i Wschodem
„ZETWEST”, Warszawa, Jasna 8**

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — 1) Kasa zł 303.22; 2) Banki zł 2 864.09; 3) Weksle zł 2 200.00; 4) Papiery wart. zł 10 643.05; 5) Towary zł 18 298.78; 6) Dłużnicy zł 153 176.05; 7) Ruchomości zł 4 943.35; 8) Sumy przechodnie zł 3 070.70; 9) Straty za lata ubiegłe zł 94 345.58; **Razem zł 289 844.82.**

PASYWA. — 1) Kapitał akcyjny zł 250 000.00; 2) Kapitał amortyzacyjny zł 478.84; 3) Wierzyciele zł 12 099.98; 4) Podatki za grudzień zł 7 470.63; 5) Podatek od uposażeń za grudzień zł 268.66; 6) Ubezpieczalnia za grudzień zł 401.22; 7) Zysk za 1936 r. zł 19 125.49; **Razem zł 289 844.82.**

Sumy pozabilansowe. — 1) Udzielone gwarancje zł 152 000.00; 2) Otrzymane gwarancje zł 8 000.00.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — 1) Pensje zł 64 920.00; 2) Świadczenia socjalne zł 6 062.02; 3) Koszty handlowe zł 25 027.11; 4) Koszty organizacji zł 3 240.82; 5) Podatki zł 8 720.15; 6) Amortyzacja zł 247.17; 7) Straty na odbiorcach zł 54.00; 8) Zysk za 1936 r. zł 19 125.49; **Razem zł 127 936.76.**

ZYSKI. — 1) Zysk na towarach zł 16 545.26; 2) Prowizja zł 109 828.11; 3) Procenty zł 730.51; 4) Różne zł 292.88; **Razem zł 127 396.76.**

1228

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Ericsson” Polska Akcyjna Spółka Elektryczna w Warszawie

ogłasza niniejszym, zgodnie z art. 398 Kodeksu Handlowego, co następuje:

Dn. 10 maja 1937 r. odbyło się Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki, które zatwierdziło poniższy bilans i rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1936 r. oraz udzieliło władzom Spółki absolutorium.

Nadto Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów uchwaliło: Zysk osiągnięty w roku obrotowym 1936 w kwocie zł 111 740.38 (sto jedenaście tysięcy siedemset czterdzieści złotych groszy trzydzieści osiem) oraz pozostałość zysku z roku poprzedniego w kwocie zł 35 116 (trzydzieści pięć tysięcy sto szesnaście złotych) 79 (siedemdziesiąt dziewięć) groszy, to jest ogółem zł 146 857 (sto czterdzieści sześć tysięcy osiemset pięćdziesiąt siedem złotych) 17 (siedemnaście) groszy podzielić i przeznaczyć w sposób następujący: a) zł 27 911.00 (dwadzieścia siedem tysięcy dziewięćset jedenaście) — na opłatę podatku dochodowego, b) zł 3 000.00 (trzy tysiące) na Fundusz Obrony Narodowej (F. O. N.), c) zł 80 000.00 (osiemdziesiąt tysięcy) na fundusz rezerwowy i d) resztę, to jest zł 35 946.17 (trzydzieści pięć tysięcy dziewięćset czterdzieści sześć groszy siedemnaście) przenieść na lata następne.

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Place zł 53 169.42; Budynki zł 324 582.66; Maszyny zł 232 096.49; Ruchomości zł 91 259.45; Narzędzia i modele zł 85 335.58; Urządzenia wydierżawione zł 4 143.90; Majątek płynny: Materiały, surowce, półfabrykaty i roboty rozpoczęte zł 1 016 464.69; Gotowizna w kasie i bankach zł 114 519.11; Weksle i skrypty dłużne zł 350 872.01; Akcje i papiery % zł 53 745.32; Należności u odbiorców zł 1 381 606.99, u dostawców zł 3 542.25, u różnych zł 19 069.19, w kaucjach zł 5 099.09; Pozycje przechodnie zł 15 299.77; **Ogółem stan czynny zł 3 550 805.92.**

Pozycje pozabilansowe. — Różni za gwarancje, kaucje, wadia zł 192 900.00.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 1 000 000.00; Fundusz rezerwowy zł 8 000.00; Fundusz amortyzacyjny zł 225 459.89; Zobowiązania: Podatki zł 22 539.55; Dostawcy zł 1 436 187.29; Kredyty hipoteczne zł 62 200.00; Akcepty zł 106 310.00; Różni zł 554 945.43; Kredyty bankowe zł 6 544.00; Odbiorcy zł 20 850.22; Pozycje przechodnie zł 48 282.55; Rachunek przejściowy różnic kursowych zł 112 629.82; Pozostałość zysku za 1935 r. zł 35 116.79; Czysty zysk za 1936 r. zł 111 740.38; **Ogółem stan bierny zł 3 750 805.92.**

Pozycje pozabilansowe. — Różni za gwarancje, kaucje, wadia zł 192 900.00.

Rachunek strat i zysków za 1936 r.

WYDATKI. — Koszty własne towarów sprzedanych zł 1 701 582.49; Koszty administracji ogólnej zł 424 264.25; Koszty administracji fabryki zł 49 005.90; Odsetki zł 83 841.69; Podatki zł 87 460.36; Amortyzacja zł 63 013.85; Różne straty zł 3 902.93; Czysty zysk zł 111 740.38; **Ogółem zł 2 524 811.85.**

DOCHODY. — Sprzedaż zł 2 465 114.31; Dywidenda zł 5 062.75; Odsetki zł 43 098.93; Zwrot kwot dawniej odpisanych zł 2 885.27; Różne dochody zł 8 650.59; **Ogółem zł 2 524 811.85.**

1212

II OGŁOSZENIE

Zarząd Zjednoczonej Fabryki Żarówek, Spółka Akc. w Warszawie

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 31 maja 1937 r. o godz. 5 po poł. w siedzibie firmy przy ul. 6 Sierpnia Nr 13 odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z porządkiem obrad jak następuje:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1936/37; 3) Określenie budżetu na 1937/38 r.; 4) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Określenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Podwyższenie kapitału akcyjnego o zł 182 400 przez wypuszczenie 1600 akcji po zł 114 nominalnej wartości.

1073-20-21

Dom Towarowy Bracia Jabłkowscy, Spółka Akcyjna

w Warszawie, ul. Bracka 25

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — 1) Nieruchomości gospodarcze zł 3 356 314.40; 2) Nieruchomości mieszkalne zł 1 230 447.78; 3) Ruchomości: meblowanie zł 946 323.38; maszyny zł 619 800.60; 4) Towary zł 797 526.82; 5) Odbiorcy zł 282 520.29; 6) Dostawcy zł 3 843 13; 7) Banki zł 5 468.41; 8) Różni zł 9 348.90; 9) Kolektura Polskiego Monopoli Loteryjnego zł 937.60; 10) Wileński Dom T.-P. Bracia Jabłkowscy S. A. zł 75 922.02; 11) Sumy przechodnie zł 18 720.84; 12) Kasa zł 29 505.42; 13) Waluty obce zł 100.38; 14) Papiery wartościowe zł 12 217.50; 15) Akcje zł 240 420.51; 16) Weksle zł 63 828.00; 17) Koszty ogólne — wydatki na 1937 r. zł 936.65; 18) Towary komisowe zł 85 085.47; 19) Depozyty zł 48 739.00; 20) Korespondenci za akcepty kaucyjne zł 65 000.00; 21) Weksle kaucyjne zł 142 574.35; 22) Weksle zdyskontowane zł 179 527.42; 23) Różni za udzielone żyro i gwarancje zł 24 030.00; 24) Gwarancje otrzymane zł 250.00; **Razem zł 8 239 388.87.**

STAN BIERNY. — 1) Kapitał akcyjny zł 3 000 000.00; 2) Kapitał zapasowy: saldo z roku ubiegłego zł 60 833.55; Dopisano w roku sprawozdawczym zł 12 414.00; Saldo zł 73 247.55; 3) Kapitał specjalny rezerwowy zł 1 234 740.55; 4) Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 1 209 302.70; Dopisano w roku sprawozdawczym zł 148 676.17; Saldo zł 1 357 978.87; 5) Dług hipoteczny zł 871 861.39; 6) Akcepty zł 440 988.22; 7) Dostawcy zł 493 993.98; 8) Odbiorcy zł 3 669.17; 9) Banki zł 22 612.00; 10) Różni zł 18 357.02; 11) Fabryka Odzieży „Vestis” Sp. Akc. zł 6 798.38; 12) Sumy przechodnie zł 29 916.89; 13) Dywidenda niepodniesiona zł 12 278.30; 14) Ubezpieczalnia Społeczna zł 10 246.63; 15) Przewyżka aktywów nad pasywami zł 117 493.68; 16) Dostawcy za towary komisowe zł 85 085.47; 17) Depozytariusze zł 48 739.00; 18) Akcepty kaucyjne zł 65 000.00; 19) Korespondenci za weksle kaucyjne zł 142 574.35; 20) Obligo z żyra weksli zdyskontowanych zł 179 527.42; 21) Gwarancje udzielone zł 24 030.00; 22) Różni za gwarancje zł 250.00; **Razem zł 8 239 388.87.**

Rachunek strat i zysków za 1936 r.

ROZCHÓD. — 1) Wynagrodzenie administracji zł 73 239.10; 2) Wynagrodzenie pracowników umysłowych zł 776 892.03; 3) Zarobki pracowników fizycznych 249 605.19; 4) Świadczenia socjalne zł 90 605.24; 5) Dyskonto weksli zł 13 250.85; 6) Procenty od pożyczek krajowych zł 51 978.97; 7) Podatki zł 141 359.75; 8) Ogłoszenia i reklama zł 77 579.22; 9) Oświetlenie zł 36 838.16; 10) Opakowanie zł 28 945.77; 11) Druki zł 22 538.45; 12) Bonifikacje i skonta zł 24 662.40; 13) Portoria zł 22 441.36; 14) Utrzymanie porządku i ogrzewanie zł 26 519.90; 15) Utrzymanie dźwięgów i samochody zł 30 001.40; 16) Ubezpieczenie zł 8 554.60; 17) Inne koszty zł 136 877.19; 18) Nieściągalne należności zł 15 421.53; 19) Odpisy amortyzacyjne zł 152 498.64; 20) Przewyżka dochodów nad wydatkami zł 117 493.68; **Razem zł 2 097 303.43.**

PRZYCHÓD. — 1) Dochód brutto ze sprzedaży zł 1 724 666.78; 2) Dochód brutto z pracowni zł 270 132.42; 3) Dochód brutto z eksploatacji domów zł 70 799.58; 4) Dochód brutto z konserwacji futer zł 20 018.00; 5) Wpływ należności nieściągalnych zł 2 186.65; 6) Wygrana na 3% Pożyczce Inwestycyjnej zł 500.00; **Razem zł 2 097 303.43.**

Walne Zgromadzenie w dn. 19 maja 1937 r. uchwaliło za rok obrachunkowy 1936 2% dywidendy, czyli zł 2.00 od akcji 100-złotowej. Kupony realizuje od dn. 1 lipca 1937 r. Dom Towarowy Bracia Jabłkowscy S. A. w Warszawie, ul. Bracka 25, w poniedziałki i środy od godz. 11 do 12. 1264

II OGŁOSZENIE

Zarząd Polsko-Brazylijskiej Spółki Handlowej, Spółka Akc.

zawiadamia, że

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

odbędzie się w dn. 8 czerwca 1937 r. o godz. 12 w poł. w kancelarii notariusza Władysława Tarnowskiego w Warszawie, przy ul. Kapucyńskiej pod Nr 6, z porządkiem dziennym następującym:

1) Sprawozdanie Zarządu; 2) Wniosek Zarządu w przedmiocie rozwiązania Spółki; 3) Wybór likwidatorów i uchwalenie budżetu likwidacji; 4) Wolne wnioski. 1255

Spółka Akcyjna dla Handlu i Przemysłu Berenstein, Zonis i S-ka

W Ł O D Z I

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Urządzenia techniczne zł 1 253.37; Maszyny zł 29 600.00; Urządzenie biura i składu zł 15 034.95; Razem zł 45 888.32; Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 28 872.40; Weksle w portfelu i inkasie zł 28 848.29; Papiery procentowe zł 11 699.50; Surowce zł 36 580.27; Wyroby własne zł 227 219.28; Towary zł 130 213.50; Dłużnicy zł 482 120.61; Kaucja zł 60.00; Dłużnicy wątpliwi zł 1.00; Sumy przechodnie zł 3 700.00; Razem zł 949 314.85; **Ogółem stan czynny zł 995 203.17.**

STAN BIERNY. — Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 510 000.00; Kapitał zapasowy, saldo z roku ubiegłego zł 17 618.29; Dopisano w 1936 r. zł 2 739.81; Razem zł 20 358.10; Kapitał amortyzacyjny, saldo z roku ubiegłego zł 6 723.74; Dopisano w 1936 r. zł 3 827.65; Razem zł 10 551.39; Ogółem zł 540 909.49; Zobowiązania: Podatki zł 5 242.92; Świadczenia socjalne zł 13 378.22; Wierzyciele zł 387 327.34; Niepodniesiona dywidenda zł 30 600.00; Ogółem zł 436 548.48; Zysk za 1936 r. zł 17 745.20; **Ogółem stan bierny zł 995 203.17.**

Sumy pozabilansowe. — Obligo weksli klientów zł 255 038.22.

Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych zł 292 644.16.

Rachunek strat i zysków za 1936 r.

STRATY. — Koszty administracji ogólnej zł 109 475.50; Koszty handlowe zł 60 222.24; Podatki państwowe i komunalne zł 49 609.76; Odpisy amortyzacyjne zł 4 261.85; Koszty fabrykacji zł 376 686.36; Asekuracja zł 2 751.72; Ofiary zł 3 064.18; Koszty sprzedaży zł 18 206.66; Procenty zł 2 905.59; Straty na dłużnikach zł 59 719.01; Zysk za 1936 r. zł 17 745.20; **Razem zł 704 648.07.**

ZYSKI. — Zysk na towarach brutto zł 683 772.89; Różne wpływy zł 20 750.00; Różnice kursowe zł 125.18; **Razem zł 704 648.07.** 1253

Bank Handlowy w Warszawie, Spółka Akcyjna

Bilans netto w dn. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — Kasa, Bank Polski, P. K. O., Banki Państwowe, bony Funduszu Inwestycyjnego zł 8 582 918.53; Waluty zagraniczne zł 453 630.56; Ogółem zł 9 036 549.09; Papiery wartościowe własne: a) pożyczki państwowe zł 1 913 321.13, b) papiery hipoteczne zł 680 173.71, c) akcje zł 751 916.27; Ogółem zł 3 345 411.11; Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych zł 1 037 123.80; Banki krajowe zł 1 273 310.56; Banki zagraniczne zł 1 033 671.14; Ogółem zł 2 306 981.70; Weksle zdyskontowane zł 83 263 267.90; Rachunki bieżące: a) zabezpieczone zł 33 948 751.44, b) niezabezpieczone zł 6 554 053.39; Ogółem zł 40 502 804.83; Pożyczki terminowe zł 1 497 770.85; Należn. z tyt. układów konwersyjnych zł 2 925 123.15; Nieruchomości zł 10 129 702.19; Dłużn. z tyt. kred. akc. i rebusorsowych zł 1 979 215.68; Różne rachunki zł 4 340 818.18; Należn. z tyt. trans. dewiz. na term. i reportow. zł 5 788 012.78; Łącznie zł 166 152 781.26.

Udzielone gwarancje zł 11 126 732.42; Inkaso zł 13 802 252.34; **Razem zł 191 081 766.02.**

PASYWA. — Kapitały własne: zakładowy zł 25 000 000.00, zapasowy zł 6 245.52, rezerwowy zł 3 000 000.00, fundusz amortyzacyjny zł 195 242.32, Ogółem zł 28 201 487.84; Wkłady a) terminowe zł 10 119 739.38, b) na książeczki wkładowe zł 25 889 646.97, c) à vista zł 36 239 039.43, Ogółem zł 72 248 425.78; Rachunki bieżące zł 22 892 831.36; Zobowiązania inkasowe zł 856 639.20; Redyskonto weksli zł 18 846 072.33; Banki krajowe zł 6 079 048.28; Banki zagraniczne zł 4 300 275.27; Łącznie zł 10 379 323.55; Wierzyciele hipoteczni zł 49 999.04; Zobowiąz. z tyt. kred. akc. i rebusorsowych zł 1 979 215.68; Różne rachunki zł 3 901 180.46; Procenty na 1937 r. zł 722 009.26; Zobowiąz. z tyt. trans. dewiz. na term. i reportow. zł 5 787 244.56; Zysk z lat ubiegłych zł 174 631.08, z roku bieżącego zł 113 721.12; Łącznie zł 288 352.20; **Ogółem zł 166 152 781.26.**

Zobow. z tyt. udzielonych gwarancji zł 11 126 732.42; Różni za inkaso zł 13 802 252.34; **Razem zł 191 081 766.02.** 1266

Polskie Zakłady Chemiczne „Nitrat”, Spółka Akcyjna

w Warszawie

Bilans w dn. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Place i grunty zł 644 778.67; Budynki: Fabryczne zł 778 104.62; Gospodarcze zł 65 390.84; Mieszkalne zł 277 744.99 = zł 1 121 240.45; Maszyny i urządzenia zł 3 752 744.21; Bocznicą kolejowa zł 115 977.86; Tabor i ruchomości: inw. żywy zł 25 015.00; Inw. martwy (ruchomości) zł 121 138.19 = zł 146 153.19; II. Majątek obrotowy: Materiały: Surowce zł 145 426.13; Pomocnicze i pędne zł 222 237.69 = zł 367 663.82; Wyroby zł 389 700.85; biorcy — Zaliczki zł 2 008.86; Dostawcy zł 347 605.73; Różni zł 1 621 513.53 = zł 1 821 252.04; Środki płynne: Kasa zł 10 264.76; Banki zł 1 163 086.11; Papiery procentowe zł 1 584 700.00; Akcje i udziały w innych przedsięb. zł 6 000.00; Weksle w portfelu i w inkasie zł 186 297.49 = zł 2 950 348.36; Pozyce przechodnie zł 37 812.89; Łącznie stan czynny zł 11 347 672.34.

Pozyce uzupełniające (pozabilansowe). — Różni za złożone depozyty nasze zł 1 584 700.00; Gwarancje otrzymane zł 4 830 764.04; Różni za nasze gwarancje zł 5 458 736.36; Kaucje hipoteczne otrzymane zł 60 000.00; Różni za nasze kaucje hip. zł 2 000 000.00 = zł 13 934 200.40.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 3 800 000.00; Kapitał zapasowy: Saldo z roku ubiegłego zł 80 555.95; Dopisano z zysku 1935 r. zł 21 642.00; Dopisano nieodebr. dywid. za 1930 r. zł 3 824.00 = zł 106 021.95; Fundusz specjalny zł 42 093.22; Rezerwa opodatkowana zł 312 537.90; II. Kapitał amortyzacyjny: Saldo z lat ubiegłych zł 4 047 300.56; Dopisano w roku bież. zł 327 142.77; Odpisano amortyz. w roku bież. zł 6 801.20 = zł 4 367 642.13; III. Kapitały obce (zobowiązania): Dywidenda nieodebrana zł 73 147.97; Wierzytelności hipoteczne zł 982.52 = zł 74 130.49; Wierzyciele: Odbiorcy — Zaliczki zł 2 008.86; Dostawcy zł 437 605.73; Różni zł 2 002 847.28 = zł 2 352 461.87; Pozyce przechodnie zł 32 364.86; Zysk zł 260 419.92; Łącznie stan bierny zł 11 347 672.34.

Pozyce uzupełniające (pozabilansowe). — Depozyty własne zł 1 584 700.00; Różni za ich gwarancje zł 4 830 764.04; Gwarancje wekslowe wydane zł 5 458 736.36; Różni za kaucje hipoteczne zł 60 000.00; Kaucje hipoteczne wydane zł 2 000 000.00 = zł 13 934 200.40.

Konto strat i zysków w dn. 31 grudnia 1936 r.

WINIEN. — Koszty produkcji zł 2 570 283.06; Koszty administracji ogólnej: Wynagr. Zarządu, Dyrekcji i Pracowników zł 447 034.88; Podatki państwowe i komunalne zł 711 346.92; Różne wydatki zł 176 124.56 = zł 1 334 506.36; Koszty sprzedaży zł 65 451.70; Gospodarstwo rolne zł 11 130.08; Różnice kursu zł 104 641.46; Amortyzacja zł 327 142.77; Zysk zł 260 419.92; Razem zł 4 673 575.35.

MA. — Sprzedaż zł 4 544 331.23; Procenty zł 128 358.38; Różne zł 885.74; Razem zł 4 673 575.35.

1250

„Unia” Spółka Akcyjna Przemysłu Naftowego we Lwowie

Bilans z dn. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — Tereny naftowe zł 425 164.54; Budynki mieszkalne zł 50 492.00; Inwentarze zł 135 307.00; Otwory szybów zł 417 232.29; Zapas ropy zł 3 496.01; Akcje Banku Naftowego zł 7 500.00; Koszty założenia zł 11 504.51; Dłużnicy zł 5 207.48; Razem zł 1 055 903.83.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 250 000.00; Fundusz rezerwowy zł 1 225.62; Akcepty własne zł 34 770.52; Pożyczki zł 381 684.99; Pożyczki hipoteczne zł 230 000.00; Wierzyciele zł 156 484.19; R-k przechodni zł 1 673.40; Zysk z 1936 r. zł 65.11; Razem zł 1 055 903.83.

Rachunek strat i zysków za 1936 r.

ROZCHODY. — Eksploatacja szybów zł 16 453.45; Kierownictwo i administracja zł 8 692.57; Ubezpieczenie ogólne zł 1 540.74; Czynsz: dzierżawne terenów zł 2 689.15; Koszty różne zł 5 119.07; Różnica kursu zł 20.00; Odsetki zł 1 931.66; Podatki zł 1 377.30; Odpisane akcepty sporne zł 1 537.00; Amortyzacja zł 5 255.70; Zysk z 1936 r. zł 65.11; Razem zł 44 681.95.

PRZYCHODY. — Produkcja szybów zł 43 273.03; Tłoczenie ropy — mankowie zł 477.28; Dochód z budynków zł 931.64; Razem zł 44 681.95.

1222

„Terebenthen” Zjednoczone Fabryki Terpentyny Puszczy Białowieskiej Bracia Porowscy i S-ka, Spółka Akcyjna

Warszawa, Ziola 62

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty zł 3 000.00; Budynki: a) fabryczne zł 168 974.19, b) gospodarcze zł 107 885.20, c) mieszkalne zł 231 245.38; Urządzenie techniczne zł 969 256.66; Inwentarz żywy zł 8 542.00; Ruchomości zł 105 214.30; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 63 833.24; Gotówka w bankach zł 4 697.74; Papiery procentowe zł 11 168.50; Weksle w portfelu i w inkasie zł 20 958.05; Akcje i udziały zł 5 400.00; Surowce zł 47 205.56; Materiały pomocnicze zł 28 758.64; Półfabrykaty zł 14 450.75; Gotowe wyroby i towary zł 229 249.51; Naczynia zł 85 138.00; Należność z tytułu umów kartelowych: operacje finansowe zł 6 681.96; Odbiorcy zł 81 056.67; Różni zł 148 037.23; Należności w postępowaniu rewindykacyjnym zł 27 624.95; Straty z lat 1928, 1929, 1930 i 1935 zł 290 132.23; Ogółem zł 2 658 510.76.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 700 000.00; Kapitał zapasowy: saldo z roku ubiegłego zł 4 986.83; Rezerwa na różnice kursowe z przerechowania zł 54 143.34; II. Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego zł 302 872.18, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 19 354.04; III. Zobowiązania: Akcepty wydane Dyrekcji Lasów Państwowych na zakup drewna zł 83 855.62; Akcepty inne zł 100 208.71; Banki zł 230.00; Zaległe podatki zł 23 268.25; Dostawcy zł 18 855.27; Odbiorcy zł 22 259.52; Różni zł 244 912.21; Kredyt angielski: 1) inwestycyjny, długoterminowy £ 28 002.12.6 = zł 728 348.28; 2) Obrotowy, długoterminowy £ 2 498.5.11 = zł 64 980.67; 3) Obrotowy, krótkoterminowy £ 3 868.14.0 = zł 100 624.88; Kredyt inwestycyjny D. L. P. w Białowieży do 1964 r. zł 189 115.00; Sumy przechodnie, dotyczące okresu przyszłego zł 142.90; Zysk w 1936 r. zł 353.06; Ogółem zł 2 658 510.76.

Sumy pozabilansowe. — Zyra zł 155 780.95; Kaucje i gwarancje zł 142 979.08.

Ogólna suma zobowiązań zagranicznych wynosi zł 894 898.01.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Koszty administracji ogólnej zł 166 185.21; Koszty fabrykacji zł 589 848.81; Koszty sprzedaży zł 137 878.14; Koszty kredytów zł 37 584.45; Podatki państwowe i komunalne zł 24 654.17; Świadczenia socjalne zł 43 927.18; Odpisy amortyzacyjne zł 20 034.32; Zysk w 1936 r. zł 353.06; Ogółem zł 1 020 465.34.

ZYSKI. — Produkcja zł 994 465.34; Różne wpływy zł 26 000.00; Ogółem zł 1 020 465.34.

1258

Polska Fabryka Wodomierzy i Gazomierzy dawniej „Gazomierz”

Spółka Akcyjna, Toruń, ul. Bydgoska 108/110

Bilans za 1936 r.

STAN CZYNNY. — 1) Kasa zł 3 075.77; 2) P. K. O. zł 4 882.54; 3) Banki zł 10 164.00; 4) Weksle zł 10 456.00; 5) Papiery procentowe zł 14 147.50; 6) Dłużnicy zł 537 067.47; 7) Skład materiałów zł 328 268.51; 8) Urządzenie warsztatu zł 19 332.12; 9) Maszyny i aparaty zł 97 102.53; 10) Narzędzia zł 54 345.46; 11) Ruchomości zł 13 713.47; 12) Nieruchomości zł 150 157.22; Razem zł 1 242 712.59.

STAN BIERNY. — 1) Wierzyciele zł 74 879.95; 2) Wierzyciele zagraniczni zł 316 098.27; 3) Niewypłacona dywidenda zł 425.00; 4) Kapitał akcyjny zł 700 000.00; 5) Fundusz rezerw. na części zł 38 852.98; 6) Sumy przechodnie zł 67 747.07; 7) Zysk zł 74 709.32; Razem zł 1 242 712.59.

Rachunek strat i zysków w 1936 r.

STRATY. — 1) Strata na dłużnikach zł 25 495.14; 2) Strata na papierach procentowych zł 1 306.50; 3) Procenty, prowizje, bonifikaty zł 59 927.40; 4) Koszty handlowe zł 299 882.73; 5) Koszty fabrykacji zł 486 438.94; 6) Amortyzacja: a) urządzeń warsztat. zł 3 086.99, b) maszyn i aparatów zł 16 925.89, c) ruchomości zł 6 593.30, d) nieruchomości zł 5 594.08; 7) Strata z 1933 r. zł 21 428.87; 8) Spisano na fundusz rez. na części zł 34 011.39; 9) Rezerwa na podatek dochodowy za rok obr. 1936 zł 40 000.00; 10) Zysk zł 74 709.32; Razem zł 1 075 400.55.

ZYSKI. — 1) Zwrot umorzonych długów zł 592.75; 2) Obrót w dziale wodomierzowym i gazomierzowym zł 1 066 414.75; 3) Wzorcowanie zł 5 393.05; Razem zł 1 075 400.55.

1233

Kompania Handlu Zamorskiego, Spółka Akcyjna

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — Majątek stały: 1) Inwentarz martwy (ruchomości) zł 13 930.15; Majątek płynny: 2) Gotówka w kasie i w bankach zł 637 374.74; 3) Papiery procentowe zł 4 736.00; 4) Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 1.00; 5) Dłużnicy: 1) Banki — inkasa: a) zagraniczne za towary własne zł 1 110 564.00, b) zagraniczne za towary komisowe zł 76 377.90; Razem zł 1 186 941.90; 2) Pomoce eksportowe zł 22 530.00; 3) Odbiorcy: a) krajowi zł 457 990.07, b) zagraniczni zł 225 902.26, Razem zł 683 892.33; 4) Różni z operacji finansowych zł 294 512.87; 5) Dostawcy: a) towarów własnych zł 52 528.89, b) towarów komisowych zł 64.26, razem zł 52 593.15; 6) Przedstawiciele, agenci i ekspedytorzy zł 58 579.23; 7) Różni z rozliczeń zł 21 372.77; Razem dłużnicy zł 2 320 422.25; 6) Kaucje zł 6 198.23; 7) Towary zł 454 695.61; 8) Sumy przechodnie: 1) Wydatki, dotyczące okresu przyszłego zł 3 700.00; 2) Różni z rozliczeń zł 526.09; Razem sumy przechodnie zł 4 226.09; Razem majątek płynny zł 3 427 653.92; **Razem aktywa zł 3 441 584.07.**

Sumy pozabilansowe. — 1) Gwarancje i zabezpieczenia gwarancyjne zł 714 360.00; **Razem zł 4 155 944.07.**

PASYWA. — 1) Kapitały własne: 1. Kapitał zakładowy zł 1 000 000.00; 2. Kapitał zapasowy: a) saldo z roku ubiegłego zł 9 135.00, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 1 205.00; Razem kapitał zapasowy zł 10 340.00; Razem kapitały własne zł 1 010 340.00; 2) Kapitał amortyzacyjny: 3. Saldo z roku ubiegłego zł 3 287.97; 4. Dopisano w roku sprawozdawczym zł 1 622.80; Razem kapitał amortyzacyjny zł 4 910.77; 3) Zobowiązania: 5. Wierzyciele: 1) Traty rebusowe zł 77 604.48; 2) Banki — kredyty zł 1 466 295.75; 3) Zaległe podatki zł 7 301.93; 4) Dostawcy: a) towarów własnych zł 466 927.46, b) towarów komisowych zł 2 933.28, razem dostawcy zł 469 860.74; 5) Odbiorcy: a) krajowi zł 12 267.25, b) zagraniczni zł 4 056.07, razem odbiorcy zł 16 323.32; 6) Różni z operacji finansowych zł 84 327.47; 7) Komitenci zł 75 750.75; 8) Przedstawiciele, agenci i ekspedytorzy zł 96 353.21; 9) Różni z rozliczeń zł 25 745.73; Razem wierzyciele zł 2 319 563.38; 6) Sumy przechodnie: 1) Różne rozliczenia zł 15 321.12; 2) Depozyty zł 298.98; Razem sumy przechodnie zł 15 620.10; Razem zł 2 335 183.48; 4) Zysk zł 91 149.82; **Razem pasywa zł 3 441 584.07.**

Sumy pozabilansowe. — 1) Gwarancje i zabezpieczenia gwarancyjne zł 714 360.00; **Razem zł 4 155 944.07.**

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1936 r.

STRATY. — 1) Koszty ogólne zł 431 336.81; 2) Podatki i świadczenia socjalne zł 53 866.82; 3) Koszty przedstawicielstw zł 95 329.19; 4) Prowizje zł 59 282.50; 5) Procenty wypłacone zł 91 382.07; 6) Odpisy amortyzacyjne zł 1 622.80; 7) Różnice kursowe zł 15 587.14; 8) Różne straty zł 120.00; 9) Zysk zł 91 149.82; **Razem zł 839 677.15.**

ZYSKI. — 1) Prowizje zł 71 831.84; 2) Procenty otrzymane zł 635.43; 3) Różnice na transakcjach wziętych zł 746 924.88; 4) Różne zyski zł 20 285.00; **Razem zł 839 677.15.**

Komisja rewizyjna: Adolf Sturm, Otto Gross, Józef Gruder, Borys Ofomucki, Henryk Patschke, Edward Wojnecki i J. Ostaszewski z ramienia Towarzystwa Powierniczego i Rewizyjnego Sp. z o. o. Rada Nadzorcza: Józef Targowski. Zarząd: Stanisław Lambert, Simon Jaglom, Inż. A. M. Piotrowski. Główny Buchalter: Zygmunt Wawrzyński. 1254

Spółka Akcyjna Handlu Ziemiopłodami K. Grabowski i S-ka w likwidacji

Bilans per 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — Banki zł 22 387.27; Dłużnicy i wierzyciele zł 841 768.22; Weksle zł 94 337.10; Ruchomości zł 3 281.53; Papiery wartościowe zł 2 000.00; Strata zł 67 054.11; **Razem zł 1 030 828.23.**

PASYWA. — Banki zł 832 765.94; Dłużnicy i wierzyciele zł 2 018.65; Redyskont zł 94 337.10; Kapitał akcyjny zł 100 000.00; Sumy przechodnie zł 605.60; Fundusz rezerwowy zł 1 100.94; **Razem zł 1 030 828.23.**

Rachunek strat i zysków

Odpisy na dłużnikach zł 822.22; Strata na papierach wart. zł 1 840.00; Koszty handlowe zł 1 150.55; Strata z lat ubiegł. zł 63 481.34; **Razem zł 67 294.11.**

MA. — Procenty zł 240.00; Strata z lat ubiegłych zł 63 481.34; Strata za 1936 r. zł 3 572.77; **Razem zł 67 294.11.** 1248

Zarząd Spółki Akcyjnej „Unia” Zjednoczone Fabryki Maszyn dawniej A. Ventzki i Peters w Grudziądzu

podaje do wiadomości, że Zwyczajne Walne Zgromadzenie PP. Akcjonariuszy odbyte dn. 10 maja 1937 r. postanowiło: do p. 1) i 2) przyjąć do wiadomości i aprobaty sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za rok obrachunkowy 1936; do p. 3) zatwierdzić bilans oraz rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — 1) Majątek stały: Grunty zł 420 934.39; Budynki fabryczne i gospodarcze zł 1 623 035.96; Budynki mieszkalne zł 277 215.83; Maszyny i urządzenia zł 3 082 891.65; Zakłady siły i światła zł 252 314.42; Ruchomości zł 4 630.51; Tabor przewozowy zł 12 766.00; Modele zł 29 046.37; Razem zł 5 702 835.13; 2) Majątek płynny: Kasa zł 7 732.19; Weksle zł 8 143.55; Banki zł 37 430.16; Papiery wartościowe i udziały zł 36 672.50; Akcje własne do zbycia zł 47 650.00; Kaucje zł 998 179.00; Dostawcy zł 1 133.59; Różni zł 36 424.07; Odbiorcy zł 756 113.28; Należności z układów konwersyjnych zł 106 237.55; Regresy żyrowe zł 133 094.55; Akcepty Banku Akceptacyjnego w dyskoncie zł 92 000.00; Wyroby gotowe zł 722 856.06; Półfabrykaty zł 731 693.44; Surowce i materiały zł 505 559.89; Roboty na warsztatach zł 172 737.55; Rozliczenia z Państwowym Bankiem Rolnym zł 116 337.54; Sumy przechodnie zł 14 475.12; Razem zł 4 524 470.04; **Łącznie zł 10 227 305.17.**

Różni za gwarancje wydane zł 6 548 462.47; Gwarancje otrzymane zł 321 208.03; Zabezpieczenia z układów konwersyjnych zł 89 665.27; Razem zł 6 959 335.77.

PASYWA. — 1) Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 1 375 000.00; Kapitał zapasowy zł 21 737.93; Fundusz na wątpliwe należności zł 312 758.53; Rezerwa na układy konwersyjne zł 47 266.99; Razem zł 1 756 763.45; 2) Kapitał amortyzacyjny zł 1 868 391.16; 3) Zobowiązania: Akcepty zł 241 192.27; Banki zł 3 747 183.68; Bank Akceptacyjny za akcepty zł 92 000.00; Państwowy Bank Rolny: r-k bieżący zł 79 798.88, r-k rozlicz. zł 116 337.54; Obligo żyrowe zł 133 094.55; Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego zł 92 000.00; Wierzyciele hipoteczni zł 644 840.00; Zaległości za podatki zł 486 564.71; Zaległości za świadczenia zł 67 874.89; Dostawcy zł 396 395.40; Odbiorcy zł 30 150.59; Różni zł 357 554.11; Dywidenda zaległa za 1929/30 r. zł 104 703.10; Sumy przechodnie zł 12 460.84; Razem zł 6 602 150.56; **Łącznie zł 10 227 305.17.**

Gwarancje wydane zł 6 548 462.47; Różni za gwarancje złożone zł 321 208.03; Różni za ubezp. z układ. konwers. zł 89 665.27; Razem zł 6 959 335.77.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty fabrykacji zł 3 031 523.71; Koszt własny sprzedanych wyrobów zł 2 531 980.97; Koszty sprzedaży zł 350 875.32; Koszty administracji ogólnej zł 263 259.01; Koszty kredytowe zł 89 242.76; Odpisy na odbiorcach zł 24 426.46; Podatki zł 95 069.51; Odpisy amortyzacyjne: Bierne: 2½% na maszyny i urządzenia zł 77 072.29, 2½% na zakłady siły i światła zł 6 307.84; Razem zł 83 380.13; Czynne: 5% na ruchomości zł 243.65; 100% przyrostu na taborze przewozowym zł 3 385.10; 20% na tabor przewozowy zł 2 920.00; 20% na modele zł 7 202.60; Razem zł 13 751.35; Koszty okresów ubiegłych zł 10 933.30; **Razem zł 6 494 442.52.**

MA. — Produkcja zł 3 195 723.02; Sprzedaż zł 3 251 692.49; Odzyskane należności zł 47 027.01; **Razem zł 6 494 442.52.**

do p. 4) udzielić pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej;

do p. 5) wybrać Radę Nadzorczą w składzie PP. Radcy B. Sypniewskiego, Skoraszewice, Inżyniera G. Petersa, Gdańsk, Prezydenta m. Grudziądz J. Włodka, Inżyniera R. Ventzkiego, Eislingen, Szambelana L. Prądzyńskiego, Skarpa, T. Urbańskiego, Warszawa;

do p. 6) uchylić uchwałę Walnego Zgromadzenia z dn. 20 października 1930 r. dotyczącą wypłaty 7%-towej dywidendy za rok bilansowy 1929/30 a figurującą w obecnym bilansie z tego tytułu w pasywach sumę zł 104 703.10 przenieść do kapitału zapasowego;

do p. 7) przyjąć do wiadomości sprawozdanie Zarządu oświadczenie oddzielenia przedsiębiorstwa i polecić Zarządowi kontynuowanie zabiegów na wyłuszczeniach w sprawozdaniach zasadach z tym, że na wypadek uzgodnienia tych zabiegów z wierzycielami zwoła Zarząd Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, celem powzięcia uchwały, dotyczącej zmian w § 4 statutu, względnie gdyby porozumienie z wierzycielami okazało się niemożliwe, zwoła Zarząd Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, celem powzięcia uchwał o dalszych losach przedsiębiorstwa. 1234

Fabryka Lin i Drutu, dawniej „A. Deichsel“, Spółka Akc.

Bilans za r. operacyjny 1936,
zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie w dn. 29 kwietnia
1937 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Grunty zł 322 237.08; Budynki fabryczne zł 613 785.28; Budynki gospodarcze zł 109 653.09; Budynki mieszkalne zł 660 212.40; Budynki w Boryslawiu zł 45 000.00; Budowa bocznic kolejowej zł 5 373.96; Maszyny i urządzenia techniczne zł 2 110 619.43; Sprzężaj i samochody zł 34 155.33; Inwentarz żywy zł 1 850.00; Ruchomości zł 30 432.43; Narzędzia zł 63 306.60; Razem majątek stały zł 3 996 625.60; II. Majątek płynny: Kasa zł 6 886.07; Banki zł 3 561.36; Papiery wartościowe zł 29 110.50; Weksle zł 16 000.00; Zaliczki urzędnicze i robotnicze zł 23 119.87; Magazyn techniczny: a) surowce zł 49 510.00, b) pomocnicze, pędne i inne zł 72 932.51, Razem magazyn techniczny zł 122 442.51; Produkty: a) gotowe wyroby zł 240 013.13, b) półfabrykaty w przeróbce zł 116 369.00, c) ołów, cynk, cyna w wannach zł 55 614.07, d) odpadki z produkcji zł 2 680.74, Razem produkty zł 414 676.94; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 471 569.00, b) dostawcy zł 2 619.71, c) różni zł 92 801.60, d) wątpliwe należności: 1) weksle prot. zł 27 367.20, 2) należności w postępowaniu rewindykacyjnym zł 8 906.49, 3) inne zł 2 254.19, e) ewidencja depozytów i kaucyj zł 21 045.00, f) udziały w organizacji sprzedaży zł 4 000.00; Razem dłużnicy zł 630 563.19; Razem majątek płynny zł 1 246 460.44; Podatek dochodowy w odwołaniu zł 175 000.00; Sumy przechodnie zł 900.95; Strata bilansowa za rok operacyjny 1936 zł 138 370.11; **Razem aktywa zł 5 557 357.10.**

Sumy pozabilansowe. — Dłużnicy za gwarancje zł 860 703.79; Wierzyciele za gwarancje zł 100 000.00; **Razem aktywa zł 6 518 060.89.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 1 000 000.00; Kapitał zapasowy: a) saldo z roku ubiegłego zł 45 823.83, b) dopis. w roku sprawozdawczym zł 101 477.35; Razem kapitał zapasowy zł 147 301.18; Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego zł 1 496 351.06, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 45 826.45; Razem kapitał amortyzacyjny zł 1 542 177.51; Fundusz rezerwowy zł 175 000.00; R-k przejściowy różnic kursowych zł 26 987.59; Razem kapitały własne zł 2 891 466.28; II. Zobowiązania: Banki zł 735 226.11; Akcepty zł 480 441.31; Wierzyciele: a) zaległe i bieżące podatki skarbowe i samorządowe zł 274 056.01, b) dostawcy zł 151 033.16, c) odbiorcy zł 128 872.40, d) różni zł 665 084.28, e) świadczenia socjalne, prowizje i inne zł 124 235.75, f) należności Zjednoczenia i zobowiązania wyrównawcze zł 47 401.33; Razem wierzyciele zł 1 390 682.93; Sumy przechodnie zł 59 540.47; Razem zobowiązania zł 2 665 890.82; **Razem pasywa zł 5 557 357.10.**

Sumy pozabilansowe. — Wierzyciele za gwarancje zł 860 703.79; Dłużnicy za gwarancje zł 100 000.00; **Razem pasywa zł 6 518 060.89.**

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Koszty handlowe zł 297 574.49; Procenty zł 201 198.72; Podatki zł 165 574.06; Prowizje zł 90 454.89; Koszty własne fabrykacji sprzedanych towarów zł 2 668 160.85; Przewozy, sconta, rabaty ilościowe, zwroty bębnow i krzyżaków i inne zł 296 590.30; Wyrównanie średnich cen dla kontrahentów „Zjednoczenia” i Biura Sprzedaży Drutu zł 16 793.89; Amortyzacja zł 45 825.45; Razem straty zł 3 782 173.65.

ZYSKI. — Obrót brutto ze sprzedanych towarów zł 3 561 518.62; Różnice kursowe zł 47 284.57; Procenty zł 28 430.48; Wyrównanie średnich cen kontrahentów Biura Sprzedaży Drutu zł 3 804.31; Nadzwyczajne przychody zł 1 000.00; Wpływy z dłużników wątpliwych zł 1 765.56; Strata bilansowa za rok operacyjny 1936 zł 138 370.11; **Razem zyski zł 3 782 173.65.**

1209

Danziger Privat—Actien—Bank Filiale Poznań Gdański Prywatny Bank Akcyjny, Spółka Akcyjna w Gdańsku Oddział w Poznaniu wraz z Wpłatnią w Grudziądzu i Oddziału w Starogardzie

Bilans roczny (netto) na dz. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O., Banku Gospodarstwa Krajowego i Państwowym Banku Rolnym oraz bony bezprocentowe Funduszu Inwestycyjnego zł 396 281.15; Waluty zagraniczne zł 36 818.55; Papiery wartościowe własne: a) pożyczki państwowe zł 44 327.24, b) papiery hipoteczne zł 1 267.20, c) obligacje zł 704.34, d) akcje zł 59.44; Razem zł 46 358.22; Banki krajowe zł 276 146.57; Banki zagraniczne zł 263 408.46; Weksle zdyskontowane zł 586 744.86; Weksle protestowane zł 50 488.29; Rachunki bieżące (saldo debetowe): a) zabezpieczone zł 2 472 709.85, b) niezabezpieczone zł 479 902.59; Razem zł 2 952 612.44; Pożyczki terminowe zł 605 024.45; Należności z tytułu układów konwersyjnych, zaopatrzonych w akcept Banku Akceptacyjnego zł 100 916.13; Nieruchomości zł 124 070.00; Ruchomości zł 2 311.00; Różne rachunki zł 36 545.07; **Razem zł 5 477 725.19.**

STAN BIERNY. — Kapitały własne: a) zakładowy zł 1 500 000.00, b) zapasowy zł 27 902.30, c) fundusz amortyzacyjny zł 12 140.00; Razem zł 1 540 042.30; Wkłady: a) terminowe zł 774 490.94, b) a vista zł 677 474.88, razem zł 1 451 965.82; Rachunki bieżące (saldo kredytowe) zł 1 299 464.59; Zobowiązania inkasowe zł 316.70; Banki krajowe zł 108 719.42; Banki zagraniczne zł 878 244.22; Przekazy na bank zł 52 349.65; Sumy przechodnie zł 21 303.02; Rezerwa dla wątpliwych pretensyj zł 105 397.39; Zysk zł 19 922.08; **Razem zł 5 477 725.19.**

Gwarancje zł 64 914.20; Inkaso zł 737 533.57.

Rachunek strat i zysków za 1936 r.

WINIEN. — Procenty i prowizje wypłacone zł 179 596.40; Koszty handlowe zł 336 588.04; Podatki zł 22 784.83; Amortyzacja zł 2 986.86; Odpisy na dłużnikach zł 44.65; Administracja nieruchomości zł 4 258.65; Przydzielenie do funduszu zapasowego zł 2 214.00; Różnice kursowe zł 12 494.79; Zysk zł 19 922.08; **Razem zł 580 890.30.**

MA. — Procenty i prowizje pobrane zł 506 870.36; Różnice kursowe zł 70 996.65; Dochody z nieruchomości zł 840.29; Zwroty sum dawniej odpisanych zł 2 183.00; **Razem zł 580 890.30.**

1219

„Pantarei“ Powszechnie Zakłady Magazynowe i Transportowe

Spółka Akcyjna w Gdyni

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Nieruchomości zł 1 315 168.27; Narzędzia przeładunkowe zł 1.00; Ruchomości zł 1.00; II. Majątek płynny: Kasa zł 59 767.71; Banki zł 130 984.44; Papiery procentowe zł 19 769.76; Kaucje zł 1 349.35; Sumy przechodnie zł 15 451.68; Dłużnicy zł 390 397.90; III. Straty z lat ubiegłych zł 182 518.01; **Suma zł 2 115 409.12.**

Gwarancje udzielone zł 521 144.76; Pretensje z tytułu żyra zł 85 375.00; **Suma zł 606 519.76.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 1 000 000.00; II. Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 142 741.64, dopisano za 1936 r. zł 45 804.52; **Suma zł 188 546.16;** III. Zobowiązania: Akcepty zł 47 000.00; Wierzyciele zł 343 225.66; Banki zł 409 058.99; Sumy przechodnie zł 13 489.05; Zaliczenia obce zł 4 523.97; Czeki obce zł 504.00; Zysk zł 109 061.29; **Suma zł 2 115 409.12.**

Różni za gwarancje zł 521 144.76; Zobowiązania z tytułu żyra zł 85 375.00; **Suma zł 606 519.76.**

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1936 r.

STRATY. — I. Koszty handlowe zł 162 209.88; II. Koszty kredytów zł 49 883.47; III. Rachunek różnic kursowych zł 567.01; IV. Koszty administracyjne zł 635 099.24; V. Podatki zł 67 208.82; VI. Różne zł 46 761.91; VII. Amortyzacja zł 53 010.27; VIII. Dłużnicy wątpliwi zł 1 537.52; IX. Strata na parceli zł 9 700.00; Zysk zł 109 061.29; **Suma zł 1 135 039.41.**

ZYSKI. — Spedycja zł 1 113 092.52; Lokale zł 21 946.89; **Suma zł 1 135 039.41.**

1208

Austriacka Spółka Akcyjna

Towarzystwo Akcyjne dla Fabrykacji Śrub i Wyróbów Kutych BREVILLIER S-ka i A. Urban Synowie, Ustroń (Śląsk Cieszy.)

Ogólny bilans majątkowy z dn. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — I. Realności: a) wartość gruntów austr. szyl. 2 076 229.69, b) budynki mieszkalne i gospodarcze 1 683 881.28, c) budynki fabryczne 1 943 089.25, d) gmach Centrali w Wiedniu 203 641.00; Razem austr. szyl. 5 906 841.22; II. Maszyny 998 141.98; III. Siły wodne 500 000.00; IV. Urządzenia fabryczne 214 443.38; V. Narzędzia i przybory 363 742.35; VI. Ruchomości i inwentarz 164 795.02; VII. Zapasy: a) materiały 2 323 799.40, b) towary 4 086 926.74, razem 6 410 726.14; VIII. Gotówka 138 362.62; IX. Dłużnicy 5 701 269.54; X. Portfel wekslowy 33 778.23; XI. Papiery wartościowe 1 216 071.52; XII. Gwarancje i poręki (suma pozabilansowa) 1 096 865.00; Razem suma bilansowa szyl. austr. 21 648 172.00.

PASYWA. — I. Kapitał akcyjny 96 000 sztuk akcji po 150 szyl. nom. wart. szyl. 14 400 000.00; II. Fundusz rezerwowy (K. R. I.) 2 142 395.68; III. Zobowiązania wobec banków 777 488.97; IV. Wierzyciele 3 372 187.12; V. Niepodjęta dywidenda 6 795.00; VI. Gwarancje i poręki (suma pozabilansowa) 1 096 865.00; VII. Zysk w 1936 r. 592 342.82; Przeniesienie z 1935 r. 356 962.41; Razem suma bilansowa szyl. austr. 21 648 172.00.

Ogólny rachunek strat i zysków z dn. 31 grudnia 1936 r.

STRATY. — I. Koszty handlowe i wydatki na cele dobroczynne austr. szyl. 1 034 297.14; II. Odsetki 65 475.57; III. Ubezpieczenia socjalne 647 629.93; IV. Podatki 495 300.67; V. Odpisy 592 836.61; VI. Straty kursowe 266 145.49; VII. Zysk w 1936 r. 592 342.82; Przeniesienie z 1935 r. 356 962.41; Razem zysk 949 305.23; Ogółem austr. szyl. 4 050 990.64.

ZYSKI. — I. Przeniesienie zysku z 1935 r. 356 962.41; II. Zysk brutto 3 694 028.23; Ogółem szyl. austr. 4 050 990.64.
Wiedeń, dn. 28 kwietnia 1937 r.

Specjalny bilans dla Polski z dn. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: 1) Grunty: fabryka Ustroń zł 633 104.53, fabryka Sporysz zł 134 565.19, razem zł 767 669.72; 2) Budynki: a) fabryczne: fabryka Ustroń zł 741 438.34, fabryka Sporysz zł 382 449.68, Razem zł 1 123 888.92; b) mieszkalne i gospodarcze: fabryka Ustroń zł 500 974.79, fabryka Sporysz zł 353 744.30, inne zł 518 828.53, Razem zł 1 373 547.62; 3) Maszyny: fabryka Ustroń zł 1 051 552.06; Sporysz zł 1 364 525.60; Razem zł 2 416 077.66; 4) Narzędzia i przybory: fabryka Ustroń zł 78 303.66; fabryka Sporysz zł 67 377.73; Razem zł 145 681.39; 5) Urządzenia fabryczne: fabryka Ustroń zł 329 245.09; fabryka Sporysz zł 135 151.27; Razem zł 464 396.36; 6) Siła wodna: fabryka Ustroń zł 215 000.00; fabryka Sporysz zł 158 176.47; Razem zł 373 176.47; 7) Ruchomości: fabryka Ustroń zł 127 144.11; fabryka Sporysz zł 33 258.98; Inne zł 105 569.31; Razem zł 265 972.40; 8) Patenty: fabryka Ustroń zł 17 237.52; Razem 17 237.52; Ogółem: fabryka Ustroń zł 3 694 000.10; fabryka Sporysz zł 2 629 249.22; Inne zł 624 397.84; Razem majątek stały zł 6 947 647.16; II. Majątek płynny: 1) Gotówka: a) w kasach zł 2 210.77, b) w P. K. O. zł 16 024.67, c) w bankach zł 442 855.57, razem zł 461 091.01; 2) Papiery wartościowe zł 89 460.50; 3) Weksle: a) w portfelu zł 7 600.00, b) w inkasie zł 585.00, razem zł 8 185.00; 4) Materiały surowe, pomocnicze i pędne zł 781 052.35; 5) Półfabrykaty zł 444 631.23; 6) Towary gotowe zł 949 179.24; 7) Dłużnicy: a) należności z tytułu umów kartel.: 1) z operacji handlowych zł 266 773.97; 2) z operacji finansowych zł 80 525.00; Razem zł 347 298.97; b) odbiorcy zł 721 761.48, c) dostawcy zł 24 281.00, d) różni zł 75 822.48; Razem zł 1 169 164.73; 8) Sumy przechodnie czynne zł 8 856.37; Razem majątek płynny zł 3 911 620.43; Gwarancje (suma pozabilansowa) zł 334 000.00; Razem suma bilansowa zł 10 859 267.59.

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał inwestycyjny zł 3 925 297.37; II. Kapitał amortyzacyjny: amortyzacje za lata poprzednie zł 2 903 494.31; odpisano w 1936 r. zł 69 254.50; Reszta zł 2 834 239.81; Dopisano w 1936 r. zł 286 279.25; Razem zł 3 120 519.06; III. Zobowiązania: a) Wierzyciele: 1) dostawcy zł 293 830.11, 2) odbiorcy zł 27 633.16, 3) różni zł 43 504.97; Razem zł 364 968.24, b) Zobowiązania wobec zakładu macierzystego zł 1 845 436.44, c) Fundusze i zobowiązania specjalne: 1) rezerwa na podatek dochodowy za 1935 r. zł 50 000.00, 2) rezerwa na podatek dochodowy za 1936 r. zł 75 000.00, 3) rezerwa na podatek dochodowy za 1937 r. zł 140 000.00,

4) rezerwa na podatek dochodowy różne zł 51 949.84, 5) rezerwa towarowa zł 772 785.08, 6) fundusz zapomogowy urzędników zł 64 277.19, 7) fundusz zapomog. robotników zł 120 860.04; Razem zł 1 274 872.15; d) Sumy przechodnie bierne zł 60 806.74; Razem zobowiązania zł 3 546 083.57; IV. Czysty zysk za 1936 r. zł 267 367.59; V. Gwarancje (suma pozabilansowa) zł 334 000.00; Razem suma bilansowa zł 10 859 267.59.

Ogólna suma zobowiązań zagranicznych zł 1 845 436.44.

Specjalny rachunek strat i zysków dla Polski
z dn. 31 grudnia 1936 r.

STRATY. — Fabrykacja: Zużycie materiałów zł 2 034 875.13; Robocizna produkcyjna zł 601 734.42; Koszty fabrykacji zł 1 289 582.98; Razem zł 3 926 192.53; Koszty ogólne zł 633 443.28; Ubezpieczenia socjalne zł 193 548.72; Podatki zł 201 198.52; Odsetki zł 24 694.64; Odpisy amortyzacyjne zł 286 279.25; Różnice kursowe zł 19 951.92; Czysty zysk za 1936 r. zł 267 367.59; Ogółem zł 5 552 676.45.

ZYSKI. — Zysk brutto na towarach zł 5 389 166.00; Większy zapas towarowy zł 163 510.45; Ogółem zł 5 552 676.45.

Ustroń, dn. 31 grudnia 1936 r.

1217

Pabianicka Spółka Akcyjna Przemysłu Chemicznego

w Pabianicach

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Grunty zł 653 540.25; Budynki: a) fabryczne zł 1 942 863.96, b) gospodarcze zł 482 433.12 i c) mieszkalne zł 187 890.13, razem budynki zł 2 613 187.21; Maszyny i urządzenia fabryczne zł 5 124 001.69; Park samochodowy zł 38 435.75; Park wozowy: a) inwentarz żywy zł 6 925.00 i b) inwentarz martwy zł 24 357.70, razem park wozowy zł 31 282.70; Ruchomości biurowe zł 153 135.33; II. Majątek płynny: Kasa zł 17 885.59; Papiery procentowe zł 103 640.00; Weksle i czeki w portfelu zł 144 496.07; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 81 173.00; Materiały: a) surowce zł 485 709.75 i b) materiały pomocnicze i pędne zł 117 237.71, razem materiały zł 602 947.46; Wyroby gotowe i towary zł 2 792 937.31; Kaucje zł 1 251.40; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 1 028 017.43, b) dostawcy zł 86 589.90, c) banki zł 24 859.89 i d) różni zł 1 378 296.15, razem dłużnicy zł 2 517 763.37; Sumy przechodnie zł 1 117.84; Razem aktywa zł 14 876 794.97.

PASYWA. — Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 4 000 000.00; Kapitał zapasowy: a) saldo z r. ubiegłego zł 547 804.40 i b) dopisano w r. sprawozdawczym zł 43 100.00, razem kapitał zapasowy zł 590 904.40; Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego mniej zamortyzowana część sprzedanych maszyn zł 5 170 203.10 i b) dopisano w r. sprawozdawczym zł 271 616.00, razem kapitał amortyzacyjny zł 5 441 819.10; Zobowiązania: Wierzyciele: a) dostawcy zł 1 806 442.04, b) odbiorcy zł 161 509.10, c) banki zł 750 967.26 i d) różni zł 770 055.76, razem wierzyciele zł 3 488 974.16; Fundusze i zobowiązania specjalne: Fundusz dyspozycyjny I zł 260 000.00; Fundusz dyspozycyjny II zł 100 000.00; Kasa emerytalna urzędników Spółki zł 364 976.23; Kasa emerytalna robotników Spółki zł 449 519.67; Sumy przechodnie zł 116 285.99; Zysk: a) pozostałość zysku z r. ubiegłego zł 51 715.12 i b) reszta zysku z podziału za 1936 r. zł 12 600.30, razem zł 64 315.42; Razem pasywa zł 14 876 794.97.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty ogólne zł 778 233.50; Koszty propagandy zł 334 532.75; Koszty sprzedaży zł 805 713.38; Procenty zł 143 809.35; Skonta zł 411 845.33; Koszty bankowe zł 19 830.16; Różnice kursowe zł 135 468.12; Podatki państwowe i komunalne zł 317 977.50; Różne wydatki zł 9 612.11; Razem zł 2 957 022.20; Odpisy z zysków bilansowych: na kapitał amortyzacyjny zł 271 616.00, na kapitał zapasowy zł 43 100.00, na kasy emerytalne urzędników i robotników Spółki zł 300 000.00, na podatki zł 300 000.00, na gratyfikacje zł 120 000.00, na tantiemy zł 83 150.06, na fundusz dyspozycyjny I zł 150 000.00, na fundusz dyspozycyjny II zł 100 000.00, razem zł 1 367 866.06; Zysk zł 64 315.42; Razem zł 4 389 203.68.

MA. — Pozostałość z zysku z r. ubiegłego zł 51 715.12; Zysk brutto na towarach zł 4 337 488.56; Razem zł 4 389 203.68.

1229

PRAWO

PRZEMYSŁOWE

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA R. P. O PRAWIE PRZEMYSŁOWYM
W BRZMIENIU USTAWY
Z DNIA 10 MARCA 1934 ROKU
Z OBJAŚNIENIAMI

ZEBRAŁ I OPRACOWAŁ

Roman Stanisław Ślaski

RADCA MINISTERSTWA
PRZEMYSŁU I HANDLU *

NAKŁADEM TYGODNIKA

„POLSKA GOSPODARCZA„

Cena egzemplarza w oprawie płóciennej . . . . . zł 20
Z przesyłką poleconą . . . . . zł 21
Z przesyłką za zaliczeniem . . . . . zł 22

Zamówienia na „PRAWO PRZEMYSŁOWE”
przyjmuje Administracja tyg.

„POLSKA GOSPODARCZA”

WARSZAWA, UL. ELEKTORALNA 2, TELEFON Nr. 5-12-73

POLMIN

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych

CENTRALA: LWÓW, ULICA AKADEMICKA 7

TELEFONY: 102-20 do 102-23

RAFINERJA W DROHOBYCZU

REPREZENTACJA W GDAŃSKU PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZ-
POLISH PETROLEUM COMPANY NE WE WSZYSTKICH STOŁECZNYCH
KREBSMARKT 7/8 MIASTACH EUROPY

DZIEKI DŁUGOLETNIJ PRAKTYCE RAFINE-
RYJNEJ I DOŚWIADCZENIOM NA POLU TECH-
NIKI SMARNICZEJ, DOSTARCZAMY PRODUK-
TY SMAROWE NAJWYŻSZYCH GATUNKÓW
PO JAK NAJŚCIŚLEJ SKALKULOWANYCH
CENACH

WŁAŚCIWE ZASTOSOWANIE WYSOKOWAR-
TOŚCIOWYCH OLEJÓW I SMARÓW „POLMIN”,
DOSTOSOWANYCH DO WARUNKÓW PRACY
WSZYSTKICH MASZYN I SILNIKÓW, ZAPEW-
NIA UZYSKANIE WSZELKICH KORZYŚCI,
ZWIĄZANYCH Z RACJONALNĄ GOSPODARKĄ
SMARNICZĄ

OLEJE I SMARY AUTOMOBILOWE „POLMIN”

SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH NASZYCH ODDZIAŁACH ORAZ
W PIERWSZORZĘDNYCH SKŁADACH Z AKCESORJAMI SAMOCHODOWEMI

ODDZIAŁY: BIAŁYSTOK, BYDGOSZCZ, DOLINA, GDYNIA, JAROSŁAW,
KALISZ, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, PIŃSK, POZNAŃ,
RÓWNE, SIEDLCE STRYJ, SOSNOWIEC, TOMASZÓW MAZO-
WIECKI, TORUŃ, WARSZAWA, WILNO
